

Bjelovarsko-bilogorska
županija

Socijalni plan Bjelovarsko-bilogorske županije 2024.-2026.

Nacrt – verzija 1

svibanj 2025.

Sadržaj

1.	UVOD	5
1.1.	Svrha	5
1.2.	Opseg	6
1.3.	Usklađenost s nacionalnim i regionalnim strateškim dokumentima	7
1.4.	Misija i vizija	11
2.	SOCIOEKONOMSKA I DEMOGRAFSKA STRUKTURA STANOVNIŠTVA	12
2.1.	Opći podaci	12
2.2.	Demografska struktura stanovništva	13
2.3.	Socioekonomska struktura stanovništva	15
3.	PROCJENA POTREBA U BJELOVARSKO-BILOGORSKOJ županiji: DOSTUPNOST SOCIJALNIH USLUGA I KAPACITETI PRUŽATELJA SOCIJALNIH USLUGA	18
3.1.	Procjena dostupnosti socijalnih usluga za djecu i mlade u riziku	21
3.2.	Procjena dostupnosti socijalnih usluga za odrasle od 20 do 64 godine	27
3.3.	Procjena dostupnosti socijalnih usluga za starije osobe iznad 65 godina	36
3.4.	Procjena dostupnosti socijalnih usluga za izbjeglice i pripadnike romske nacionalne manjine	39
3.5.	Zaključak o trenutnoj dostupnosti socijalnih usluga	41
	Djeca s teškoćama u razvoju	42
	Djeca i mladi	43
	Odrasle osobe od 19 do 64 godina	45
	Osobe starije životne dobi iznad 65 godina	48
	Izbjeglice, pripadnici romske nacionalne manjine te strani radnici	48
	Perspektiva jedinica lokalne samouprave u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji	49
3.6.	Procjena kapaciteta pružatelja socijalnih usluga za održivi razvoj kvalitetnih socijalnih usluga	50
	Analiza pružatelja po pravnom obliku i izvorima financiranja	51
	Analiza potreba za razvojem kapaciteta pružatelja i suradnjom	72
4.	CILJEVI, MJERE I AKTIVNOSTI	77
	Posebni cilj 1	78
	Posebni cilj 2	81
	Posebni cilj 3	84
	Posebni cilj 4	86
5.	Vrednovanje Socijalnog plana	88
6.	Izvori	89
7.	Prilog 1 - Sudionici u izradi Socijalnog plana BJELOVARSKO-BILOGORSKE županije	91

Popis kratica

BDP	Bruto domaći proizvod
DSTUR	Djeca s teškoćama u razvoju
DZS	Državni zavod za statistiku
ESF +	Europski socijalni fond plus
GDCK	Gradsko društvo Crvenog križa
HZJZ	Hrvatski zavod za javno zdravstvo
HZMO	Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
HZSR	Hrvatski zavod za socijalni rad
HZZ	Hrvatski zavod za zapošljavanje
BBŽ	Bjelovarsko-bilogorska županija
JLS	Jedinica lokalne samouprave
KV	Kvalificirani (radnik)
MRMSOSP	Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike
MUP	Ministarstvo unutarnjih poslova
NUTS	Nomenklatura prostornih jedinica za statistiku
ZJZBBŽ	Zavod za javno zdravstvo Bjelovarsko-bilogorske županije
OC	Obiteljski centar
OCD	Organizacije civilnog društva
OSI	Osobe s invaliditetom
OŠ	Osnovna škola
PUP	Poremećaji u ponašanju
RH	Republika Hrvatska
UNICEF	Fond Ujedinjenih naroda za pomoć djeci
VKV	Visokokvalificirani (radnik)
ZMN	Zajamčena minimalna naknada
ZOSS	Zakon o socijalnoj skrbi

Popis tablica

Tablica 1 Broj stanovnika i indeks kretanja 2011. – 2021. godine	12
Tablica 2 Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije te u pojedinim dobnim skupinama – prevalencija invaliditeta na 100 stanovnika	15
Tablica 3 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za djecu s teškoćama u razvoju u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji	22
Tablica 4 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za djecu i mlade (bez djece s teškoćama u razvoju) u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji	23
Tablica 5 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za odrasle u rizicima povezanim s obiteljskim odnosima i roditeljstvom u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji	28
Tablica 6 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za odrasle u rizicima povezanim sa siromaštvom u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji	30
Tablica 7 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za odrasle u rizicima povezanim s mentalnim zdravljem u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji	32
Tablica 8 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za odrasle u rizicima povezanim s invaliditetom u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji	34
Tablica 9 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za starije osobe u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji	36
Tablica 10 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za izbjeglice i pripadnike romske nacionalne manjine u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji	39
Tablica 11 Zastupljenost socijalnih usluga u JLS u BBŽ koje su sudjelovale u istraživanju	49
Tablica 12 Broj pružatelja socijalnih usluga i zemljopisna rasprostranjenost socijalnih usluga u JLS BBŽ	50
Tablica 13 Struktura pružatelja socijalnih usluga prema pravnom obliku i korisničkim skupinama u BBŽ	51
Tablica 14 Struktura izvora financiranja socijalnih usluga za djecu i mlade u BBŽ	53
Tablica 15 Struktura izvora financiranja socijalnih usluga za građane s obiteljskim rizicima u BBŽ	57
Tablica 16 Struktura izvora financiranja socijalnih usluga za građane u riziku od siromaštva u BBŽ	60
Tablica 17 Struktura izvora financiranja socijalnih usluga za osobe s rizicima mentalnog zdravlja u BBŽ	63
Tablica 18 Struktura izvora financiranja socijalnih usluga za građane s invaliditetom u BBŽ	66
Tablica 19 Struktura izvora financiranja socijalnih usluga za osobe starije životne dobi u BBŽ	69

Popis slika

Slika 1 Usklađenost s relevantnim strateškim dokumentima	8
Slika 2 Piramida starosti Bjelovarsko-bilogorske županije.....	14
Slika 3 Sažetak ciljeva Socijalnog plana Bjelovarsko-bilogorske županije 2025.-2027.	78

1. UVOD

Socijalni plan Bjelovarsko-bilogorske za razdoblje od 2025. do 2027. godine (u nastavku: Socijalni plan) rezultat je suradničkog djelovanja širokog spektra dionika na području Bjelovarsko-bilogorske županije, uključujući upravna tijela, službe i ustanove čiji su osnivači Bjelovarsko-bilogorska županija ili Republika Hrvatska, područne urede Hrvatskog zavoda za socijalni rad (HZSR), županijske službe Bjelovarsko-bilogorske županije, organizacije civilnog društva, odgojno-obrazovne, zdravstvene i druge ustanove koje pružaju socijalne i komplementarne usluge na području županije, kao i jedinice lokalne samouprave. Navedeno je uključivalo upućivanje upitnika za pružatelje socijalnih i srodnih usluga na koji je odgovorilo 60 predstavnika pružatelja usluga za ukupno 111 različitih usluga za različite skupine korisnika i povezane socijalne rizike. Dio ovih dionika je dodatno uključen u fazu analize stanja kroz intervjue, a članovi i članice Savjeta za socijalnu skrb, kao međusektorskog tijela, su u užem smislu sudjelovali u konzultativnim sastancima u fazi oblikovanja ovog plana. Cjeloviti popis uključenih dionika nalazi se u Prilogu 1.

Izrazi koji se koriste u Socijalnom planu, a imaju rodno značenje, odnose se jednako na muški i ženski rod.

1.1. Svrha

Socijalno planiranje na razini županija i izrada Socijalnog plana temelji se na odredbama članka 241. Zakona o socijalnoj skrbi (NN 18/22, 46/22, 119/22, 71/23, 156/23, 61/25). Socijalni plan obuhvaća analizu kapaciteta, dostupnost pružatelja socijalnih usluga, analizu potreba i specifične ciljeve razvoja institucionalnih i izvaninstitucionalnih socijalnih usluga, s posebnim naglaskom na usluge za skupine u većem riziku od socijalne isključenosti.

U izradi Socijalnog plana Bjelovarsko-bilogorske županije korištena je **nova metodologija propisana Pravilnikom o jedinstvenoj metodologiji za procjenu potreba (NN 90/23)** koji je donijelo Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike (MRMSOSP) sa svrhom primjene ujednačene, jedinstvene metodologije pri izradi županijskih socijalnih planova. Nova metodologija za procjenu potreba osmišljena je kao pomoć županijskim tijelima u utvrđivanju stanja trenutnih usluga, identifikaciji potreba za pružanjem usluga i jaza između potreba i pruženih usluga, utvrđivanja prioriteta za naredne tri godine te oblikovanju novih inovativnih usluga koje će učinkovitije odgovoriti na ustanovljene nezadovoljene potrebe. Istovremeno, socijalni planovi trebaju informirati MRMSOPS o potrebama za socijalnim uslugama u svrhu širenja Mreže socijalnih usluga i ugovaranja novih usluga koje se financiraju s državne razine, dok ovakav prikaz svih potreba korisnika u odnosu na broj i vrstu usluga, omogućava cjelovitiji uvid u socijalne potrebe i djelovanje na županijskoj razini.

Kao potporu ujednačenoj izradi županijskih socijalnih planova, MRMSOSP je objavilo **Poziv za dostavu projektnih prijedloga „Izrada županijskih socijalnih planova“** broj SF.3.4.08.01, u okviru Europskog socijalnog fonda plus (ESF+) Programa Učinkoviti ljudski potencijali 2021. – 2027., na kojem je Bjelovarsko-bilogorska županija osigurala projektna sredstva za pripremu ovog dokumenta.

U svrhu planiranja i razvoja mreže socijalnih usluga na području Bjelovarsko-bilogorske županije, Županijska skupština je u svibnju 2023. godine donijela **Odluku o osnivanju Savjeta za socijalnu skrb**. U djelokrugu rada Savjeta je, između ostalog, predlaganje socijalnog plana u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji. Savjet ima 17 članica i članova te je sastavljen od predstavnika Bjelovarsko-bilogorske županije, jedinica lokalne samouprave, Hrvatskog zavoda za socijalni rad, domova socijalne skrbi, ustanova iz područja obrazovanja, zdravstva, zapošljavanja, drugih pravnih i fizičkih osoba koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi, korisnika iz područja socijalne skrbi te udruga za promicanje prava korisnika socijalne skrbi. **Rješenjem o imenovanju predsjednice i članova Savjeta za socijalnu skrb**

Bjelovarsko-bilogorske županije, članice i članovi Savjeta¹ imenovani su u srpnju 2023. godine na mandat od četiri godine.

Prijedlog nacrtu Socijalnog plana Bjelovarsko-bilogorske županije 2025. – 2027. objavljen je na internetskoj stranici za savjetovanje sa zainteresiranom javnošću u trajanju od 15 dana, od XX. svibnja do XX. lipnja, 2025. Nakon pregleda komentara prikupljenih kroz postupak javnog savjetovanja i usvajanje dijela predloženih izmjena i dopuna, Završni nacrt Socijalnog plana Bjelovarsko-bilogorske županije 2025. -2027. usvojen je na sjednici Savjeta za socijalnu skrb XX. lipnja, 2025. godine.

1.2. Opseg

Socijalnim planom se obuhvaća procjena potreba stanovništva za socijalnim uslugama, trenutno stanje u pružanju socijalnih usluga te projekcije budućih usluga na temelju utvrđenih jazova. Prema članku 70. Zakona o socijalnoj skrbi (NN 18/22, 46/22, 119/22, 71/23, 156/23, 61/25), socijalnim uslugama smatraju se „aktivnosti namijenjene prepoznavanju, sprječavanju i rješavanju problema i poteškoća pojedinaca i obitelji te poboljšanju kvalitete njihova života u zajednici“.

Aktivnosti koje se smatraju socijalnom uslugom, sukladno Pravilniku o jedinstvenoj metodologiji za procjenu potreba zadovoljavaju sljedeće osnovne kriterije:

- 1) Pridonose kvaliteti života i uključenosti u zajednicu onih skupina građana koje se tradicionalno smatraju ranjivima. Ključno je da takve aktivnosti pridonose prevenciji i/ili prevladavanju privremenih ili trajnih teškoća koje dovode do socijalne isključenosti, odnosno da pridonose zaštiti kvalitete života u zajednici u slučaju izloženosti korisnika određenom socijalnom problemu ili riziku u cjeloživotnoj perspektivi.
Sukladno određenju korisnika sustava socijalne skrbi temeljem Zakona o socijalnoj skrbi, korisnike socijalnih usluga možemo svrstati u sljedeće skupine: djeca, mladi i obitelji u riziku, građani u riziku od siromaštva, starije osobe, osobe s invaliditetom, osobe s poteškoćama mentalnog zdravlja, izbjeglice i pripadnici nacionalnih manjina (osobito pripadnici romske nacionalne manjine).
- 2) Socijalne usluge trebaju se temeljiti na načelu individualizacije i dobrovoljnosti korisnika. Prema tome, takvim uslugama ne smatraju se mjere (čak i kada je riječ o stručnoj pomoći, uključujući i tretman) koje su prisilne (primjerice u obiteljsko-pravnoj zaštiti, penalnom sustavu, zaštiti maloljetnika s problemima u ponašanju i sl.).
- 3) Socijalnim uslugama smatraju se one usluge kojima je cilj zadržati korisnike u obitelji i/ili u lokalnoj zajednici uz aktiviranje lokalne podrške, a samo kada to nije moguće uključuju oblike smještaja najbliže stanovanju u obitelji (npr. organizirano stanovanje, udomiteljska obitelj, krizni smještaj). To znači da se u planiranju socijalnih usluga primarno treba usmjeriti na izvaninstitucijske usluge.
- 4) Socijalne usluge trebaju biti regulirane okvirom javnih politika kako bi se očuvala dobrobit osoba. Socijalne usluge stoga trebaju biti podložne provjeri kvalitete i uvjeta u kojima se pružaju, a ne rezultat individualnog dogovora pružatelja i korisnika bez mogućnosti provjere sustava zaduženog za nadzor i praćenje kvalitete.
- 5) Socijalne usluge temelje se na stručnom radu pružatelja usluga. One ne uključuju neformalnu skrb pružanu od strane obitelji i drugih osoba povezanih s korisnikom, ali mogu uključivati podršku neformalnim njegovateljima i u njihovom pružanju mogu sudjelovati i volonteri. U pružanje socijalnih usluga uključuje se

¹ Članice i članovi Savjeta: 1. Marija Jungić, zamjenica župana kao predsjednica, 2. Andrea Prugovečki Klepac, 3. Snježana Mišir, 4. Josip Bilandžija, 5. Dario Halauš, 6. Daniela Popović, 7. Romana Misir, 8. Sanela Mlatilik, 9. Silvija Kancijan, 10. Jasmina Vuković, 11. Vedran Trupac, 12. Vanda Kocur Lovrović, 13. Renata Jakić, 14. Željko Vincek, 15. Tomislav Novosel, 16. Iskrica Strčić i 17. Marija Baturina.

čitav niz tzv. para-profesionalaca i novih zanimanja (njegovatelji, pružatelji usluge pomoći u kući, osobni asistenti, udomitelji, pomoćnici u nastavi, prevoditelji znakovnog jezika, obiteljski suradnici, kulturni medijatori...), no za organizaciju i usmjeravanje socijalnih usluga treba biti zadužen kvalificirani visoko-obrazovani stručnjak.

Prema svojoj svrsi, socijalne usluge osiguravaju: skrb i smještaj izvan vlastite obitelji, podršku u socijalizaciji i socijalnom uključivanju, podršku i pomoć u redovitom svakodnevnom funkcioniranju te specifičnu tretmamsku stručnu pomoć radi prevladavanja točno određenih psihosocijalnih rizika i fizičkih ograničenja. Pored toga, socijalne usluge trebaju odgovoriti na različite socijalne rizike i ponuditi raspon aktivnosti od preventivnih, tretmamskih pa sve do kompleksne dugotrajne skrbi.

Prema mjestu pružanja, socijalne usluge mogu biti institucijske (smještaj u ustanove socijalne skrbi) ili izvaninstitucijske (usluge koje se pružaju u obitelji i lokalnoj zajednici, uključujući organizirano stanovanje i udomiteljstvo). Socijalni plan je usmjeren na razvoj izvaninstitucijskih usluga, a održavanje ili širenje smještajnih kapaciteta ograničeno je samo na one korisnike kojima je potrebna 24 satna socijalna i zdravstvena skrb te čije potrebe se ne mogu zadovoljiti u zajednici.

Prema Pravilniku, Socijalni plan uključuje tri kategorije socijalnih usluga u socijalno planiranje te se sukladno toj podjeli organiziralo prikupljanje podataka o pruženim uslugama:

- socijalne usluge propisane Zakonom o socijalnoj skrbi (NN 18/22, 46/22, 119/22, 71/23, 156/23, 61/25) i Zakonom o osobnoj asistenciji (NN 71/23),
- druge inovativne i projektno financirane usluge koje pružaju licencirani i nelicencirani pružatelji usluga i
- usluge koje se provode u suradnji i/ili u okviru drugih sustava kao što su zdravstvo, obrazovanje, pravosuđe, zapošljavanje što uključuje i programe i projekte organizacija civilnog društva.

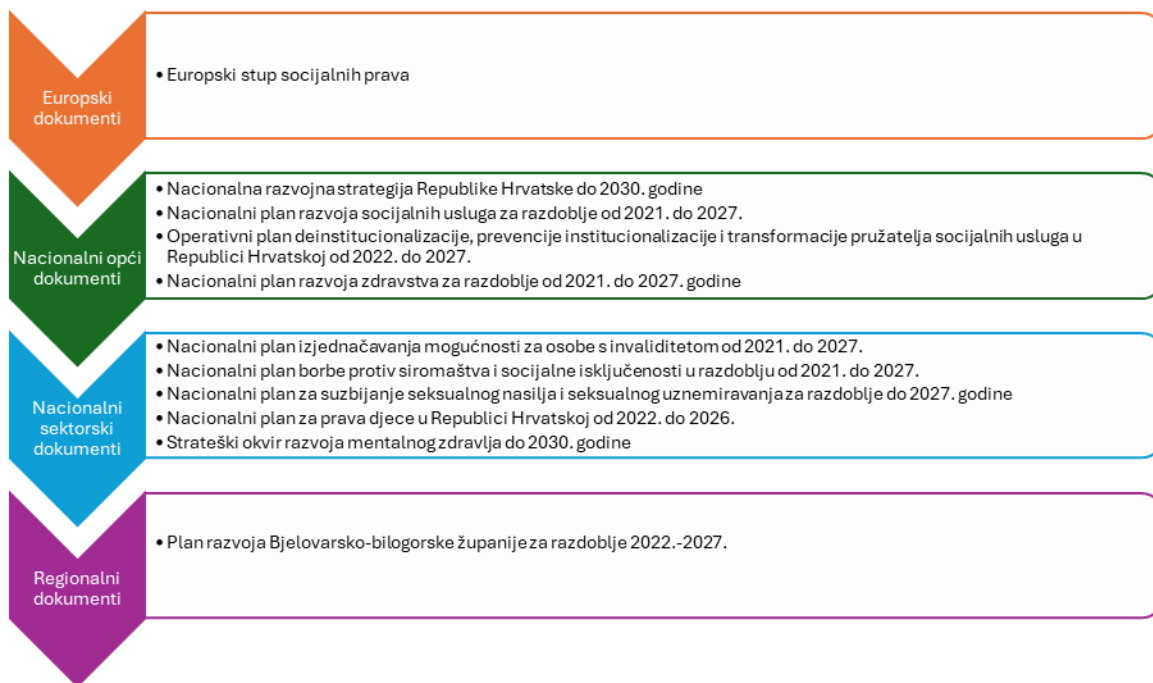
U kontekstu opsega pružatelja usluga, obuhvaćeni su licencirani i ostali pružatelji usluga. Licencirani pružatelji su evidentirani u Registru pravnih i fizičkih osoba koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi, sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi i Pravilniku o mjerilima za pružanje socijalnih usluga (NN 110/2022, 58/2024), što uključuje javne i privatne licencirane pružatelje. Ostali pružatelji najčešće obuhvaćaju organizacije civilnog društva (udruge) koje su registrirane za socijalnu djelatnost i za druga područja djelovanja kao što su ljudska prava, branitelji i stradalnici, obrazovanje, zaštita zdravlja, prevencija ovisnosti, prevencija nasilja i drugo. Udruge mogu biti licencirane za pojedine socijalne usluge, a pružati i druge oblike podrške kroz projekte kao i usluge u suradnji s drugim sustavima. U pružatelje socijalnih usluga uključeni su i pružatelji iz drugih srodnih sustava, poput obrazovnih ustanova, ustanova zdravstvene skrbi ili iz sustava pravosuđa i zapošljavanja kako bi se dobila sveobuhvatna informacija o dostupnosti usluga za skupine u riziku.

Socijalnom planom su stoga obuhvaćene sve socijalne usluge, u užem i širem smislu prema smjernicama Pravilnika, a nisu obuhvaćene novčane naknade koje građani nacionalno ostvaruju temeljem Zakona o socijalnoj skrbi te na temelju Odluka o socijalnoj skrbi odnosno općih akata na razini svake jedinice lokalne odnosno područne samouprave.

1.3. Usklađenost s nacionalnim i regionalnim strateškim dokumentima

Socijalni plan usklađen je sa svim relevantnim strateškim dokumentima višeg reda.

Slika 1 Usklađenost s relevantnim strateškim dokumentima

Europski stup socijalnih prava predstavlja strateški dokument Europske unije koji definira 20 ključnih načela za oblikovanje i provedbu povezanih javnih politika na razini EU i nacionalnim razinama. Ovaj dokument usmjeren je na jačanje socijalne sigurnosti, uključivanja i jednakih mogućnosti za sve građane EU te na smanjenje socijalnih nejednakosti i poticanje ekonomske stabilnosti unutar Unije. Kroz primjenu tih načela, Republika Hrvatska se obvezuje uskladiti svoje zakonodavne okvire s načelima ovog dokumenta, osiguravajući jednak pristup obrazovanju, zdravstvenim uslugama, socijalnoj pomoći i zapošljavanju. Europski stup socijalnih prava postavlja okvir za reformu socijalnih usluga, promovirajući pristup koji omogućuje ljudima s različitim potrebama da žive u svojim zajednicama s podrškom, a ne unutar institucija. Za Hrvatsku, to znači potrebu za daljnjim ulaganjem u razvoj zajedničkih usluga i programa koji omogućuju osobama s invaliditetom, starijim osobama i drugim ranjivim skupinama da ostanu uključeni u društvo i imaju pristup osnovnim uslugama u svom okruženju. Implementacija tih načela ključna je za razvoj inkluzivnog društva, koje poštuje ljudska prava, promiče socijalnu pravdu i omogućuje svim građanima da aktivno sudjeluju u društvenom, političkom i ekonomskom životu.

Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine (NN 13/21) predstavlja krovni i najviši nacionalni strateški dokument koji uključuje četiri razvojna smjera, od kojih su dva posebno relevantna za socijalno planiranje: 1. Održivo gospodarstvo i društvo i 2. Jačanje otpornosti na krize, u okviru kojeg je za izradu Socijalnog plana značajan strateški cilj 5. „Zdrav, aktivan i kvalitetan život“ koji uključuje pet prioriteta područja javnih politika: 1. kvalitetnu i dostupnu zdravstvenu zaštitu, 2. zdravlje, zdrave prehrabne navike i aktivni život kroz sport, 3. dostojanstveno starenje, 4. socijalnu solidarnost i odgovornost i 5. zaštitu dostojanstva hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji te civilnih stradalnika Domovinskog rata i njihovih obitelji.

Jedno od prioriteta područja javnih politika je 4. „Socijalna solidarnost i odgovornost“ koje uključuje sljedeće prioritete na području socijalne politike:

- poboljšanje kvalitete života i jačanje društvene kohezije
- smanjenje rizika od siromaštva i socijalne isključenosti te smanjenje nejednakosti u društvu
- unaprjeđenje ravnomjerne dostupnosti i kvalitete sveobuhvatne socijalne skrbi za posebno osjetljive skupine, djecu, mlade, osobe iz ruralnih područja, osobe s invaliditetom, žrtve nasilja u obitelji, djecu, starije osobe, osobe u beskućništvu, žrtve trgovanja ljudima, azilante, osobe bez dovoljno sredstava za uzdržavanje
- razvijanje regionalne dimenzije borbe protiv siromaštva, uz prilagodbu javnih politika posebnostima i izazovima pojedine lokalne zajednice
- poboljšanje pristupa i kvalitete temeljne društvene infrastrukture i usluga povezivanjem postojećih i ravnomjernim razvojem novih usluga usklađenih s potrebama stanovništva pojedinih lokalnih zajednica.

Nacionalni plan razvoja socijalnih usluga za razdoblje od 2021. do 2027. (NN 136/21) srednjoročni je akt strateškog planiranja kojim se pobliže definira provedba ciljeva Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine. U središte je stavljeno uključivanje socijalno osjetljivih skupina određivanjem dva ključna prioriteta: 1. Dostupnost i ravnomjerni regionalni razvoj socijalnih usluga i 2. Kvaliteta i održivi razvoj socijalnih usluga.

Za provedbu definiranih prioriteta predviđeni su slijedeći posebni ciljevi :

1. Povećanje dostupnosti socijalnih usluga
2. Uvođenje novih usluga (socijalne inovacije)
3. Unaprjeđenje upravljanja socijalnim uslugama
4. Jačanje kapaciteta pružatelja socijalnih usluga

Socijalni plan svojom strukturom i razvojem ciljeva, mjera i aktivnosti u potpunosti odražava nacionalne prioritete i ciljeve razvoja socijalnih usluga, u smjeru povećanja dostupnosti usluga, razvoja inovativnih usluga i prevencije institucionalizacije kroz razvoj usluga u zajednici te dodatan doprinos razvoju socijalnih usluga kroz volontiranje. Jačanje stručnih, tehničkih i infrastrukturnih kapaciteta pružatelja i unaprjeđenje upravljanja socijalnim uslugama na regionalnoj razini planira se u Socijalnom planu u okviru posebnog horizontalnog cilja koji još uključuje koordinaciju i integriranje usluga iz sustava socijalne skrbi s uslugama iz drugih povezanih sustava.

Aktualnu provedbu nacionalne politike deinstitutionalizacije određuje **Operativni plan deinstitutionalizacije, prevencije institucionalizacije i transformacije pružatelja socijalnih usluga u Republici Hrvatskoj od 2022. do 2027. godine** koji obuhvaća osobe s invaliditetom s fokusom na intelektualne teškoće i mentalna oštećenja te višestruke teškoće, djecu i mlade uključujući djecu i mlade bez roditeljske skrbi, djecu i mlade s poremećajima u ponašanju te djecu i mlade s teškoćama. Za svaki državni dom, Operativni plan utvrđuje planirani broj korisnika za organizirano stanovanje kao i prioritetne socijalne usluge koje će ustanove razvijati na području svoje županije uz financijsku potporu EU fondova (ESF + i EFRR).

Nacionalni plan izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2021. do 2027. (NN 143/21) je predvidio tri ključna prioriteta: 1. Inkluzivni odgoj i obrazovanje te zapošljavanje osoba s invaliditetom, 2. Dostupnost, priuštivost i pristupačnost zdravstvenih i socijalnih usluga i 3. Osiguravanje pristupačnosti temeljne društvene infrastrukture i sadržaja javnog života, te jačanje sigurnosti u kriznim situacijama. Za Socijalni plan posebno je relevantan 2. prioritet i posebni ciljevi 2.1. unaprjeđen pristup uslugama zdravstvene zaštite osobama s invaliditetom i 2.3. deinstitutionalizacija i prevencija institucionalizacije osoba s invaliditetom, u skladu s načelima UN Konvencije o pravima osoba s invaliditetom o pravu osoba s invaliditetom na samostalan život u zajednici i na puno sudjelovanje u društvu, s jednakim pravom izbora kao i za druge osobe.

Nacionalni plan borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti u razdoblju od 2021. do 2027. (NN 143/21) naglašava potrebu unaprjeđenja socijalne skrbi za pojedine ranjive skupine kao što su djeca, obitelj, osobe starije

životne dobi, osobe u beskućništvu, osobe s invaliditetom, nezaposleni, posebice dugotrajno nezaposleni, mladi koji izlaze iz skrbi, samačka kućanstva, jednoroditeljske obitelji, djeca bez roditeljske skrbi i drugi u smislu neadekvatnosti socijalnih naknada, neujednačenosti i neadekvatnosti ponude socijalnih usluga, programa i projekata. Stoga se predlaže Prioritet 1. Doprinijeti smanjenju siromaštva i socijalne isključenosti te kvaliteti življenja kroz koordinirani sustav potpore skupinama u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti što podrazumijeva učinkovitije povezivanje socijalnih naknada s razvojem socijalnih usluga.

Nacionalni plan za suzbijanje seksualnog nasilja i seksualnog uznemiravanja za razdoblje do 2027. godine (NN 156/22) relevantan je za ovaj Socijalni plan kroz poseban cilj 1. Prevencija seksualnog nasilja i seksualnog uznemiravanja te cilj 2. Unaprjeđenje skrbi i osiguranje dostupnosti podrške žrtvama seksualnih delikata.

Nacionalni plan za prava djece u Republici Hrvatskoj od 2022. do 2026. (NN 55/22) je relevantan za Socijalni plan kroz dva posebna cilja: 1. Suzbijanje diskriminacije i socijalne isključenosti djece i 2. Zaštita djece od svih oblika nasilja.

Nacionalni plan razvoja zdravstva za razdoblje od 2021. do 2027. godine (NN 147/2021) kao jedan od prioriteta prepoznaje koordinaciju i integraciju sustava zdravstva sa sustavom socijalne skrbi te razvoj svih oblika potrebne dugotrajne skrbi kako bi se osiguralo načelo 24/7/365. Nacionalni portfelj ulaganja u zdravstvo i dugotrajnu skrb definira ključne izazove u ovom području te strateške mjere koje na njih mogu odgovoriti te naglašava da će se posebna pozornost posvetiti dostupnosti skrbi u lokalnim zajednicama, poglavito u slabo naseljenim područjima, udaljenim, izoliranim i ruralnim područjima i otocima gdje će trebati aktivnije koristiti suvremena sredstva prijevoza i telemedicinska rješenja. Definirat će se i osnovne odrednice koje određuju dugotrajnu skrb, a to su kontinuitet, koordinacija, integracija, dugotrajna skrb, koncept 24/7/365, kućna njega, skrb u zajednici, skrb u organiziranim oblicima stanovanja i zbrinjavanje u ustanovama. Postizanje prilagodbe promjenama i potrebama u pružanju socijalnih usluga postići će se unapređenjem profesionalnih kompetencija radnika i udomitelja i snažnije podrške obiteljima. U tu svrhu provodit će se kontinuirane i ciljane edukacije. Standardizacijom stručnih postupanja i uvođenjem smjernica za postupanje omogućit će se unapređenje radnih procesa, pouzdanost i ujednačavanje kvalitete.

Strateški okvir razvoja mentalnog zdravlja do 2030. godine, definira dugoročne ciljeve za unaprjeđenje postojećih i razvoj novih modela zaštite mentalnog zdravlja, a kako bi se smanjila pojava psihičkih poremećaja i povezanog invaliditeta te povećala dostupnost skrbi na cijelom teritoriju Republike Hrvatske. Ovaj dokument naglašava učinkovitost skrbi za mentalno zdravlje u zajednici koja smanjuje potrebu, trajanje i učestalost hospitalizacije, što zahtijeva koordinirano i fleksibilno djelovanje različitih institucija i suradnju zdravstva i sustava socijalne skrbi. Mjere Strateškoga okvira uključuju i intenziviranje procesa prevencije institucionalizacije i deinstitucionalizaciju osoba s mentalnim poteškoćama osiguravanjem potpore u obitelji ili usluge organiziranog stanovanja uz potporu te osiguranje liječenja putem multidisciplinarnog tima stručnjaka u skladu s individualnim planom liječenja i oporavka, uz dostupnost *peer* podrške osoba s osobnim iskustvom psihičke bolesti, što predstavlja i inovaciju u sustavu.

U dijelu regionalnih sektorskih strategija u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji, prilikom socijalnog planiranja uzet je u obzir **Plan razvoja Bjelovarsko-bilogorske županije za razdoblje 2022.-2027.**, specifično **Prioritet 2 - Podizanje kvalitete života na području županije**, koji uključuje unaprjeđenje usluga zdravstvene i socijalne skrbi, kroz veću dostupnost i kvalitetu usluga, povećanje bolničkih smještajnih kapaciteta, kao i onih u socijalnim ustanovama, razvoj socijalnih inovacija, ulaganja u kapacitete za pripremu i provedbu razvojnih projekata i opremljenost ustanova te jačanje horizontalne i vertikalne suradnje. U užem smislu, na ovo se odnosi Mjera 6.2. Osnaživanje ulaganja radi podizanja kvalitete socijalnih usluga (razvoj infrastrukture, jačanje kapaciteta i osnaživanje kadrova u ustanovama za djecu s teškoćama u razvoju i osobe s invaliditetom).

1.4. Misija i vizija

Vizija – slika budućnosti

Svi građani Bjelovarsko-bilogorske županije su pravovremeno, stručno i sveobuhvatno podržani kako bi živjeli u skladu sa svojim potrebama i mogućnostima, osjećali sigurnost, dobrobit i blagostanje, u skladu s najvišim civilizacijskim standardima.

Misija – svrha plana

Razvoj kapaciteta i pružanje povezanih ili integriranih, pravovremenih i visokokvalitetnih socijalnih usluga, vođenih potrebama i željenim ishodima korisnika, koje pružaju motivirani, stručni i fleksibilni stručnjaci, u skladu s principima prevencije i univerzalne dostupnosti usluga.

2. SOCIOEKONOMSKA I DEMOGRAFSKA STRUKTURA STANOVNIŠTVA

2.1. Opći podaci

Bjelovarsko-bilogorska županija prostire se na površini od 2.538,86 km² i smještena je na istočnom dijelu središnje Hrvatske te graniči na sjeveru sa Koprivničko- križevačkom županijom, na sjeveroistoku sa Virovitičko-podravskom županijom, na jugoistoku sa Požeško-slavonskom županijom, na jugozapadu sa Sisačko-moslavačkom županijom, na zapadu sa Zagrebačkom županijom. Jedna je od dvije županije koje nemaju kopnenu granicu s nekom drugom državom, no nalazi se na vrlo maloj udaljenosti od susjednih zemalja. Iako se nalazi na istočnom dijelu najrazvijenijeg područja Hrvatske i ključnog čvorišta europskih i regionalnih prometnih pravaca, s obzirom na svoj rubni položaj, te smještaj upravo između najznačajnijih prometnih pravaca (Posavskog i Podravskog koridora, te poprečnih koridora Srednja Europa-Jadran i Podunavlje-Jadran), dijelom je ostala izvan interesa dosadašnjih razvojnih usmjerenja.

Bjelovarsko-bilogorska županija obuhvaća 5 gradova (Bjelovar, Čazma, Daruvar, Garešnica i Grubišno Polje) i 18 općina (Berek, Dežanovac, Đulovac, Hercegovac, Ivanska, Kapela, Končanica, Nova Rača, Rovišće, Severin, Sirač, Šandrovac, Štefanje, Velika Pisanica, Velika Trnovitica, Veliki Grđevac, Veliko Trojstvo i Zrinski Topolovac) u kojima prema procjeni stanovništva sredinom 2023. godine živi 99.352 stanovnika (Državni zavod za statistiku, procjena stanovništva sredinom 2023. godine) što je u odnosu na popis stanovništva iz 2021. godine pad od 2.527 stanovnika. U odnosu na popis iz 2011. godine, kada je broj stanovnika u županiji iznosio 119.764, to je smanjenje od 20.412 stanovnika.

Središte županije kao političko, kulturno i gospodarsko sjedište je grad Bjelovar u kojem prema popisu stanovništva iz 2021. godine živi 36.316 stanovnika odnosno preko 30% stanovništva županije. Time je grad Bjelovar najbrojnija jedinica lokalne samouprave a slijede ga gradovi Daruvar s 10.105 i Garešnica s 8.624 stanovnika. Najmnogoljudnija općina je Rovišće s 4.144 stanovnika, te zatim Đulovac (2.772 stanovnika) i Nova Rača (2.756 stanovnika). Općine s najmanje stanovnika su Severin sa 702 i Zrinski Topolovac sa 747 stanovnika. Sve županije u međupopisnom razdoblju bilježe pad broja stanovnika dok Bjelovarsko-bilogorska županija u tom razdoblju bilježi veću stopu pada broja stanovnika od Republike Hrvatske.

Tablica 1 Broj stanovnika i indeks kretanja 2011. – 2021. godine

Jedinica lokalne samouprave	2011.	2021.	Indeks 2021./2011.
BJELOVAR	40.276	36.316	90,17
ČAZMA	8.077	6.930	85,80
DARUVAR	11.633	10.105	86,86
GAREŠNICA	10.472	8.624	82,35
GRUBIŠNO POLJE	6.478	5.367	82,85
BEREK	1.443	1.106	76,65
DEŽANOVAC	2.715	1.978	72,85
ĐULOVAC	3.245	2.772	85,42
HERCEGOVAC	2.383	1.910	80,15
IVANSKA	2.911	2.256	77,50
KAPELA	2.984	2.367	79,32

KONČANICA	2.360	1.805	76,48
NOVA RAČA	3.433	2.756	80,28
ROVIŠĆE	4.822	4.144	85,94
SEVERIN	877	702	80,05
SIRAČ	2.218	1.796	80,97
ŠANDROVAC	1.776	1.411	79,45
ŠTEFANJE	2.030	1.688	83,15
VELIKA PISANICA	1.781	1.313	73,72
VELIKA TRNOVITICA	1.370	1.091	79,64
VELIKI GRĐEVAC	2.849	2.316	81,29
VELIKO TROJSTVO	2.741	2.379	86,79
ZRINSKI TOPOLOVAC	890	747	83,93
ŽUPANIJA UKUPNO	119.764	101.879	85,07
REPUBLIKA HRVATSKA	4.284.889	3.871.833	90,36

Izvor: Zavod za prostorno uređenje Bjelovarsko-bilogorske županije, Izvješće o stanju u prostoru BBŽ 2014. – 2021. godine, svibanj 2024.

Prosječna gustoća naseljenosti za Bjelovarsko-bilogorsku županiju znatno je manja od prosječne gustoće Republike Hrvatske te je 2021. godine iznosila 38,60 stanovnika po km² (u odnosu na 75,51 stanovnika km² na razini republike Hrvatske). Najgušće naseljen bio je grad Bjelovar (214,52 st./km²), te nešto manje grad Daruvar (181,28 st./km²), a najrjeđe općine Berek (12,98 st./km²) i Sirač (15,26 st./km²).

Bjelovarsko-bilogorska županija imala je u razdoblju od 2014. do 2021. godine negativno prirodno kretanje stanovništva, odnosno prirodni pad od -6.035 stanovnika. U razdoblju od 2014. do 2021. godine, trajnim prostornim kretanjem stanovništvo Bjelovarsko-bilogorske županije smanjilo se za 7.662 stanovnika. Prema teritorijalnom dometu, odnosno udaljenosti, 76,50 % stanovništva doselilo se iz drugih županija, a 23,50 % iz drugih država, te se 57,90 % odselilo u drugu županiju, a 42,10 % u drugu državu. Razlika odseljenog i doseljenog stanovništva, odnosno migracijska bilanca, bila je negativna za svaku promatranu godinu ovog razdoblja.

Dosadašnji demografski trendovi ukazuju na to da će se broj stanovnika na području Bjelovarsko-bilogorske županije i dalje nastaviti smanjivati zbog nepovoljnog omjera starog i mladog stanovništva te nedovoljno visoke stope rodnošći fertilnog kontingenta.

2.2. Demografska struktura stanovništva

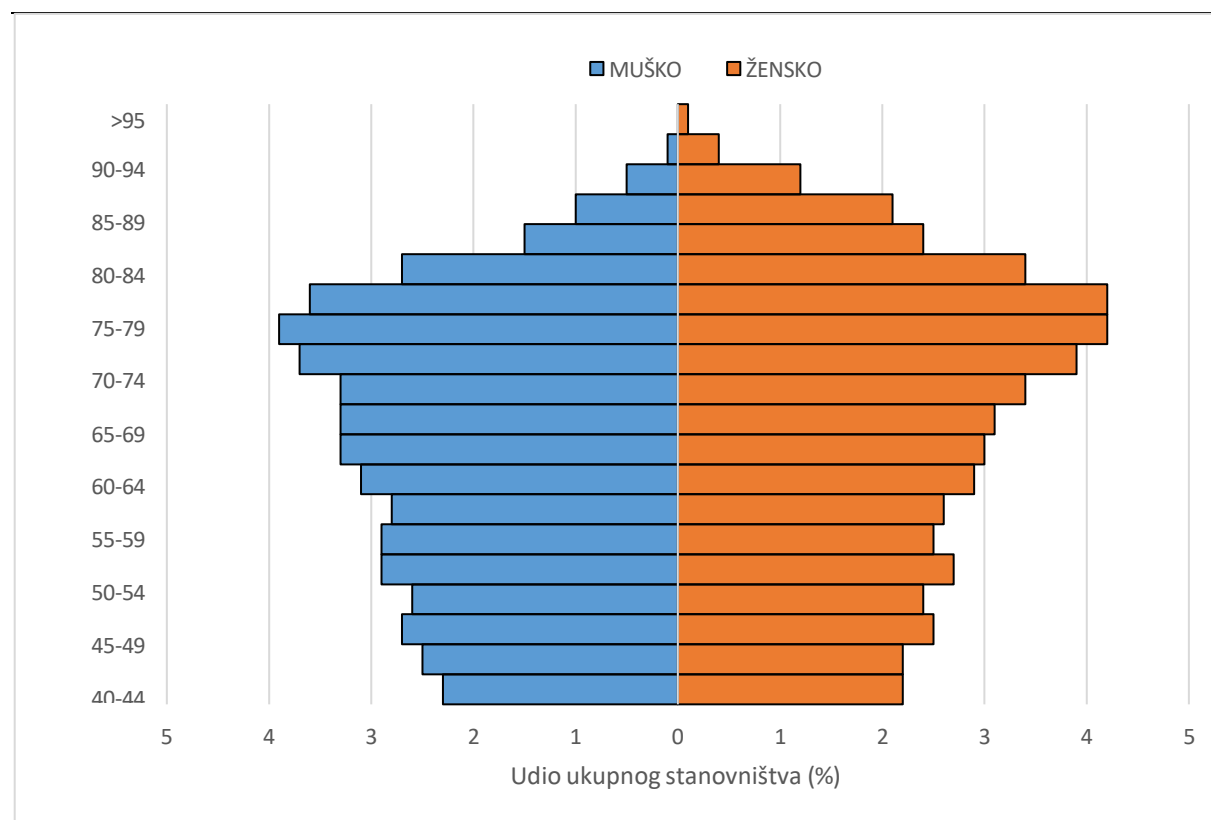
Demografska struktura stanovništva prikazana je u odnosu na stanovništvo prema dobi, spolu, nacionalnoj i vjerskoj pripadnosti te prema invaliditetu.

Prema konačnim rezultatima Popisa 2021. godine u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji bilo je 101.879 stanovnika i prosječnu starost od 44,7 godina po stanovniku s time da je najmlađe stanovništvo imala općina Đulovac (prosječna starost od 38 godina), a najstarije općine Končanica (prosječna starost 47,9 godina) i Severin (prosječna starost 47,3 godine). Prosječna starost u županiji je nešto malo iznad prosjeka Republike Hrvatske (44,3) dok je indeks starenja za županiju također iznad prosjeka za republike Hrvatske (161,8 naspram 156,2).

Udio mladog stanovništva u županiji (do 19 godina starosti) iznosi 19,4%, dok udio zrelog stanovništva (20 – 59 godina starosti) iznosi 50,7%, te su time jedan i drugi nešto malo iznad prosjeka za cijelu Hrvatsku. Udio staračkog stanovništva (stariji od 60 godina) je s druge strane manje u odnosu na prostor cijele Hrvatske te iznosi 29,90%. Prema procjeni stanovništva Državnog zavoda za statistiku sredinom 2023. godine, dobna struktura se nešto promijenila te je udio mladog stanovništva dodatno rastao (19,51%), dok se udio zrelog stanovništva (48,36%) smanjio u korist udjela staračkog stanovništva (32,13%). Razlika rođenih i umrlih stanovnika na području Bjelovarsko-bilogorske županije negativna u razdoblju od 2014. do 2023. godine te vitalni indeks 2021. godine iznosi 48,83, dok u 2023. godini iznosi 59,9 odnosno raste broj živorođene djece u odnosu na 100 umrlih stanovnika.

Kada govorimo o sastavu stanovništva prema spolu, prema procjeni stanovništva za 2023. godinu (99.352 stanovnika) u ukupnom stanovništvu muškarci čine 48,88%, a žene 51,12% stanovništva županije. U dobnim skupinama 50+, broj žena veći je od broja muškaraca te se razlike u broju muškaraca i žena postupno povećavaju prema starijim dobnim skupinama da bi u dobi 80+ godina broj žena bio 2 puta veći od broja muškaraca. Radno sposobni stanovnici u dobi 15-64 godine čine 61,68% stanovnika, a žene čine 48,99% ove dobne skupine.

Slika 2 Piramida starosti Bjelovarsko-bilogorske županije

Izvor: Zavod za prostorno uređenje Bjelovarsko-bilogorske županije, Izvješće o stanju u prostoru BBŽ 2014. – 2021. godine, svibanj 2024.

Prema podacima Popisa 2021., u stanovništvu Bjelovarsko-bilogorske županije uz većinski Hrvate (86,88%), značajnije su prisutni Česi (4,91%) i Srbi (4,87%), dok su druge zajednice manje zastupljene i to zajednice Mađara (0,62%), Albanaca (0,46%), Roma (0,37%) i Nijemaca (0,10%).

Prema podacima Hrvatskog registra o osobama s invaliditetom HZJZ-a u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji (stanje na dan 16.09.2024) živi 18.981 osoba s invaliditetom, od toga 10.225 su muškog (53,87%) i 8.756 ženskog spola (46,13%).

Osobe s invaliditetom čine 18,9% ukupnog stanovništva županije te je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama. Prema dostupnim podacima Bjelovarsko-bilogorska županije je iznad prosjeka Republike Hrvatske za radno – aktivnu skupinu (14,9) te dobnu skupinu 65+ (36,3) kao i za ukupnu prevalenciju (18,9) dok je ispod prosjeka za prevalenciju invaliditeta u dječjoj dobi (9,7).

Tablica 2 Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije te u pojedinim dobnim skupinama – prevalencija invaliditeta na 100 stanovnika

	Prevalencija invaliditeta (%)	Prevalencija invaliditeta u dobnj skupini 0 - 19 (%)	Prevalencija invaliditeta u dobnj skupini 20 - 64 (%)	Prevalencija invaliditeta u dobnj skupini 65+ (%)
Bjelovarsko-bilogorska županija	18,9	9,7	14,9	36,3
Republika Hrvatska	17,0	10,8	12,0	34,9

Izvor: Izvješće s osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, rujan 2024.

Na području županije živi 1.441 branitelja s invaliditetom te 75 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porači.

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom na području županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom su višestruka oštećenja (38,5%), oštećenja lokomotornog sustava (35,5%) te oštećenja drugih organa (30,3%).

2.3. Socioekonomska struktura stanovništva

BDP po stanovniku Bjelovarsko-bilogorske županije prema podacima DZS za 2022. godinu iznosi oko 11.944 EUR što je ispod prosjeka Republike Hrvatske. Ukupno bruto dodana vrijednost županije u 2022. godini iznosila je preko 1 milijarde EUR s dominantnim sektorima poljoprivrede, šumarstva i ribarstva te prerađivačke industrije, za kojima slijede građevinarstvo te trgovina i ostale uslužne djelatnosti.

Prema podacima DZS-a, prosječna mjesečna bruto plaća zaposlenih u Bjelovarsko-bilogorsku županiji u trećem kvartalu 2024. godine iznosila je 1.613 eura i bila je niža za oko 13,4% od prosjeka RH (1.829 eura), dok je prosječna mjesečna neto plaća od 1.202 eura bila za 8,5% niža od prosjeka RH (1.320 eura). Unatoč tome što su prosjeci bruto i neto plaće manji u odnosu na prosjek RH, bilježi se rast nešto više od 12% u odnosu na treći kvartal 2023. godine.

HZMO navodi da je na dan 31.12.2024. godine broj korisnika doplatka za djecu u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji bio 5.190, broj djece 10.505, a prosječna mjesečna svota doplatka 57,72 EUR. Ako se broj djece s dječjim doplatkom stavi u odnos s brojem djece i mladih dobi 0-19 g., zaključuje se da preko 50, 0% djece i mladih živi s dječjim doplatkom.

Prema podacima HZMO-a za 2024. godinu, na području Bjelovarsko-bilogorske županije prosječno je bilo evidentirano 36.112 aktivnih stanovnika što je u odnosu na 2023. godinu rast od 1.3%. Od ukupnog broja aktivnog stanovništva, 33.371 osoba je bila zaposlena i to preko 83% kod pravnih osoba te 8% kod fizičkih osoba i 3% kod obrtnika dok je nešto više od 4,5% zaposleno kod poljoprivrednika. Prema područjima Nacionalne klasifikacije djelatnosti najveći je broj zaposlenih osoba bio u prerađivačkoj industriji (6.789 ili 20,3 %), trgovini na veliko i malo, popravku motornih vozila i motocikala (3.864 ili 11,5 %), poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu (3.823 ili 11,4 %), obrazovanju (2.711 ili 8,1 %) te javnoj upravi i obrani; obveznom socijalnom osiguranju (2.426 ili 7,3 %). Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji u 2024. godini je prosječno evidentirano 2.741 nezaposlenih, odnosno procijenjena je stopa registrirane nezaposlenosti od 7,6% (što je smanjenje za 1,6% u odnosu na 2023. godinu). U odnosu na prethodnu godinu, u 2024. godini smanjio se prosječni

broj nezaposlenih i muškaraca i žena, ali smanjenje broja nezaposlenih žena (16,8 %) bilo je veće od smanjenja broja nezaposlenih muškaraca (15,3 %). U 2024. godini više je nezaposlenih žena (56,1 %) u odnosu na nezaposlene muškarce, dok je na državnoj razini udio nezaposlenih žena 55,3 %. Najveći udio nezaposlenih prema dobi krajem 2024. godine u čine osobe u dobi 55-59 godina (13,4%), zatim osobe u dobi 20-24 (11,7%) te u dobi 45-54 godine (11,2%). Kada promatramo kretanje nezaposlenosti prema dobi, na području Bjelovarsko-bilogorske županije, postotno smanjenje nezaposlenosti zabilježeno je kod svih dobnih skupina, no najveće je kod osoba od 60+ (smanjenje od 24,4%) te osoba od 35 do 39 godina starosti (smanjenje od 19,4%). Prema razini obrazovanja krajem 2024. godine najveći udio nezaposlenih u županiji čine osobe sa završenom srednjom školom u trajanju do 3 godine i školom za KV i VKV radnike (31,8%), osobe sa završenom srednjom školom u trajanju od četiri godina i više (25,00%), te osobe sa završenom samo osnovnom školom (25,00%). Kao i prema dobi, razina nezaposlenosti prema razini obrazovanja, prosječan broj nezaposlenih se smanji na svim razinama obrazovanja s time da je do najvećeg smanjenja prosječnog broj nezaposlenih došlo kod osoba sa završenim fakultetom, akademijom, magisterijem, doktoratom (21,2 %).

Obrazovni status stanovništva starog 15 i više godina u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji na Popisu 2021.g. pokazuje da stručno obrazovanje (srednjoškolsko ili visoko obrazovanje) ima 68,13% stanovništva i to 74,81% muškaraca i 61,91% žena: 53,64% ima završeno srednjoškolsko obrazovanje (61,53% muškaraca i 46,32% žena), a 14,48% je visokoobrazovano (13,28% muškaraca, 15,6% žena). Završenu osnovnu školu ima 27,56% (22,54% muškaraca, 32,22% žena), a ukupno 4,3% stanovnika županije je bez završene osnovne škole.

Kada promatramo kućanstva na području županije, podaci iz Popisa 2021. godine pokazuju da na području Bjelovarsko-bilogorske županije ima 37.116 kućanstava, što čini 2,59% ukupnog broja kućanstava u Republici Hrvatskoj. Prosječan broj članova kućanstava 2021. godine iznosio je 2,7 što je nešto više od nacionalnog prosjeka (2,67).

Prema podacima HZMO-a, u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji na dan 31.12.2024. bilo ukupno 26.162 korisnika mirovina (26,33% stanovnika) koji su pravo na mirovinu ostavili prema Zakonu o mirovinskom osiguranju. Većinu korisnika (19.388 ili 74,12%) čine korisnici starosne mirovine, invalidske mirovine prima 2.393 ili 9,14%, a korisnika obiteljske mirovine bilo je 4.381 ili 16,74%. Prosječna mirovina prema Zakonu o mirovinskom osiguranju bila je 498,11 eura. Dodatnih korisnika mirovina koji su pravo ostvarili prema drugim osnovama² je na području Bjelovarsko-bilogorske županije na dan 31. 12. 2024. bilo je 2.252 s prosječnim mirovinama od 462,00EUR do 1.790EUR za korisnike temeljem ZOHBDR. U Bjelovarsko-bilogorskoj županiji bilo je i 3.761 korisnika kojima je isplaćena osobna i dio obiteljske mirovine, od toga 3.154 žene. Također u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji bilo je 729 korisnika nacionalne naknade za starije osobe (4% ukupnih korisnika u RH). Većina (581 ili 79,7%) korisnika bile su žene

Prema pokazateljima siromaštva i socijalne isključenosti za 2024. godinu Državnog zavoda za statistiku, stopa rizika od siromaštva na razini RH iznosila je 20,3% dok je taj postotak za Panonsku Hrvatsku (koja prema HR NUTS 2 klasifikaciji uključuje Bjelovarsko-bilogorsku županiju) iznosio 29,7%. Prema podacima iz 2016. godine i Procjene dohodovnog siromaštva za mala geografska područja (Svjetska banka) stopa siromaštva prema dohodovnoj metodi za Bjelovarsko-bilogorsku županiju iznosila je 20,0% (19,2% na razini RH) dok stopa siromaštva po potrošnoj metodi za Bjelovarsko-bilogorsku županiju iznosi 31,4% (17,1% na razini RH).

Prema podacima Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike (MRMSOSP) RH, broj osoba obuhvaćenih zajamčenom minimalnom naknadom na dan 31.12.2023. g. u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji bio je 1.882 te se u odnosu na 2022. godinu bilježi rast. Prema podacima dostupnim za 2022. godinu (stanje na 31. 12.

² Zakon o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba (DVO), te po Zakonu o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji (ZOHBDR)

2022.) na području županije je dodijeljeno i 1.862 jednokratne naknada za 655 korisnika, zatim 3.251 doplata za pomoć i njegu te 1.088 osobnih invalidnina.

Kada govorimo o očekivanom trajanju života, nema izdvojenih podataka za Bjelovarsko-bilogorsku županiju osim onih Državnog zavoda za statistiku za 2008./2009. godinu u kojoj je očekivano trajanje života za muškarce iznosilo 70,58 godina za muškarce i 77,5 godina za žene. Prema tim dostupnim podacima, županija je bila u vrhu županija s najkraćim očekivanim trajanjem života, pogotovo žena. Na temelju demografskih i zdravstvenih pokazatelja, Bjelovarsko-bilogorska županija je i dalje među županijama s najkraćim očekivanim životnim vijekom u Hrvatskoj. Vodeće skupine uzroka smrti su bolesti cirkulacijskog sustava s 757 umrlih, što čini 38,54% ukupno umrlih, novotvorine s 364 umrlih (18,53% umrlih), dok je su na trećem mjestu smrti od posljedica COVID-19 s 303 umrlih (15,43%) te slijede endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma s 178 umrlih osoba (9,06%). Kada promatramo smrtnost i uzroke smrtnosti muškaraca i žena, ne postoje razlike u vodećim uzrocima smrtnosti. Isto tako treba istaknuti stopu smrtnosti dojenčadi koja u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji iznosi 9,1 na 1.000 živorođenih, što je najviša stopa u Hrvatskoj i znatno je iznad nacionalnog prosjeka od 3,9 smrti na 1.000 živorođenih.

3. PROCJENA POTREBA U BJELOVARSKO-BILOGORSKOJ ŽUPANIJI: DOSTUPNOST SOCIJALNIH USLUGA I KAPACITETI PRUŽATELJA SOCIJALNIH USLUGA

Procjena potreba za socijalnim uslugama u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji provedena je sukladno Pravilniku, čime je osigurano sudjelovanje širokog kruga dionika iz područja socijalne skrbi, ali i sustava zdravstva, obrazovanja i zapošljavanja. Razdoblje tijekom kojeg je provedena analiza je trajalo od siječnja do svibnja 2025. godine te su pri tome korišteni različiti alati predviđeni metodologijom u Pravilniku, a što je uključivalo obradu statističkih podataka, provedbu anketiranja različitih dionika, prikupljanje podataka, intervju s ključnim dionicima u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji te niz konzultativnih sastanaka sa Savjetom za socijalnu skrb Bjelovarsko-bilogorske županije.

Pri tome su korišteni kao podloge za pojedine dionice prikupljanja podataka i informacija obrasci definirani Pravilnikom te dodatne metodološke upute, a detaljan prikaz provedbe pojedinih alata je prikazan u nastavku:

Obrazac sukladno Pravilniku	Opis provedbe
Obrazac 1 (Popis izvora statističkih podataka za procjenu socijalnih rizika u populaciji) i Obrazac 2 (Procjena broja građana u riziku u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji)	Za potrebe prikupljanja podataka prema uputi iz Obrasca 1 korišteni su sljedeći izvori: - Državni zavod za statistiku (DZS), procjena stanovništva sredinom godine, podaci za 2023. godinu - DZS (2023), Pokazatelji siromaštva i socijalne isključenosti - Svjetska banka (2016), Hrvatska – Ocjena siromaštva za mala područja temeljem potrošnje (Karte siromaštva) - Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Izvješće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj 2024. - DZS, Stanovništvo prema narodnosti po gradovima/općinama, Popis 2021. - Ministarstvo unutarnjih poslova (MUP) Statistički podaci o tražiteljima međunarodne zaštite maloljetnicima bez pratnje prema dobi i spolu zaključno do 31.12.2024. godine - MUP Statistički pregled temeljnih sigurnosnih pokazatelja i rezultata rada u 2024. godini - Policijska uprava bjelovarsko-bilogorska - Prikaz strukture KD kazneno pravne zaštite djece i obitelji 2024. - Podaci iz statističkih izvješća područnih ureda Hrvatskog zavoda za socijalni rad u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji - Zavod za javno zdravstvo Bjelovarsko-bilogorske županije, podaci Odjela za zaštitu mentalnog zdravlja za 2024. godinu Temeljem prikupljenih podataka napravljeni su izračuni procjena broja građana u pojedinim rizicima u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji prema Obrascu 2, za obje predložene metodologije – prema nacionalnim podacima i prema dostupnim podacima na razini Bjelovarsko-bilogorske županije. Tijekom sastanaka sa Savjetom za socijalnu skrb BBŽ predstavljeni su rezultati izračuna temeljem obje metodologije te je za svaki pokazatelj odlučeno koji rezultat će se koristiti, ovisno o procjeni vjerodostojnosti pojedinih podataka u Obrascu 1.
Obrazac 3 (Upitnik za pružatelje socijalnih usluga)	Provedeno je mapiranje pružatelja na području Bjelovarsko-bilogorske županije te je identificirano njih 108 temeljem uvida u registar pružatelja, mapiranjem temeljem saznanja o pružateljima socijalnih usluga prema korisničkim skupinama i uslugama, pružateljima usluga iz sustava zdravstva, obrazovanja,

	zapošljavanja, pravosuđa te metodom snježne grude. Poziv za sudjelovanje u istraživanju je poslan 9. travnja 2025. godine putem on-line sustava za istraživanja Limesurvey. Na upitnik za pružatelje socijalnih usluga do 16. svibnja 2025. odgovorilo je 60 predstavnika pružatelja od ukupno 97 organizacija koje su činile cjelokupnu populaciju istraživanja, čime je postignuta stopa odaziva od 62%. Podaci o obuhvaćenim korisnicima su se odnosili na 2024. godinu.
Obrazac 4 (Upitnik za područne urede Hrvatskog zavoda za socijalni rad o broju korisnika socijalnih usluga)	11. ožujka 2025. godine upućeni su pozivi za dostavu podataka od pet područnih ureda Hrvatskog zavoda za socijalni rad na području Bjelovarsko-bilogorske županije (Bjelovar, Daruvar, Čazma, Garešnica i Grubišno polje) te su dostavljeni podaci svih područnih ureda. Podaci o obuhvaćenim korisnicima su se odnosili na 2024. godinu.
Obrazac 6 (Anketni upitnik za jedinice lokalne samouprave u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji)	Poziv jedinicama lokalne uprave za ispunjavanje upitnika temeljem Obrasca 6 je poslan 9. travnja 2025. na njih 23. Do 16. svibnja 2025. prikupljeno je 16 odgovora (70% stopa odgovora). Pri tome su svi gradovi na području Bjelovarsko-bilogorske županije sudjelovali u istraživanju.
Obrazac 7 (Protokol za intervju s predstavnicima Hrvatskog zavoda za socijalni rad i Obiteljskog centra) Obrazac 8 (Protokol za intervju ili fokusne grupe s predstavnicima korisničkih skupina)	Tijekom travnja 2025. u svrhu istraživanja postojećih usluga, procjene potreba za pojedinim socijalnim uslugama i jačanja kapaciteta pružatelja socijalnih usluge održani su intervjui s predstavnicima svih područnih ureda Službe Bjelovarsko-bilogorske županije Hrvatskog zavoda za socijalni rad te Obiteljskim centrom Područna služba Bjelovarsko-bilogorska. Tijekom travnja i svibnja 2025. provedeni su intervjui s predstavnicima pružatelja i korisnika socijalnih usluga na području Bjelovarsko-bilogorske županije kako bi se analiziralo postojeće potrebe kao i ključni izazovi i potrebe za socijalnim uslugama. Sudionici intervjua su identificirani sukladno kategorijama korisničkih skupina i specifičnih rizika s kojima se te korisničke skupine suočavaju te je izrađena baza predstavnika socijalnih, zdravstvenih i drugih ustanova kao i organizacija civilnog društva s područja Bjelovarsko-bilogorske županije. Ukupno je u intervjuima sudjelovalo 17 predstavnika identificiranih organizacija.

Stručnu podršku Bjelovarsko-bilogorskoj županiji u primjeni navedenih alata pružio je stručni tim izvršitelja ispred Instituta za razvoj tržišta rada. Stručnjaci su naknadno pružili stručnu podršku Savjetu za socijalnu skrb Bjelovarsko-bilogorske županije u izradi cjelokupnog dokumenta Socijalnog plana Bjelovarsko-bilogorske županije 2025.-2027.

Metodološke poteškoće u primjeni Pravilnika

Slijedom konzultativnih sastanaka koji su održani u svrhu verifikacije dostavljenih podataka stručnjaci su utvrdili niz metodoloških izazova koji su se pojavili prilikom primjene metodologije prikupljanja i obrade podataka sukladno Pravilniku, prije svega vezano za Obrazac 2, 3 i 4, a što se kasnije odražava na izračune prikazane u Obrascu 5. Stoga je nužno u ovom uvodnom poglavlju istaknuti navedena ograničenja, koja treba imati na umu prilikom tumačenja podataka u nastavku dokumenta:

Obrazac 3

- Obrazac je nadopunjen dodatnim pojašnjenjima i definicijama kako bi se osiguralo adekvatno razumijevanje pojedinih pojmova i naziva usluga. Pri tome se ne može u potpunosti isključiti mogućnost kako pojedini

ispitanici nisu adekvatno odgovorili na pojedine kategorije upitnika. Također je upitnik proširen sa kvalitativnim pitanjima vezano za razvojne potrebe u odnosu na kapacitete i suradnju.

- Pojedini ispitanici nemaju razumijevanje što znači postojanje licencijske u sustavu socijalne skrbi pa su isti navodili da posjeduju licencijsku iako ju ne posjeduju. Navedeno na utječe značajno na rezultat obzirom kako je jedan od ciljeva bila identificirati sve pružatelje usluga (bez obzira na status licenciranja)
- Obrazac 3 prema Pravilniku ne predviđa razlikovanje broja korisnika koji su iz županije za koju se radi analiza i ostalih županija iz kojih dolaze korisnici, što je posebice bitno kod usluge smještaja. Upute i upitnik (kao i Obrazac 4) nadopunjeni su napomenama oko razlikovanja ukupnog broja korisnika i korisnika koji su iz županije koja je predmet analize kako bi se dobili relevantni podaci.
- Nepostojanje jasnih definicija u obrascu što se smatra pod pojedinom uslugom, posebice onima koje se provode u drugim sustavima ili u suradnji s istima, stoga je ispitanicima bilo otežano procijeniti u koju kategoriju njihove usluge spadaju.
- U Obrascu 3 uočena je omaška u izboru mogućih usluga za pojedine ciljane skupine, vezano uz zakonom regulirane usluge. Tako za skupinu žrtva nasilja nije ponuđena socijalna usluga "organizirano stanovanje", iako je ista predviđena Zakonom o socijalnoj skrbi. Također za uslugu „psihosocijalnog tretmana počinitelja nasilja u obitelji prema Zakonu o zaštiti od nasilja u obitelji“ za koju se prikupljaju podaci nije predviđena daljnja obrada i procjena prema metodologiji.

Obrazac 5:

- Prilikom obrade podataka nije jasno predviđeno uključivanje podataka HZSR o broju korisnika, tj. izdanih rješenja/uputnica te na koji način se uključuju ili ne uključuju u broj korisnika usluge za procjenu jaza. Stoga je po naravi stvari sa Savjetom usuglašeno u kojim slučajevima se ti podaci pribrajaju u obuhvat korisnika kako bi se dobila što točnija slika stvarnog stanja obuhvata.
- Iskazani bazni podaci o obuhvatu pojedinih usluga proizlaze iz rezultata istraživanja prikazanih u Obrascu 5. Budući da su isti prikupljeni anketom pružatelja koja nije obuhvatila sve pružatelje usluga, kao i druga zapažena ograničenja, treba ih primarno uzeti kao indikativno stanje baznog stanja za računanje obuhvata.

Navedene metodološke poteškoće donekle ograničavaju reprezentativnost i valjanost dobivenih podataka (za sve korisničke skupine) te je učinjen dodatni napor kako bi se određene uočene poteškoće naknadno minimizirale, a podaci verificirali unutar Savjeta za socijalnu skrb, no i dalje postoji određena zadržka u vezi rezultata primjene metodologije sukladno važećem Pravilniku.

Podaci HZSR o temeljnim uslugama

Slijedom prikupljenih podataka svih 5 područnih ureda HZSR na području Bjelovarsko-bilogorske županije temeljem Obrasca 4 utvrđen je sljedeći broj korisnika za sljedeće temeljne usluge HZSR tijekom 2024. godine:

- Prva socijalna usluga: 22 korisnika
- Usluga sveobuhvatne procjene i planiranja: nema podataka
- Usluga stručne procjene: 68 korisnika koji su se odnosili na djecu s razvojnim rizikom, odstupanjem, teškoćama u razvoju te 1 korisnik osoba s invaliditetom

Broj korisnika ostalih usluga HZSR su prikazani sukladno Obrascu 5 u narednim poglavljima.

3.1. Procjena dostupnosti socijalnih usluga za djecu i mlade u riziku

Procjena broja djece i mladih prema pojedinim rizicima u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji dala je sljedeće rezultate, primjenom odgovarajuće metodologije izračuna temeljem Pravilnika:

- **Djeca s teškoćama u razvoju: 1.896** – temeljem podataka Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo o broju djece 0 -19 s invaliditetom.
- **Zlostavljanje i zanemarivanje djece (kršenje djetetovih prava): 520³** – temeljem podataka područnih ureda Hrvatskog zavoda za socijalni rad u županiji o broju djece čija se prava krše.
- **Ugroženo mentalno zdravlje: 397** – temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći Nacionalne podatke: 2,05% sve djece i mladih 0-19.
- **Djeca u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti: 2.988** – temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći nacionalne podatke: 15% stanovništva u dobi 0 -19 ponderirano s omjerom stope rizika od siromaštva u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji (20,04%) i u Republici Hrvatskoj (19,5%)⁴.
- **Djeca i mladi s problemima u ponašanju: 106** – temeljem podataka područnih ureda Hrvatskog zavoda za socijalni rad u županiji o broju djece i mladih s problemima u ponašanju prema kojima su poduzimane mjere.
- **Djeca i mladi u alternativnim oblicima skrbi izvan obitelji: 30** – temeljem podataka područnih ureda Hrvatskog zavoda za socijalni rad u županiji o broju djece i mladih stavljenih pod skrbništvo (stručni radnik kao skrbnik), broju djece s teškoćama u razvoju u dugotrajnom smještaju ili organiziranom stanovanju te broj mladih zatečenih u skitnji..
- **Maloljetnička trudnoća: 17** - temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći nacionalne podatke: 0,068% sve djece i mladih.
- **Djeca i mladi bez pratnje i žrtve trgovanja ljudima: 46** - temeljem podataka Policijske uprave bjelovarsko-bilogorske o broju djece bez pratnje zatečene na području županije.

Koristeći ove izračune populacija u pojedinom riziku kao polazne vrijednosti, napravljena je procjena broja djece i mladih koji su u potrebi za pojedinim socijalnim uslugama kao i uslugama iz drugih sustava. Pri tome su pojedini procijenjeni broj korisnika u potrebi i odgovarajuće usluge prikazane prema rizicima na koje se odnose.

Podaci o procijenjenom broju osoba koji su u potrebi za pojedinom uslugom sučeljen je s podacima pružatelja socijalnih i drugih usluga o broju korisnika kojima su pružili pojedine usluge. Razlikom te dvije vrijednosti utvrđen je jaz u obuhvatu korisnika u potrebi za određenom uslugom. Navedeni izračun je prikazan u sljedećoj tablici, dok su dodatna pojašnjenja prikazanog rezultata opisana ispod tablice. Prvo su prikazani rezultati analize za skupinu „djeca s teškoćama u razvoju“, a potom za ostale skupine rizika.

³ Procjena broja značajno se razlikuje prema metodologiji za izračun u skladu s nacionalnom podacima u odnosu na podatke na razini županiji (258 djece u riziku u odnosu na 520 djece prema podacima područnih ureda Hrvatskog zavoda za socijalni rad u županiji)

⁴ Koriste se podaci za 2016. godinu obzirom na to kako se stopa siromaštva za Bjelovarsko-bilogorsku županiju računa temeljem Mape siromaštva iz 2016. godine.

Tablica 3 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za djecu s teškoćama u razvoju u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji

% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom	Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)	Postojeći broj korisnika usluga	Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika	Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama
Broj građana u riziku u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji - BROJ DJECE S TEŠKOĆAMA U RAZVOJU (DSTUR): 1.896				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				
Rana razvojna podrška 0 – 3 g.: 13 % DSTUR (Obuhvaćeno je 70 % djece s teškoćama u dobi 0 – 3 godine)	246	22	-224	9%
Rana razvojna podrška 4 – 7 g.: 5,85 % DSTUR (Obuhvaćeno je 30 % djece s teškoćama u dobi 4 – 7 godina)	111	42	-69	38%
Psihosocijalna podrška djetetu ili obitelji djeteta s teškoćama u razvoju 8 – 18 g.: 12,66 % DSTUR (DSTUR u sustavu socijalne skrbi u dobi 7 – 18 bez djece u smještaju i boravku)	184	99	-85	54%
Boravak: 1,91 % DSTUR (Nastoji se nacionalno udvostručiti postojeći broj djece u boravku)	36	27	-9	75%
Smještaj ili organizirano stanovanje: 1,06 % DSTUR (Na temelju postojećih smještajnih kapaciteta)	20	Djeca u domu: 20 Djeca u udomiteljskoj obitelji: 9 Djeca u organiziranom stanovanju: 2 Djeca kod drugih pružatelja: 9 UKUPNO: 40	20	200%
Pomoć pri uključivanju u programe odgoja i obrazovanja: 3,83 % DSTUR (Usluga je primjerena pri upisu u OŠ)	73	15	-58	21%
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI				
Prilagođeni prijevoz: 2,77 % DSTUR (Prema broju djece u RH sa tjelesnim oštećenjem)	53	0	-53	0%
Privremeni njegovatelj u obitelji radi predaha od skrbi za 6,8 % DSTUR (Prema broju roditelja njegovatelja u sustavu)	129	0	-129	0%
Grupni ili individualni oblici podrške roditeljima njegovateljima 6,8 % DSTUR (Prema broju roditelja njegovatelja u sustavu)	129	0	-129	0%
SOCIJALNE USLUGE U SURADNJI SA DRUGIM SUSTAVIMA				
Logopedska terapija: 11,6 % DSTUR (70 % djece u dobi od 0 do 7 godina s oštećenjem govornoglasovne komunikacije)	220	30	-190	14%

<i>% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom</i>	<i>Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)</i>	<i>Postojeći broj korisnika usluga</i>	<i>Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika</i>	<i>Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama</i>
Pomoćnik u nastavi/stručni komunikacijski posrednik 6,6 % DSTUR (Prema trenutnom broju djece koja koristi uslugu)	125	144	19	115%

Izvor: podaci prikupljeni i obrađeni temeljem Obrascas 1, 2 i 3, obrada autora

Analiza obuhvata socijalnih usluga za djecu s teškoćama u razvoju pokazuje značajne razlike između potreba i stvarne dostupnosti pojedinih usluga. Rana razvojna podrška za djecu u dobi od 0 do 3 godine ima iznimno nisku pokrivenost od samo 9% – iako je procijenjeno da bi ovu uslugu trebalo koristiti 246 djece, kroz sustav je obuhvaćeno tek 22 djece. U starijoj dobnoj skupini, od 4 do 7 godina, stanje je nešto bolje, ali i dalje s niskom pokrivenošću od 38%, odnosno od očekivanih 111 korisnika, usluga je pružena 42 korisnika. Psihosocijalna podrška za djecu u dobi od 8 do 18 godina trenutno obuhvaća 99 korisnika, što rezultira pokrivenošću od 54%. Usluga boravka pokazuje relativno visok stupanj dostupnosti – 27 od 36 djece koja bi trebala koristiti ovu uslugu uistinu su uključena, što daje pokrivenost od 75%. Kad je riječ o smještaju i organiziranom stanovanju, podaci ukazuju na pokrivenost potreba uslugama. Pomoć pri uključivanju u programe odgoja i obrazovanja, trenutno koristi samo 15 djece od procijenjenih 73, što rezultira pokrivenošću od svega 21%.

Po pitanju inovativnih i projektno financiranih usluga za djecu s teškoćama u razvoju, stopa pokrivenosti sve 3 usluge je 0%. Prema procjenama 53 djece ima potrebu za prilagođenim prijevozom, no ona nije u provedbi, kao niti usluga privremenog njegovatelja u obitelji radi predaha od skrbi te usluga grupnih ili individualnih oblika podrške roditeljima njegovateljima.

U segmentu usluga koje se pružaju u suradnji sa sustavima zdravstva i obrazovanja, logopedska terapija, koju bi prema procjeni trebalo koristiti 220 djece, trenutno je dostupna samo za njih 30, odnosno bilježi obuhvat od 14%. S druge strane, uslugu pomoćnika u nastavi ili stručnog komunikacijskog posrednika koristi 144 djece.

Tablica 4 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za djecu i mlade (bez djece s teškoćama u razvoju) u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji

<i>% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom</i>	<i>Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)</i>	<i>Postojeći broj korisnika usluga</i>	<i>Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika</i>	<i>Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama</i>
Broj građana u riziku u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji - BROJ DJECE BEZ ODGOVARAJUĆE RODITELJSKE SKRBI I ČIJA SE PRAVA KRŠE: 520				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				
Smještaj (u kriznim situacijama ili u drugim slučajevima) 23,91 % djece čija se prava krše (Prema trenutnom broju djece za koje je izrečena mjera o stanovanju izvan obitelji)	124	Djeca u domu: 36 Djeca u udomiteljskoj obitelji: 17 Djeca u organiziranom stanovanju: 6 Djeca kod drugih pružatelja: 5 UKUPNO: 64	-60	52%
Boravak 17,5 % djece čija su prava prekršena	91	0	-91	0%

% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom	Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)	Postojeći broj korisnika usluga	Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika	Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama
(Za djecu čiji roditelji imaju mjeru stručne pomoći ili intenzivne stručne pomoći u dobi od 7 do 14 g. gdje je 50 % djece motivirano za uslugu)				
Broj građana u riziku u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji - BROJ DJECE ČIJE JE MENTALNO ZDRAVLJE UGROŽENO: 397				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				
- Savjetovanje (za sve kategorije djece i mladih) - Psihosocijalno savjetovanje (za sve kategorije djece i mladih) - Psihosocijalna podrška koju su ostvarila djeca (ne uključuje djecu s teškoćama u razvoju i djecu s problemima u ponašanju) 70 % djece čije je mentalno zdravlje ugroženo ostvaruje ukupno navedene usluge koje se mogu zbrojiti	278	Savjetovanje: 164 Psihosocijalno savjetovanje: 70 Psihosocijalna podrška: 164 UKUPNO: 398	120	143%
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI USLUGE KOJE SU OSIGURANE U ZDRAVSTVENOM SEKTORU				
- Psihoedukativni i preventivni programi za mlade: - Programi podrške i preventivni programi za mlade radi suzbijanja ovisnosti: 250 % trenutnog broja djece čije je mentalno zdravlje ugroženo – ukupno za navedene programe	993	28 3.207 UKUPNO: 3.235	2.242	326%
Broj građana u riziku u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji - DJECA U RIZIKU OD SIROMAŠTVA I SOCIJALNE ISKLJUČENOSTI: 2.988				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				
Socijalno mentorstvo djetetu korisniku zajamčene minimalne naknade 10 % djece u riziku od siromaštva, a čije obitelji su primatelji ZMN-a.	299	1	-298	0%
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI				
Info centar za mlade dostupan za barem 50 % djece u riziku od siromaštva	1.494	0	-1.494	0%
Socijalizacijske i razvojne aktivnosti za djecu 27 % djece u riziku od siromaštva	807	46	-761	6%
Pomoć i podrška u obrazovanju za djecu u riziku od siromaštva 40 % djece u riziku od siromaštva (64 447 djece u OŠ je u riziku od siromaštva što je 8,7 % sve djece u dobi 0 – 19 godina, s time da je stopa međugeneracijskog prijenosa 30 % (Istraživanje OBRIRK))	1.195	5	-1.190	0%
Međusektorski program rane prevencije siromaštva i integrirana podrška djetetu u siromaštvu 7 % djece u riziku od siromaštva	209	0	-209	0%
Broj građana u riziku u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji - DJECA I MLADI S PROBLEMIMA U PONAŠANJU: 106				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				

<i>% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom</i>	<i>Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)</i>	<i>Postojeći broj korisnika usluga</i>	<i>Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika</i>	<i>Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama</i>
Smještaj ili organizirano stanovanje (krizni, radi provedbe psihosocijalnog tretmana ili drugi oblik smještaja): 6 % djece s problemima u ponašanju	6	Djeca u domu: 15 Djeca u udomiteljskoj obitelji: 0 Djeca u organiziranom stanovanju: 10 Djeca kod drugih pružatelja: 1 UKUPNO: 26	20	433%
Boravak 30 % sve djece i mladih s problemima u ponašanju	32	0	-32	0%
Psihosocijalna podrška (specifično za djecu i mlade s PUP-om radi provedbe psihosocijalnog tretmana) 20 % sve djece i mladih s problemima u ponašanju	21	17	-4	81%
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI				
Individualni socijalno-pedagoški ili savjetodavni rad 15 % sve djece i mladih s problemima u ponašanju	16	247	231	1.544%
Grupna i vršnjačka podrška 20 % sve djece i mladih s problemima u ponašanju	21	0	-21	0%
Mentorstvo za mlade s PUP-om 10 % sve djece i mladih s problemima u ponašanju	11	0	-11	0%
Broj građana u riziku u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji - DJECA I MLADI U ALTERNATIVNIM OBLICIMA SKRBI IZVAN OBITELJI: 30				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				
Smještaj ili organizirano stanovanje do 26. godine 50 % djece i mladih usmjereni na alternativnu skrb i nakon punoljetnosti	14	Djeca i mladi u domu: 4 Djeca i mladi u udomiteljskoj obitelji: 10 Djeca i mladi u organiziranom stanovanju: 4 Djeca i mladi kod drugih pružatelja: 4 UKUPNO: 22	8	157%
Socijalno mentorstvo radi prestanka usluge smještaja 50 % djece i mladih usmjereni na alternativnu skrb i nakon punoljetnosti	14	0	-14	0%
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI				
Stambeno zbrinjavanje mladih u kriznim situacijama 25 % djece i mladih usmjereni na alternativnu skrb i nakon punoljetnosti	7	0	-7	0%
Broj građana u riziku u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji - DJECA I MLADI U KRIZNIM SITUACIJAMA (MALOLJETNIČKA TRUDNOĆA, DJECA BEZ PRATNJE I ŽRTVE TRGOVANJA LJUDIMA): 125				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				

<i>% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom</i>	<i>Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)</i>	<i>Postojeći broj korisnika usluga</i>	<i>Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika</i>	<i>Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama</i>
Smještaj ili organizirano stanovanje 100 % djeca bez pratnje / djeca žrtve trgovanja ljudima: 20 % maloljetne trudnice:	46 3 UKUPNO: 49	Djeca i mladi u domu: 10 Djeca i mladi u udomiteljskoj obitelji: 0 Djeca i mladi u organiziranom stanovanju: 0 Djeca i mladi kod drugih pružatelja: 0 UKUPNO: 10	-39	20%

Izvor: podaci prikupljeni i obrađeni temeljem Obrasca 1, 2 i 3, obrada autora

Za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi i djecu čija se prava krše za smještaj je procjena da 124 djece treba takvu vrstu skrbi, a trenutno ih je smješteno 64 (36 u domu, 17 u udomiteljskim obiteljima, 6 u organiziranom stanovanju te 5 kod drugih pružatelja), čime se ostvaruje pokrivenost od 52%. S druge strane, usluga boravka za djece čija su prava prekršena uopće nije dostupna – iako bi ju prema procjenama trebalo koristiti 91 dijete.

U području mentalnog zdravlja djece za 278 djece procijenjeno je da trebaju određeni oblik savjetodavne ili psihosocijalne podrške, a ukupno je pruženo 398 usluga – što uključuje savjetovanje, psihosocijalno savjetovanje i podršku. Kada se sagledavaju psihoedukativni i preventivni programi, njih koristi 28 djece, kao i programi podrške i preventivni programi za mlade radi suzbijanja ovisnosti koje koristi 3.207 djece, što je vrlo visok obuhvat u odnosu na procjenu.

Kod populacije djece u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti usluga socijalnog mentorstva za djecu korisnike zajamčene minimalne naknade nije u provedbi. Izrazito nizak ili nepostojeći obuhvat je i kod drugih promatranih usluga te tako usluga info centra za mlade nije dostupan niti jednom korisniku, iako je procijenjena potreba za čak 1.494 djece. Socijalizacijske i razvojne aktivnosti imaju doseg od tek 6% pokrivenosti (46 korisnika od očekivanih 807), dok pomoć i podršku u obrazovanju prima samo 5 djece od čak 1.195 kojima je potrebna. Uz to, međusektorski program rane prevencije siromaštva uopće nije dostupan.

U slučaju djece i mladih s problemima u ponašanju, za uslugu smještaja ili organiziranog stanovanja predviđena je potreba za 6 korisnika, dok ih je u neki od oblika smještaja uključeno 26 (s ukupno 25 korisnika smještenih u domu, 10 korisnika u organiziranom stanovanju te 1 korisnik kod drugih pružatelja) što je značajan obuhvat. S druge strane, usluga boravka se ne provodi iako je procijenjena potreba za 32 djece. Psihosocijalna podrška za ovu skupinu dostupna je u relativno visokom postotku (81%), uslugom je obuhvaćeno njih 17. Individualni socijalno-pedagoški ili savjetodavni rad dostupan je za čak 247 korisnika, premda je za njega predviđena potreba od tek 16 korisnika, što znači da je pokrivenost značajna. Ostali programi se pak ne provode te tako grupna podrška i mentorstvo za ovu skupinu nisu dostupni.

Kada govorimo o djeci i mladima u alternativnim oblicima skrbi, uslugu smještaja ili organiziranog stanovanja koristi 22 mladih: 4 u domovima, 10 u udomiteljskim obiteljima te po 4 u organiziranom stanovanju i kod drugih pružatelja, čime je obuhvat usluge iznad procijenjene potrebe. Druge usluge za ovu skupinu nisu dostupne te se tako socijalno mentorstvo radi prestanka usluge smještaja ne provodi iako je potreba procijenjena na 15 djece i mladih, kao i usluga stambenog zbrinjavanja mladih u kriznim situacijama gdje postoji potreba za 7 korisnika.

Usluge smještaja ili organiziranog stanovanja za djecu i mlade u kriznim situacijama pokazuje nisku pokrivenost od svega 20%, s tek 10 korisnika u smještaju i to 10 u domovima, dok u drugim oblicima smještaja nema korisnika. Procijenjena potreba za ovom uslugom postoji za ukupno 49 korisnika.

3.2. Procjena dostupnosti socijalnih usluga za odrasle od 20 do 64 godine

Procjena broja odraslih podijeljena je u nekoliko podskupina, unutar kojih su dodatno definirani specifični rizici te su rezultati prikazani odvojeno za svaku od ovih skupina rizika:

- Rizici povezani s obiteljskim odnosima i roditeljstvom
- Rizici povezani sa siromaštvom
- Rizici u području mentalnog zdravlja
- Rizici povezani s invaliditetom

Procjena broja odraslih osoba prema pojedinim rizicima povezanih s navedenim rizicima u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji dala je sljedeće rezultate, primjenom odgovarajuće metodologije izračuna temeljem Pravilnika.

Obiteljski odnosi i roditeljstvo

- **Opća prevencija: 196** – temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći nacionalne podatke: 0,35% građana u dobi 20-64 godine.
- **Narušeni obiteljski odnosi i ugrožavanje prava djeteta: 300** – temeljem podataka područnih ureda HZSR o broju roditelja protiv kojih su donesene mjere sukladno Obiteljskom zakonu radi kršenja prava djeteta u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji.
- **Nasilje u obitelji: 356⁵** – temeljem podataka županijske policijske uprave o broju prijavljenih kaznenih djela protiv prava djece i nasilja u obitelji.
- **Krizni događaji: 10** – temeljem metodologije izračuna u Pravilniku po formuli 1 obitelj na 10.000 stanovnika.

Siromaštvo

- **Građani u teškoj materijalnoj i socijalnoj deprivaciji: 1.211** - temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći nacionalne podatke: 2,1% građana u dobnoj skupini 20-64 ponderirano s omjerom stope rizika od siromaštva u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji (20,04%) i u Republici Hrvatskoj (19,5%)⁶.
- **Socijalno isključeni korisnici zajamčene minimalne naknade: 452** - temeljem podataka područnih ureda HZSR o broju korisnika ZMN-a, a koji su nezaposleni i radno sposobni.
- **Građani u prehrambenoj deprivaciji: 2.173** - temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći nacionalne podatke: 2,8% građana u dobnoj skupini 0-64 ponderirano s omjerom stope rizika od siromaštva u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji (20,04%) i u Republici Hrvatskoj (19,5%)⁷.
- **Građani u riziku od beskućništva: 52** - temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći nacionalne podatke: 0,09% građana u dobnoj skupini 20-64 ponderirano s omjerom stope rizika od siromaštva u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji (20,04%) i u Republici Hrvatskoj (19,5%)⁸

Mentalno zdravlje

- **Opća prevencija radi zaštite mentalnog zdravlja: 6.904** – temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći nacionalne podatke: 12,3% građana u dobnoj skupini 20 – 64.

⁵ Procjena broja značajno se razlikuje prema metodologiji za izračun u skladu s nacionalnom podacima u odnosu na podatke na razini županije (101 kazneno djelo u odnosu na 356 kaznenih djela prema podacima županijske policijske uprave)

⁶ Koriste se podaci za 2016. godinu obzirom na to kako se stopa siromaštva za Bjelovarsko-bilogorsku županiju računa temeljem Mape siromaštva iz 2016. godine.

⁷ Ibid.

⁸ Ibid.

- **Građani sa značajnijim teškoćama mentalnog zdravlja: 421** – temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći nacionalne podatke: 0,75% građana u dobnoj skupini 20 – 64.
- **Građani suočeni s ovisnostima o alkoholu, drogama i kockanju: 1.061** – temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći nacionalne podatke: 1% populacije u dobi 20-64 radi patološkog kockanja, 0,41% populacije u dobi 20-64 radi konzumacije psihoaktivnih tvari, 0,48% populacije u dobi 20-64 radi konzumacije alkohola.
- **Odrasle osobe s mentalnim oštećenjem: 624⁹** - temeljem podataka područnih ureda HZSR o broju odraslih osoba pod skrbništvom u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji u dobi 20-64 godine.

Invaliditet

- **Osobe s invaliditetom u sustavu socijalne skrbi u dobi 18-65: 2.730¹⁰** - temeljem podataka područnih ureda HZSR o broju osoba s invaliditetom u sustavu socijalne skrbi u dobi 18 – 65 godina (isključujući korisnike sa psihozama i poremećajima osobnosti).
- **Udio građana u potrebi za uslugama osobne asistencije: 213** – temeljem izračuna 2,5% odraslih osoba s invaliditetom na području Bjelovarsko-bilogorske županije
- **Udio građana u potrebi za uslugama podrške u zapošljavanju – osobe s invaliditetom: 51** - temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći nacionalne podatke: 0,09% građana u dobi 20-64g.

Koristeći ove izračune populacija u pojedinim riziku kao polazne vrijednosti, napravljena je procjena broja odraslih koji su u potrebi za pojedinim socijalnim uslugama kao i uslugama iz drugih sustava. Pri tome su pojedini procijenjeni broj korisnika u potrebi i odgovarajuće usluge prikazane prema rizicima na koje se odnose.

Podaci o procijenjenom broju osoba koji su u potrebi za pojedinom uslugom sučeljen je s podacima pružatelja socijalnih i drugih usluga o broju korisnika kojima su pružili pojedine usluge. Razlikom te dvije vrijednosti utvrđen je eventualni jaz u obuhvatu korisnika u potrebi za određenom uslugom. Navedeni izračun je prikazan u sljedećoj tablici, dok su dodatna pojašnjenja prikazanog rezultata opisana ispod tablice. Rezultati analize su prikazani zasebno za pojedine skupine rizika.

Tablica 5 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za odrasle u rizicima povezanim s obiteljskim odnosima i roditeljstvom u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji

% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom	Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)	Postojeći broj korisnika usluga	Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika	Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama
Broj građana u riziku u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji - OPĆA PREVENCIJA:				
196				
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI				
0,7 % građana u dobi 20 – 64 g. za sljedeće dvije usluge: Podrška i pomoć tijekom tranzicije u roditeljstvo (individualni, grupni i psihoedukativni programi): Grupe podrške roditeljima s malom djecom (škola za roditelje i drugo):	393	105 103 UKUPNO: 208	-185	53%

⁹ Procjena broja značajno se razlikuje prema metodologiji za izračun u skladu s nacionalnom podacima u odnosu na podatke na razini županije (281 osoba u riziku u odnosu na 624 osobe temeljem podataka područnih ureda HZSR)

¹⁰ Procjena broja značajno se razlikuje prema metodologiji za izračun u skladu s nacionalnom podacima u odnosu na podatke na razini županije (764 osobe u riziku u odnosu na 2.730 osoba temeljem podataka područnih ureda HZSR)

<i>% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom</i>	<i>Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)</i>	<i>Postojeći broj korisnika usluga</i>	<i>Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika</i>	<i>Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama</i>
Broj građana u riziku u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji - SAVJETOVANJE I PODRŠKA OBITELJIMA: 300				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				
Savjetovanje za odrasle osobe do 64 godine 1,85 % građana 20 – 64 g.	1.038	646	-392	62%
Psihosocijalno savjetovanje za odrasle osobe do 64 godine (individualno, grupno ili obiteljsko): Obiteljska medijacija koja nije vezana za postupak razvoda braka: 2,34 % građana 20 – 64 g.	1.313	140	-1.173	11%
Psihosocijalna podrška obiteljima zbog obiteljskih i drugih rizika (bolest, siromaštvo, ovisnosti, invaliditet i drugo) 1,53 % građana 20 – 64 g.	859	632	-227	74%
Psihosocijalni tretman radi prevencije nasilničkog ponašanja 0,3 % populacije u dobi 20 – 64 godina	168	3	-165	2%
Broj građana u riziku u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji - NASILJE U OBITELJI: 356				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				
Smještaj 20 % trenutnog broja žrtvi nasilja	71	31	-40	44%
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI				
SOS telefon za žrtve nasilja 300 % trenutnog broja žrtvi nasilja	1.068	134	-934	13%
Besplatna primarna/ sekundarna pravna pomoć 150 % trenutnog broja žrtvi nasilja	534	50	-484	9%
Pomoć i podrška u stjecanju kvalifikacija i zapošljavanju 50 % trenutnog broja žrtvi nasilja	178	5	-173	3%
Broj građana u riziku u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji - KRIZNI DOGAĐAJI: 10				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				
Smještaj ili organizirano stanovanje za majke s djecom 1 smještajni kapacitet na 10 000 stanovnika	10	9	-1	90%
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI				
Privremeno stambeno zbrinjavanje obitelji pogođene krizama i katastrofama 1 stambena jedinica na 10 000 stanovnika	10	0	-10	0%

Izvor: podaci prikupljeni i obrađeni temeljem Obrascas 1, 2 i 3, obrada autora

Kad govorimo o rizicima povezanim s roditeljstvom i obitelji, u području usluga usmjerenih na opću prevenciju, stopa pokrivenosti je 53%, odnosno od očekivanih 393 korisnika, usluge podrške i pomoći tijekom tranzicije u roditeljstvo te usluge grupa podrške koristi njih 208.

Uslugu savjetovanja za odrasle osobe do 64 godine koristi 646 osoba, što je 62% pokrivenosti od potrebnih 1.038, dok psihosocijalna podrška obiteljima postiže nešto višu stopu pokrivenosti – 74%. S druge strane, stopa obuhvata za psihosocijalno savjetovanja i obiteljske medijacije je tek 11% odnosno usluge se pružaju za 140 korisnika, dok prema procjenama potreba postoji za 1.313 korisnika. Niska stopa obuhvata od 2% je prisutna kod usluge psihosocijalnog tretmana radi prevencije nasilničkog ponašanja – od očekivanih 168 korisnika, uslugu koriste tek 3 osobe.

U području rizika nasilja u obitelji, smještaj koristi 31 osoba od potrebnih 71, čime se ostvaruje pokrivenost od 44%. Druge inovativne i projektno financirane usluge imaju izrazito niske stope pokrivenosti te tako uslugu SOS telefon koristi samo 134 osoba od njih preko 1.068 kojima bi trebala biti dostupna (13%), pravnu pomoć koristi tek 50 od očekivanih 534 korisnika (obuhvat od 9%), dok podršku u zapošljavanju svega 5 od 178 osoba (obuhvat od 3%).

Usluga smještaja ili organiziranog stanovanja za majke s djecom a povezane s kriznim događajima bilježi zadovoljavajuću pokrivenost te uslugu prima 9 korisnika od očekivanih 10. S druge strane privremeno stambeno zbrinjavanje obitelji pogođenih krizama i katastrofama nije identificirano.

Tablica 6 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za odrasle u rizicima povezanim sa siromaštvom u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji

% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom	Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)	Postojeći broj korisnika usluga	Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika	Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama
Broj građana u riziku u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji - GRAĐANI U TEŠKOJ MATERIJALNOJ I SOCIJALNOJ DEPRIVACIJI: 1.211				
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI I DRUGIH SUSTAVA (ZDRAVSTVO, PRAVOSUĐE I ZAPOSŁJAVANJE)				
Podrška u zapošljavanju 50 % građana u teškoj materijalnoj deprivaciji	606	329	-277	54%
Besplatna pravna pomoć 30 % građana u teškoj materijalnoj deprivaciji	363	367	4	101%
Posudionica i servisiranje ortopedskih i medicinskih pomagala 10 % građana u teškoj materijalnoj deprivaciji	121	391	270	323%
Broj građana u riziku u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji - SOCIJALNO ISKLJUČENI KORISNICI ZAJAMČENE MINIMALNE NAKNADE: 452				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				
Socijalno mentorstvo za odrasle primatelje ZMN-a, osobe koje izlaze iz ustanova ili penalnog sustava ili druge osobe u riziku od socijalne isključenosti 100 % radno sposobnih nezaposlenih primatelja ZMN-a	452	69	-383	15%
Broj građana u riziku u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji - GRAĐANI U PREHRAMBENOJ DEPRIVACIJI: 2.173				
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI				

<i>% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom</i>	<i>Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)</i>	<i>Postojeći broj korisnika usluga</i>	<i>Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika</i>	<i>Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama</i>
Socijalna samoposluga i/ili dostava/podjela namirnica 50 % građana u prehrambenoj deprivaciji	1.086	888	-198	82%
Pučka kuhinja i/ili dostava pripremljenih gotovih obroka (koji nisu obuhvaćeni uslugom pomoć u kući) 50 % građana u prehrambenoj deprivaciji	1.086	110	-976	10%
Broj građana u riziku u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji - GRAĐANI U RIZIKU OD BESKUĆNIŠTVA: 52				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				
Smještaj ili organizirano stanovanje 60 % građana u riziku od beskućništva	31	Prenočište: 1 Prihvatište: 0 U domu socijalne skrbi: 3 Organizirano stanovanje: 0 Kod fizičke osobe ili udomiteljske obitelji: 10 UKUPNO: 14	-17	45%
Boravak 20 % građana u riziku od beskućništva	10	0	-10	0%
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI				
Dnevni centar za podršku i informiranje 200 % građana u riziku od beskućništva	104	0	-104	0%
Stambeno zbrinjavanje osoba u riziku od beskućništva 30 % građana u riziku od beskućništva	16	0	-16	0%

Izvor: podaci prikupljeni i obrađeni temeljem Obrascia 1, 2 i 3, obrada autora

Usluga podrške u zapošljavanju za građane koji žive u teškoj materijalnoj i socijalnoj deprivaciji ostvaruje pokrivenost od 54% te je dostupna za 329 osoba od potrebnih 606. Besplatna pravna pomoć dostupna je za 367 korisnika, te ima zadovoljavajući obuhvat dok usluga posudionice i servisiranja ortopedskih i medicinskih pomagala bilježi iznimno visoki obuhvat.

U slučaju socijalno isključenih korisnika zajamčene minimalne naknade, dostupnost usluge socijalnog mentorstva za odrasle primatelje ZMN-a, osobe koje izlaze iz ustanova ili penalnog sustava ili druge osobe u riziku od socijalne isključenosti bilježi nizak obuhvat od tek 15%. Od očekivana 452 korisnika, koristi ju samo 69 korisnika.

Kada sagledavamo usluge za građane u prehrambenoj deprivaciji, usluga socijalne samoposluge i dostave osnovnih namirnica pokazuje visoku stopu obuhvata od 82%, s 888 korisnika od očekivanih 1.086. S druge strane, usluga pučke kuhinje i dostave gotovih obroka ima izrazito nizak obuhvat od svega 10% i koristi ju samo 110 osoba od očekivanih 1.086.

Kada je riječ o građanima u riziku od beskućništva, smještaj ili organizirano stanovanje koristi 14 osoba od očekivanih 31 te je stopa obuhvata uslugom svega 45%, dok je usluga boravka potpuno nedostupna iako je očekivani broj korisnika 10. Druge inovativne i projektno financirane usluge za građane u riziku od beskućništva ne postoje na području županije, uključujući stambeno zbrinjavanje osoba u riziku, iako postoji procijenjena potreba za 16 korisnika.

Tablica 7 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za odrasle u rizicima povezanim s mentalnim zdravljem u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji

% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom	Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)	Postojeći broj korisnika usluga	Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika	Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama
Broj građana u riziku u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji - GRAĐANI S RIZICIMA MENTALNOG ZDRAVLJA: 6.904				
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI USLUGE KOJE SE OSTVARUJU KROZ ZDRAVSTVENI SEKTOR				
Univerzalna prevencija 100 % građana s teškoćama mentalnog zdravlja	6.904	1.576	-5.328	23%
Selektivna prevencija 40 % građana s teškoćama mentalnog zdravlja	2.761	424	-2.337	15%
Indicirana prevencija 10 % građana s teškoćama mentalnog zdravlja	690	12	-678	2%
Broj građana u riziku u Bjelovarsko-bilogorskoj - GRAĐANI SA ZNAČAJNIJIM TEŠKOĆAMA MENTALNOG ZDRAVLJA: 421				
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI USLUGE KOJE SE OSTVARUJU KROZ ZDRAVSTVENI SEKTOR				
Programi socijalnog uključivanja ovisnika i osoba s teškoćama mentalnog zdravlja u zajednici 60 % građana sa značajnijim teškoćama mentalnog zdravlja	253	0	-253	0%
Organizirane kreativne, rekreativne i socijalizacijske aktivnosti strukturiranog provođenja slobodnog vremena 20 % građana sa značajnijim teškoćama mentalnog zdravlja	84	10	-74	12%
Grupe podrške i vršnjačka podrška za osobe s teškoćama mentalnog zdravlja 20 % građana sa značajnijim teškoćama mentalnog zdravlja	84	0	-84	0%
Grupe podrške za članove obitelji osoba s teškoćama mentalnog zdravlja 20 % građana sa značajnijim teškoćama mentalnog zdravlja	84	0	-84	0%
Krizne intervencije i prva psihološka pomoć 15 % građana sa značajnijim teškoćama mentalnog zdravlja	63	0	-63	0%
Broj građana u riziku u Bjelovarsko-bilogorskoj - GRAĐANI SUOČENI S OVISNOSTIMA O ALKOHOLU, DROGAMA I KOCKI: 1.061				
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI USLUGE KOJE SE OSTVARUJU KROZ ZDRAVSTVENI SEKTOR				
Terapijske grupe/klubovi za ovisnike o kockanju 20 % građana koji imaju rizik patološkog kockanja.	112	0	-112	0%

% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom	Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)	Postojeći broj korisnika usluga	Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika	Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama
Programi smanjenja štete za ovisnike (harm reduction) 100 % građana s duševnim poremećajima i poremećajima ponašanja uzrokovanim psihoaktivnim tvarima	230	0	-230	0%
Terapijske grupe/klubovi za ovisnike o drogi 70 % građana s duševnim poremećajima i poremećajima ponašanja uzrokovanim psihoaktivnim tvarima	161	0	-161	0%
Terapijske grupe/klubovi za ovisnike o alkoholu 70 % građana s duševnim poremećajima i poremećajima ponašanja uzrokovanim uzimanjem alkohola	188	20	-168	11%
Broj građana u riziku u Bjelovarsko-bilogorskoj - ODRASLE OSOBE S MENTALNIM OŠTEĆENJEM I OVISNICI: 624				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				
Smještaj (krizni, radi provođenja rehabilitacijskih programa, u drugim slučajevima) ili organizirano stanovanje 30 % odraslih osoba pod skrbništvom	187	Organizirano stanovanje: 9 Dom socijalne skrbi: 191 Udruga/vjerska zajednica: 2 Kod fizičke osobe ili udomiteljske obitelji: 28 UKUPNO: 230	43	123%
Boravak 20 % odraslih osoba pod skrbništvom	125	19	-106	15%
- Socijalno mentorstvo: - Psihosocijalna podrška odrasloj osobi s mentalnim oštećenjem po zakonu o socijalnoj skrbi: - Vođenje slučaja (case management) iz zdravstvenog sustava: 15 % odraslih osoba pod skrbništvom	94	7 425 0 UKUPNO: 432	338	460%

Izvor: podaci prikupljeni i obrađeni temeljem Obrascas 1, 2 i 3, obrada autora

Kod odraslim osobama s rizicima mentalnog zdravlja, usluga univerzalne prevencije ostvaruje obuhvat od tek 23% – iako bi sveukupno 6.904 osoba trebalo imati pristup tim programima, koristi ih samo 1.576. Usluga selektivne prevencije ima obuhvat od 15%, tj. 424 korisnika, dok usluga indicirane prevencije ima nisku razinu obuhvata.

Za skupinu građana sa značajnijim teškoćama mentalnog zdravlja, jedino se usluga organiziranih kreativnih, rekreativnih i socijalizacijskih aktivnosti provodi i to tek s obuhvatom od 12% - koristi ju 10 korisnika od očekivanih 84. Za druge usluge nije utvrđeno kako se provode.

Za građane suočenim s ovisnostima o alkoholu, drogama i kocki, na području županije su dostupne jedino usluge terapijskih grupa/klubova za ovisnike o alkoholu koji imaju nizak obuhvat od tek 11% (koristi ih 20 osoba od očekivanih 188). Druge usluge nisu dostupne iako postoji potreba te je tako očekivani broj korisnika usluge terapijskih grupa za ovisnike o kockanju 253, programe smanjenja štete (*harm reduction*) bi trebalo koristiti 230 korisnika, dok bi terapijske grupe za ovisnike o drogi trebala koristiti 161 osoba.

Kod odraslih osoba s mentalnim oštećenjem i ovisnika, za uslugu smještaja i organiziranog stanovanja prisutan je obuhvat veći od očekivanog odnosno koristi ju 230 osoba koje su smještene u organiziranom stanovanju (9

korisnika), u domovima socijalne skrbi (191 korisnik), u udrugama ili vjerskim zajednicama (2 korisnika) i kod fizičke ili udomiteljske obitelji (28 korisnika). Usluga boravka ostvaruje znatno manju pokrivenost od svega 15%, odnosno koristi ju 19 od očekivanih 125 korisnika. Usluge socijalnog mentorstva, psihosocijalne podrške i vođenja slučaja, koristi čak 432 osobe, čime je obuhvat iznimno dobar, posebice psihosocijalnom podrškom.

Tablica 8 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za odrasle u rizicima povezanim s invaliditetom u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji

% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom	Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)	Postojeći broj korisnika usluga	Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika	Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama
Broj građana u riziku u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji - OSOBE S INVALIDITETOM U SUSTAVU SOCIJALNE SKRBI U DOBI 18 – 65 godina (bez korisnika sa mentalnim oštećenjem): 2.730				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				
Smještaj (krizni, radi provođenja rehabilitacijskih programa, u drugim slučajevima) ili organizirano stanovanje 6 % osoba s invaliditetom u sustavu socijalne skrbi	164	Organizirano stanovanje: 64 Dom socijalne skrbi: 18 Udruga/vjerska zajednica: 0 Kod fizičke osobe ili udomiteljske obitelji: 36 UKUPNO: 118	-46	72%
Boravak 8 % osoba s invaliditetom u sustavu socijalne skrbi	218	75	-143	34%
Pomoć u kući 8 % osoba s invaliditetom u dobi od 18 do 65 u sustavu socijalne skrbi	218	Koliko je ukupno korisnika pomoći u kući: 150 Koliko korisnika ima organiziranje prehrane u sklopu usluge: 31 UKUPNO: 181	-37	83%
Psihosocijalna podrška odrasloj osobi s invaliditetom ili socijalno mentorstvo po Zakonu o socijalnoj skrbi ili druge terapijske i rehabilitacijske usluge koje se pružaju projektno kroz sustav socijalne skrbi ili u sektoru zdravstva (primjerice terapijsko jahanje, terapije potpomognute životinjama, radna terapija, druge terapijske usluge) 40 % osoba s invaliditetom u dobi od 18 do 65 u sustavu socijalne skrbi	1.092	Broj korisnika psihosocijalne podrške osoba s invaliditetom: 1.299 Broj korisnika usluge socijalnog mentorstva: 6 Druge terapijske/rehabilitacijske usluge: 201 UKUPNO: 1.506	414	138%
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI				
Specijalizirani prijevoz i pratnja 50 % osoba s invaliditetom u dobi od 18 do 65 u sustavu socijalne skrbi	1.365	1.069	-296	78%
Dojavni sustavi u krizama 50 % osoba s invaliditetom u dobi od 18 do 65 u sustavu socijalne skrbi	1.365	0	-1.365	0%
Cjelodnevna skrb i njega u kući 3 % osoba s invaliditetom u dobi od 18 do 65 u sustavu socijalne skrbi	82	0	-82	0%

<i>% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom</i>	<i>Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)</i>	<i>Postojeći broj korisnika usluga</i>	<i>Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika</i>	<i>Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama</i>
Privremeni njegovatelj u obitelji 10 % osoba s invaliditetom u dobi od 18 do 65 u sustavu socijalne skrbi	273	0	-273	0%
USLUGA OSOBNE ASISTENCIJE				
Usluga osobne asistencije 2,5 % svih osoba s invaliditetom prema podacima HZJZ-a u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji	213	Usluga osobnog asistenta: 64 Usluga komunikacijskog posrednika: 44 Usluga videćeg pratitelja: 50 UKUPNO: 158	-106	74%
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI ILI SEKTORA RADA I ZAPOSŁJAVANJA				
Pomoć i podrška u stjecanju kvalifikacija i zapošljavanju 10 % osoba s invaliditetom u dobi od 18 do 65 u sustavu socijalne skrbi	273	271	-2	99%
Broj građana u riziku u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji - Broj osoba s intelektualnim teškoćama evidentiranih kroz sustav socijalne skrbi (HZSR): 459				
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI ILI SEKTORA RADA I ZAPOSŁJAVANJA				
Radni asistent OSI 30 % osoba s intelektualnim teškoćama u radno aktivnoj dobi u sustavu socijalne skrbi	138	45	-93	33%
EDUKACIJE ZA PRUŽATELJE USLUGA				
Tečajevi znakovnog jezika Godišnje uključivanje barem 10 novih stručnjaka	10	0	-10	0%

Izvor: podaci prikupljeni i obrađeni temeljem Obrascia 1, 2 i 3, obrada autora

U području smještaja i organiziranog stanovanja, zabilježena je pokrivenost od 72% – uslugu koristi 118 osoba od očekivanih 164. Usluga boravka je manje dostupna – koristi je samo 75 osoba od očekivanih 218 te je obuhvat na razini od 34% pokrivenosti. Slično se može reći za pomoć u kući, gdje 181 korisnik koristi uslugu, uključujući organiziranu prehranu za 31 osobu, što čini 83% obuhvata od očekivanog broja korisnika.

Znatno bolju pokrivenost bilježe usluge psihosocijalne podrške, mentorstva i terapijsko-rehabilitacijskih programa. Ukupno ih koristi 1.506 osoba, dok je procijenjena potreba 1.092 – što rezultira visokom pokrivenošću od 138%.

Usluga specijaliziranog prijevoza i pratnje ostvaruje pokrivenost od 78% (1.069 od očekivanih 1.365 korisnika), dok ostale inovativne i projektno financirane usluge nisu dostupne iako postoji potreba: 1.365 očekivanih korisnika za uslugu dojavnog sustava u krizama, 82 očekivana korisnika za uslugu cjelodnevne skrbi i njege u kući te 273 očekivana korisnika za uslugu privremenog njegovatelja u obitelji.

Usluga osobne asistencije, uključujući asistente, komunikacijske posrednike i videće pratitelje, obuhvaća 158 osoba od očekivanih 213, čime je stopa pokrivenosti na 74%.

Kada je riječ o zapošljavanju, usluga pomoći i podrške u stjecanju kvalifikacija bilježi iznimno visoku pokrivenost – 271 korisnik na procijenjenih 273 (99%). S druge strane radni asistenti za osobe s intelektualnim teškoćama bilježe nisku stopu pokrivenosti od 33%, s 45 korisnika od očekivanih 138. Za tečajeve znakovnog jezika nisu utvrđene informacije o provedbi.

3.3. Procjena dostupnosti socijalnih usluga za starije osobe iznad 65 godina

Procjena broja osoba starije životne dobi od 65 godina prema pojedinim rizicima u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji dala je sljedeće rezultate, primjenom odgovarajuće metodologije izračuna temeljem Pravilnika:

- **Starije osobe sniženih funkcionalnih sposobnosti: 2.777¹¹** - temeljem podataka Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo o prevalenciji invaliditeta u starijoj dobi (osobe iznad 65 godina) te od toga broja 32,4% starijih osoba koje su u riziku od siromaštva.
- **Starije osobe narušena mentalnog zdravlja: 1.645** – temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći nacionalne podatke: 6,9% starijih od 65 godina.
- **Starije osobe oboljele od demencije: 396** - temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći nacionalne podatke: 1,66% starijih od 65 godina.
- **Njegovateljski stres i podrška obiteljima: 305** - temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći nacionalne podatke: 1,28% starijih osoba ima njegovatelja ili člana obitelji kojemu je potrebna podrška.
- **Terminalno bolesne osobe: 1.192**- temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći nacionalne podatke: 1,2% ukupnog stanovništva.

Koristeći ove izračune populacija u pojedinim riziku kao polazne vrijednosti, napravljena je procjena broja starijih osoba iznad 65 godina koje su u potrebi za pojedinim socijalnim uslugama kao i uslugama iz drugih sustava. Pri tome su pojedini procijenjeni broj korisnika u potrebi i odgovarajuće usluge prikazane prema rizicima na koje se odnose.

Podaci o procijenjenom broju osoba koji su u potrebi za pojedinom uslugom sučeljen je s podacima pružatelja socijalnih i drugih usluga o broju korisnika kojima su pružili pojedine usluge. Razlikom te dvije vrijednosti utvrđen je jaz u obuhvatu korisnika u potrebi za određenom uslugom. Navedeni izračun je prikazan u sljedećoj tablici, dok su dodatna pojašnjenja prikazanog rezultata opisana ispod tablice.

Tablica 9 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za starije osobe u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji

% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom	Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)	Postojeći broj korisnika usluga	Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika	Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama
Broj građana u riziku u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji - STARIJE OSOBE SNIŽENIH FUNKCIONALNIH SPOSOBNOSTI: 2.777				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				
Pomoć u kući koja uključuje organiziranje prehrane 29 % starijih osoba sniženih funkcionalnih sposobnosti	805	28	-777	3%
Pomoć u kući koja ne uključuje organiziranje prehrane 29 % starijih osoba sniženih funkcionalnih sposobnosti	805	366	-439	45%
Smještaj (krizni ili u drugim okolnostima) ili organizirano stanovanje za starije osobe 37 % starijih osoba sniženih funkcionalnih sposobnosti	1.028	Smještaj u domu: 779 Smještaj koji organizira vjerska zajednica/udruga: 0	-196	81%

¹¹ Procjena broja značajno se razlikuje prema metodologiji za izračun u skladu s nacionalnom podacima u odnosu na podatke na razini županije (1.568 osoba u riziku u odnosu na 2.777 osobe temeljem izračuna prema podacima HZJZ)

% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom	Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)	Postojeći broj korisnika usluga	Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika	Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama
		Smještaj kod fizičke osobe ili udomiteljske obitelji: 53 Organizirano stanovanje: 0 UKUPNO: 832		
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI				
Organizirani prijevoz i pratnja za starije i nemoćne osobe 29 % starijih osoba sniženih funkcionalnih sposobnosti	805	93	-712	12%
Alarmni dojavni sustav za starije osobe (npr. SOS narukvice) 41 % starijih osoba sniženih funkcionalnih sposobnosti	1.139	0	-1.139	0%
Stanovanje u vlastitom domu uz intenzivnu i kontinuiranu podršku 8 % starijih osoba sniženih funkcionalnih sposobnosti	222	2	-220	1%
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI DRUGE USLUGE IZ SEKTORA ZDRAVSTVA				
(Zdravstvena) njega u kući 29 % starijih osoba sniženih funkcionalnih sposobnosti	805	277	-528	34%
Broj građana u riziku u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji - STARIJE OSOBE NARUŠENA MENTALNOG ZDRAVLJA: 1.645				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				
Boravak 30 % starijih osoba sa teškoćama mentalnog zdravlja motiviranih za uslugu	494	218	-276	44%
Savjetovanje ili psihosocijalno savjetovanje ili psihosocijalna podrška za odraslu osobu starije dobi 20 % starijih osoba sa teškoćama mentalnog zdravlja motiviranih za uslugu	329	Savjetovanje: 90 Psihosocijalno savjetovanje: 49 Psihosocijalna podrška: 75 UKUPNO: 214	-115	65%
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI ILI KROZ SEKTOR CIVILNOG DRUŠTVA				
Klub/centar za druženje starijih osoba 50 % starijih osoba sa teškoćama mentalnog zdravlja motiviranih za uslugu	823	65	-758	8%
Broj građana u riziku u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji - STARIJE OSOBE OBOLJELE OD DEMENCIJE: 396				
DRUGE USLUGE IZ SEKTORA ZDRAVSTVA				
Kontinuirana njega u kući za oboljele od demencije 30 % starijih oboljelih od demencije	119	30	-89	25%
Broj građana u riziku u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji - BROJ STARIJIH OSOBA KOJE IMAJU NJEGOVATELJE KOJIMA JE POTREBNA PODRŠKA: 305				

% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom	Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)	Postojeći broj korisnika usluga	Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika	Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				
Savjetovanje obitelji ili psihosocijalno savjetovanje obitelji ili psihosocijalna podrška članovima obitelji / skrbnicima / njegovateljima starije osobe 100 % starijih osoba koji imaju njegovatelja kojima je potrebna podrška	305	Savjetovanje: 152 Psihosocijalno savjetovanje: 151 Psihosocijalna podrška: 157 UKUPNO: 460	155	151%
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI				
Privremeni/povremeni smještaj radi predaha od skrbi 30 % starijih osoba koji imaju njegovatelja /skrbnika kojima je potrebna podrška	92	20	-72	22%
Usluga privremene njege u kući radi predaha od skrbi 70 % starijih osoba koji imaju njegovatelja /skrbnika kojima je potrebna podrška	214	0	-214	0%
Broj građana u riziku u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji - TERMINALNO BOLESNE OSOBE: 1.192				
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI DRUGE USLUGE IZ SEKTORA ZDRAVSTVA				
Palijativna skrb u kući 80 % korisnika u potrebi za palijativnom skrbi	954	150	-804	16%
Stacionarna palijativna skrb 20 % korisnika u potrebi za palijativnom skrbi	238	121	-117	51%

Izvor: podaci prikupljeni i obrađeni temeljem Obrascas 1, 2 i 3, obrada autora

Usluge za starije osobe sa sniženim funkcionalnim sposobnostima, bilježe različite stope pokrivenosti te tako usluga pomoći u kući koja uključuje organiziranje prehrane bilježi pokrivenost od svega 3% (koristi ju 28 korisnika od očekivanih 805) dok je obuhvat uslugom pomoći u kući koja ne uključuje prehranu veći te bilježi stopu od 45% (obuhvaćeno je 366 korisnika od očekivanih 805). Smještaj i organizirano stanovanje za starije osobe bilježi zadovoljavajuću pokrivenost te je tako 779 korisnika smješteno u domovima i 53 korisnika kod fizičkih osoba ili udomiteljskim obiteljima, dok u organiziranom stanovanju ili smještaju koji organiziran vjerska zajednica/udruga nema informacija o smještenim korisnicima.

Druge inovativne i projektno financiranje usluge su s niskom stopom obuhvata ili se ne provode. Organizirani prijevoz koristi tek 93 od 805 očekivanih korisnika (12%), dok alarmni dojavni sustavi uopće nisu dostupni. Stanovanje u vlastitom domu uz podršku koristi tek 2 osobe od očekivanih 222. Zdravstvena njega u kući također ima nisku razinu obuhvata (34%) i dostupna je za 277 osoba od njih 805.

U skupini starijih osoba s narušenim mentalnim zdravljem, najveću stopu obuhvata (65%) ima usluga savjetovanja i psihosocijalne podrške i koristi ju 214 osoba (90 korisnika usluge savjetovanja, 49 psihosocijalnog savjetovanja, te 75 korisnika psihosocijalne podrške). Boravak je dostupan 218 korisnika od potrebnih 494 (44%). No, klubovi i centri za druženje koristi samo 65 od očekivanih 823 korisnika, što predstavlja pokrivenost od tek 8%.

Kada govorimo o starijim osobama oboljelim od demencije, kontinuiranu njegu u kući koristi samo 30 osoba od očekivanih 119, čime je obuhvat usluge na tek 25%.

Podrška članovima obitelji, skrbnicima i njegovateljima starijih osoba pokazuje mješovite rezultate. Savjetovanje, psihosocijalno savjetovanje i podršku koristi ukupno 460 osoba, čime se premašuje očekivani broj korisnika. S druge strane usluge predaha od skrbi gotovo i ne postoje –privremeni/povremeni smještaj koristi samo 20 osoba od očekivanih 92, dok privremena njega u kući nije dostupna iako postoji procijenjena potreba za 214 korisnika.

U slučaju terminalno bolesnih osoba, palijativnu skrb u kući bilježiv nisku pokrivenost od samo 16% (uslugu koristi tek 150 osoba od 954 u potrebi), dok stacionarna palijativna skrb ima nešto veću pokrivenost od 51% (dostupna za 121 osobu od očekivanih 238).

3.4. Procjena dostupnosti socijalnih usluga za izbjeglice i pripadnike romske nacionalne manjine

Procjena broja osoba koje spadaju u skupinu izbjeglica i osoba pod međunarodnom zaštitom kao i pripadnike romske nacionalne manjine prema pojedinim rizicima u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji dala je sljedeće rezultate, primjenom odgovarajuće metodologije izračuna temeljem Pravilnika:

- **Udio Roma u županiji: 762** - temeljem podataka iz Popisa stanovništva 2021. o broju Roma u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji.
- **Izbjeglice i osobe pod međunarodnom zaštitom: 70** – temeljem broja osoba pod međunarodnom zaštitom te broj raseljenih osoba iz Ukrajine koji imaju prijavljeni boravak na području županije..

Koristeći ove izračune populacija u pojedinom riziku kao polazne vrijednosti, napravljena je procjena broja pripadnika ove dvije skupine koje su u potrebi za pojedinim socijalnim uslugama kao i uslugama iz drugih sustava. Pri tome su pojedini procijenjeni broj korisnika u potrebi i odgovarajuće usluge prikazane prema rizicima na koje se odnose.

Podaci o procijenjenom broju osoba koji su u potrebi za pojedinom uslugom sučeljen je sa podacima pružatelja socijalnih i drugih usluga o broju korisnika kojima su pružili pojedine usluge. Razlikom te dvije vrijednosti utvrđen je jaz u obuhvatu korisnika u potrebi za određenom uslugom. Navedeni izračun je prikazan u sljedećoj tablici, dok su dodatna pojašnjenja prikazanog rezultata opisana ispod tablice.

Tablica 10 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za izbjeglice i pripadnike romske nacionalne manjine u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji

% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom	Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)	Postojeći broj korisnika usluga	Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika	Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama
Broj građana u riziku u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji - PRIPADNICI ROMSKE NACIONALNE MANJINE U ŽUPANIJI: 762				
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI ILI SEKTORA OBRAZOVANJA				
Usluge za prevladavanje komunikacijskih barijera: Romski pomagač u pripremi za školu, predškoli i nastavi Prevoditelj romskog jezika 10 % romske populacije	76	Broj korisnika romskog Pomagača: 0 Broj korisnika prevoditelja romskog jezika: 0 UKUPNO: 0	-76	0%
Broj građana u riziku u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji - IZBJEGLICE I OSOBE POD MEĐUNARODNOM ZAŠTITOM: 70				
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI ILI SEKTORA RADA I ZAPOSŁJAVANJA				
Koordinator integracije 50 % izbjeglica i osoba pod međunarodnom zaštitom	35	0	-35	0%

<i>% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom</i>	<i>Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)</i>	<i>Postojeći broj korisnika usluga</i>	<i>Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika</i>	<i>Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama</i>
Usluge za prevladavanje jezičnih barijera 100 % izbjeglica i osoba pod međunarodnom zaštitom	70	Prevođenje i tumačenje: 0 Tečajevi hrvatskog jezika: 0 UKUPNO: 0	-70	0%
Podrška interkulturalnih medijatora 30 % izbjeglica i osoba pod međunarodnom zaštitom	21	Broj korisnika: 0 Broj interkulturalnih medijatora: nema podataka UKUPNO: 0	-21	0%
Edukacija i supervizija interkulturalnih medijatora 100 % interkulturalnih medijatora	Nije moguće izračunati	Nije moguće izračunati	Nije moguće izračunati	Nije moguće izračunati
DRUGE USLUGE				
Besplatna pravna pomoć Županija razvija kapacitete na način da na 50 000 stanovnika ima kapacitet za: 100 korisnika besplatne pravne pomoći	199	0	-199	0%
Udomiteljstvo u skladu s etničkim, jezičnim, kulturnim i vjerskim podrijetlom djeteta Dvije udomiteljske obitelji s kapacitetom za kulturalno osjetljivo udomiteljstvo	2	0	-2	0%

Izvor: podaci prikupljeni i obrađeni temeljem Obrascas 1, 2 i 3, obrada autora

Iz podataka je vidljiva procjena potreba, no temeljem prikupljenih podataka nije utvrđeno korištenje istih.

3.5. Zaključak o trenutnoj dostupnosti socijalnih usluga

Ovdje navodimo sažetak zaključaka o dostupnosti i potrebama prema pojedinim skupinama socijalnih usluga, dok su u narednim poglavljima detaljno predstavljeni, prema pojedinim korisničkim skupinama, nalazi svih istraživačkih aktivnosti kroz koje su se prikupljali podaci za procjenu dostupnosti pojedinih usluga. Ovi zaključci predstavljaju ključnu podlogu za definiranje ciljeva, mjera i aktivnosti Socijalnog plana Bjelovarsko-bilogorske županije 2025. – 2027.

Prioritetna područja za daljnji razvoj, koja su identificirana temeljem nalaza u nastavku, su sljedeća:

- nedostatak lokalnih kapaciteta za institucionalni smještaj djece u različitim rizicima, nepostojanje dnevnih usluga, ograničenost kriznog zbrinjavanja i loša dostupnost vanžupanijskih resursa stvaraju visoki rizik za djecu i otežavaju učinkovitu provedbu zakonskih mjera. Većina dostupnih usluga su ili izvan županije, ili fokusirani u Bjelovaru, dok lokalni kapaciteti gotovo da i ne postoje.
- iako je preventivna i edukacijska komponenta mentalnog zdravlja djece i mladih relativno dobro razvijena, stvarna dostupnost stručnih terapijskih intervencija (psihoterapija, kliničko savjetovanje, dječji psihijatar) izrazito je niska i oslonjena na ad hoc rješenja, pojedince i projekte. Sustav nema dovoljan broj stručnjaka, ne postoje stalni timovi, a izvan većih gradova djeca uopće nemaju pristup skrbi.
- djeca u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti u BBŽ nisu prepoznata kao ciljana skupina niti u sustavu socijalne skrbi, niti kroz lokalne programe. Inicijative su pojedinačne, nepovezane i često prepuštene entuzijazmu ili projektnim sredstvima. Nedostatak socijalnog mentorstva, sustavne pomoći u učenju, informacijskih servisa i rane podrške znači da se djecu iz najsiromašnijih obitelji i dalje prepušta pasivnom praćenju umjesto aktivnom uključivanju.
- vrlo ograničeni kapaciteti za ranu razvojnu podršku, duga čekanja za logopedsku terapiju, neujednačeni pristup podršci pri obrazovanju, smanjenje dostupnog udomiteljskog smještaja. Sustav u županiji pokazuje jasne znakove preopterećenosti i nedovoljne koordinacije, uz geografsku i institucionalnu neujednačenost pokrivenosti. Postojeći oblici podrške su često rezultat lokalnih napora, a ne sustavnog planiranja i ulaganja, što značajno ugrožava jednakost i dostupnost prava djece s teškoćama.
- sustav odgovora na obiteljske rizike i roditeljske izazove u BBŽ je razvijen u području kriznog odgovora, ali slab u prevenciji i posebno nedostupan izvan glavnog županijskog središta. Prevencija nasilja i podrška roditeljstvu postoji u tragovima, no izostaje sveobuhvatan pristup koji bi pokrio cijelu županiju i omogućio reintegraciju korisnika nakon krize. Nedostatak formaliziranih savjetovališta za žrtve obiteljskog savjetovanja, pravne pomoći, tretmana za počinitelje i terenskog rada najviše pogađa ruralne dijelove županije. Sustavni razvoj zahtijeva teritorijalnu ravnotežu, kadrovsku stabilnost i uklanjanje institucionalnih barijera između pružatelja, nositelja i korisnika.
- dok osnovne usluge usmjerene na osobe u riziku od siromaštva postoje, one se značajno oslanjaju na volonterskom radu, donacijama i vjerskim organizacijama. Nedostaje sustavno rješenje za smještaj beskućnika, institucionalna pučka kuhinja u većini gradova te pristupačne socijalne usluge. Postojeće strukture trebaju znatnu nadogradnju kroz jaču institucionalnu podršku, infrastrukturno ulaganje i jasnije međuresorno koordiniranje.
- sustav podrške za odrasle osobe s teškoćama mentalnog zdravlja i ovisnostima u BBŽ karakterizira izrazita oskudica u dostupnim i ciljanim uslugama. Prevencija je djelomično prisutna, ali usko ograničena teritorijalno i kadrovski. Psihosocijalna i terapijska podrška nije institucionalizirana, već ovisi o vanjskim projektima ili inicijativi lokalnih dionika. Smještaj se pretežno ostvaruje unutar BBŽ, ali značajan broj korisnika ipak završava u ustanovama izvan županije. Nedostaje sustavna, dugoročna kurativna skrb i međuresorna koordinacija, dok specijalizirane usluge za korisnike s ovisnostima, osobito o drogama i kockanju, gotovo potpuno izostaju. To stvara vidljiv jaz između procijenjene potrebe i dostupnog odgovora sustava, te zahtijeva hitno ulaganje u razvoj kapaciteta za rehabilitaciju, podršku i integraciju ove ranjive skupine.

- sustav usluga za odrasle osobe s invaliditetom u BBŽ pokriva osnovne potrebe u segmentima poput smještaja, pomoći u kući i prijevoza, ali trpi zbog fragmentiranosti, slabe dostupnosti usluga u manjim sredinama, preniskih naknada za rad koje demotiviraju pružatelje (osobna asistencija, pomoć u kući) i nedovoljno osigurane terapijske i psihosocijalne intervencije. Posebno su ranjive osobe s višestrukim teškoćama i one koje ne zadovoljavaju formalne uvjete za uslugu, čime ostaju izvan sustava. Potreban je teritorijalno decentraliziran razvoj kapaciteta (organiziranog stanovanja, prijevoza, boravaka, osobna asistencija, radnih asistenata) te sustavno praćenje kvalitete, dostupnosti i prilagođenosti usluga.
- sustav skrbi za starije osobe u BBŽ je fragmentiran i nedovoljno integriran. Postoje kapaciteti za stacionarni smještaj, no njegovo financiranje je preko 90% iz vlastitih sredstava korisnika, te je potrebno proširiti dostupnost usluge smještaja financirane iz Mreže i drugih javnih izvora, ciljano prema korisnicima u potrebi za takvim oblikom smještaja. Također, izostaje sustav ostalih usluga (prijevoz, pomoć u kući s prehranom, privremeni smještaj, boravci), koje su ključne za što duži ostanak u vlastitom domu. Velik broj funkcionalno slabijih starijih osoba, visoka izoliranost i starenje stanovništva zahtijevaju strateško širenje upravo tih inovativnih i fleksibilnih usluga, uz bolju međuresornu koordinaciju i veći oslonac na javne izvore financiranja.

Ove sažetke nalaza povezane s pojedinim oblicima podrške treba zajedno promatrati sa zaključcima analize kapaciteta pružatelja socijalnih usluga u poglavlju 3.6. U nastavku su detalji zaključaka nalaza.

Djeca s teškoćama u razvoju

Dostupnost socijalnih usluga za djecu s teškoćama u razvoju obilježena je izrazitom fragmentiranošću, neujednačenošću kapaciteta i višestrukim sistemskim prazninama, pri čemu posebno zabrinjava stanje usluga rane intervencije, logopedске podrške i uključivanja djece u odgojno-obrazovne programe.

Prema procjeni obuhvata uslugama rana razvojna podrška ima izrazito nizak obuhvat, osobito u dobnoj skupini 0–3 godine, iako upravo u tom periodu rana intervencija ima najveći utjecaj na razvoj djeteta. Boravak za djecu s teškoćama ima zadovoljavajući obuhvat, no značajan je pad usluga koje su bile aktivne prije pandemije, poput boravka koji su ranije pružali udruga Leptirići i Centra Rudolf Steiner. Dio aktivnosti je prebačen na organizaciju „Korak dalje“, no kapaciteti su ograničeni.

Smještaj za ovu skupinu je relativno stabilan – ostvaruje se u jednakim omjerima u domovima i alternativnim oblicima, no 25 % korisnika i dalje je smješteno izvan županije prema podacima HZSR. Pružatelj Rudolf Steiner koristi postojeće kapacitete maksimalno i planira proširenje kroz nove stambene jedinice.

Usluga pomoćnika u nastavi ima zadovoljavajući obuhvat, što je i potvrđeno iz više izvora, no usluga pomoći u uključivanju u odgoj i obrazovanje pokazuje slab obuhvat i manjak licenciranih pružatelja. No, u Zrinskom Topolovcu i Čazmi navode kako postoje djeca kojima nije osiguran asistent, iako za to postoji potreba. Grad Bjelovar navodi važnost osiguranja nastavka školovanja i smještaja nakon osnovne škole, što implicira nedostatke u srednjoškolskom obrazovanju djece s teškoćama ili skrbi nakon obaveznog školovanja.

Financiranje je vrlo neujednačeno – rana razvojna podrška se dominantno financira kombinacijom lokalnih sredstava (oko 50 %) i državnog proračuna, dok je logopedska terapija gotovo u cijelosti prepuštena roditeljima ili se ostvaruje kroz projektna sredstva. Ovaj tip podrške ima izrazito nizak obuhvat, i prema više izvora, čeka se i do dvije-tri godine, osobito u gradovima poput Garešnice i Daruvara. Dodatno, logopedi u županijskoj bolnici Bjelovar uglavnom obavljaju dijagnostiku jer se ona lakše organizira, dok se terapija ne provodi.

U intervjuima s predstavnicima korisničkih skupinama, navedeno je da je rana intervencija dostupna tek zahvaljujući inicijativama kao što je Centar za odgoj i obrazovanje Bjelovar, koji ju je pokrenuo uz pomoć gradskog financiranja i europskih projekata. Ipak, čak i ovaj centar ograničava podršku samo do 7. godine zbog ograničenih kapaciteta, čime se dodatno sužava prostor za djecu koja izlaze iz predškolske dobi, iako su i dalje u potrebi. Roditelji često sami

moraju tražiti podršku ili putovati u druge županije, jer sustav ne omogućava kontinuitet rehabilitacije. Područja poput zapadnog dijela županije pokriva COO BJ, dok istočni dio djelomično pokriva Centar Rudolf Steiner.

Podaci iz intervjua s HZSR i Obiteljskim centrom dodatno upozoravaju na urušavanje kapaciteta udomiteljskog sustava, koji je bio značajan oslonac za DSTUR djecu – broj udomitelja se smanjuje, čime se sužava prostor za smještaj u obiteljskom okruženju. S druge strane, mnoge usluge koje su strateški važne, poput predaha od skrbi, prijevoza i podrške roditeljima/njegovateljima, praktički su nepostojeće.

Djeca i mladi

Dostupnost socijalnih usluga za **djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi** u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji pokazuje niz ozbiljnih strukturnih ograničenja, potvrđenih kroz više paralelnih izvora. Prvo, već na razini definiranja populacije ciljne skupine dolazi do velikog odstupanja: prema analizi statističkih podataka, broj djece u riziku varira između 258 (metodologija izračuna koristeći nacionalne podatke) i 520 (prema evidencijama područnih ureda HZSR-a u županiji). Za ovu analizu korišten je županijski podatak kao referentna točka.

Kada je riječ o obuhvatu uslugama, iz nalaza proizlazi da je smještaj dostupan za otprilike polovicu djece, dominantno kroz udomiteljstvo, dok se institucionalni smještaj gotovo u cijelosti realizira izvan županije. Usluga organiziranog boravka ne postoji. Dodatno, nalaz sa sastanka Savjeta za socijalnu skrb potvrđuje da županija trenutno ima jednog institucionalnog pružatelja – Centar za odgoj i obrazovanje Rudolf Steiner Daruvar – koji zapravo nije specijaliziran za djecu bez roditeljske skrbi, već ih prima samo u iznimnim slučajevima kriznih intervencija. Planira se otvaranje podružnice Centra za pružanje usluga u zajednici LIPIK u općini Hercegovac, što bi potencijalno moglo unaprijediti lokalnu dostupnost, no to je i dalje izuzetak, a ne sustavno rješenje.

Podaci iz istraživanja među pružateljima usluga potvrđuju da postoji samo jedan licencirani državni dom koji nudi isključivo uslugu smještaja, što potvrđuje nizak stupanj institucionalne razvijenosti na županijskoj razini. Statistički podaci HZSR-a dodatno podupiru ovaj nalaz – od ukupno 59 djece upućene na smještaj, čak 37 je zbrinuto izvan županije, i to u svim oblicima, što osobito potvrđuje prekomjernu ovisnost o domovima u drugim županijama.

Intervjui s predstavnicima područnih ureda HZSR-a i Obiteljskog centra ističu kako je smještaj ključan problem – posebice žurni smještaj za krizne situacije – a trenutno raspoloživi kapaciteti ne zadovoljavaju ni minimalne potrebe. Otvaranje podružnice Centra iz Lipika u Hercegovcu prepoznato je kao važan, ali ograničen korak naprijed. Uz to, predstavnici sustava ističu sve manju dostupnost domova u Zagrebu i okolici (Goljak, Suvag, Bedekovičina), jer su sve više orijentirani na korisnike iz vlastite zajednice. Poteškoće u izvršavanju mjera zaštite djece izravno su povezane s nedostatkom smještajnih opcija.

Dostupnost socijalnih usluga za **djecu i mlade s problemima u ponašanju** pokazuje izrazitu ovisnost o vanžupanijskim resursima i odsustvo lokalno razvijenih alternativnih oblika skrbi. To se potvrđuje kroz podatke iz gotovo svih izvora.

Već na razini statističke procjene vidljivo je odstupanje između nacionalnog i županijskog modela procjene – prema županijskim podacima, identificirano je 106 djece i mladih s problemima u ponašanju prema kojima su već poduzimane mjere, dok nacionalni izračun pokazuje znatno veći broj – 246. To upućuje na mogućnost da sustav lokalno registrira tek one s već evidentiranim mjerama, dok širi spektar rizičnih ponašanja ostaje izvan sustavne evidencije i intervencija.

Procjena obuhvata uslugama pokazuje da je smještaj za ovu skupinu nominalno dovoljan, no zabrinjava podatak da u cijeloj županiji nema nijednog pružatelja smještaja za ovu ciljnu skupinu, niti usluge organiziranog boravka. To znači da se cijela potreba pokriva izvan županije. Jedine prisutne usluge su oblici psihosocijalne podrške i savjetodavnog rada, koji su ocijenjeni kao zadovoljavajući.

Na sastancima Savjeta za socijalnu skrb dodatno je potvrđeno da su sve usluge za ovu skupinu ostvarene izvan županije. Broj djece za koju se izriču posebne obveze i druge odgojne mjere je u padu, a lokalni sustav sve više ovisi o nekoliko pružatelja. Primjerice, Centar Rudolf Steiner provodi psihosocijalnu podršku za pet korisnika, dok

Obiteljski centar obavlja individualni socijalno-pedagoški rad s njih 247, što pokazuje opterećenost jednog tijela s gotovo cjelokupnim savjetodavnim radom. Ne postoji sustavna inicijativa za razvoj boravaka ili organiziranog stanovanja. Iako je ideja razvoja Centra za usluge u zajednici prepoznata (s posebnim naglaskom na djecu s problemima u ponašanju), nedostatni fiskalni kapacitet županije otežava mogućnost da se takav centar lokalno i razvije.

Istraživanje među pružateljima usluga potvrđuje da za ovu skupinu nema pružatelja smještaja niti boravka u županiji. Sve druge usluge provode se u sklopu državnih institucija i financiraju iz državnog proračuna.

Statistički podaci HZSR-a potvrđuju da su gotovo svi korisnici psihosocijalne podrške i smještaja upućeni izvan županije, a da za boravke nema evidentiranih uputnica.

Intervjui s predstavnicima HZSR-a i Obiteljskog centra jasno upozoravaju da se problem smještaja za djecu s problemima u ponašanju i djecu bez roditeljske skrbi preklapa – smanjen broj udomitelja dodatno sužava mogućnosti. Istaknuta je potreba za uspostavom poludnevnih boravaka za ovu skupinu, jer se prevelik fokus na institucionalni smještaj često pokazuje kao kontraproduktivan.

Analiza dostupnosti usluga za **skupinu djece i mladih u alternativnoj skrbi** pokazuje vrlo ograničen razvoj lokalnih kapaciteta i gotovo potpuno oslanjanje na usluge izvan županije. Procjena obuhvata uslugama pokazuje da su potrebe za smještajem formalno pokrivene. Nije dostupna niti jedna specijalizirana usluga poput socijalnog mentorstva, što znači da mladi koji izlaze iz sustava alternativne skrbi ostaju bez institucionalne podrške u prijelazu prema samostalnom životu.

Zanimljivost se javlja u podacima HZSR-a, prema kojima je većina djece u alternativnoj skrbi zapravo smještena u udomiteljskim obiteljima unutar BBŽ, što otvara prostor za detaljniju interpretaciju: iako formalno postoji određeni broj smještaja u županiji, oni nisu strukturirani kao cjelovita usluga alternativne skrbi, niti uključuju specijalizirane oblike podrške (mentorstvo, tranzicijski smještaj, savjetovanje). Očito ne postoji sustav koji prati izlazak iz skrbi niti omogućuje dugoročnu tranziciju mladih prema samostalnosti.

Analiza dostupnosti usluga za **djecu i mlade s problemima mentalnog zdravlja** ukazuje kako savjetovanje, psihosocijalno savjetovanje i psihosocijalna podrška (PSP) su na zadovoljavajućoj razini, kao i preventivni i psihoedukativni programi. Glavni nositelj formalnih savjetodavnih usluga je Obiteljski centar u županiji, koji većinu preventivnih aktivnosti realizira kao edukativne intervencije po školama, domovima i udrugama. Dodatne preventivne aktivnosti provodi Zavod za javno zdravstvo kroz projekte poput "Budi svoj" i "Pomozi da", koji su usmjereni na osnaživanje odgojno-obrazovnih djelatnika u pružanju prve psihološke pomoći (O8).

Istraživanje među pružateljima pokazuje da se većina ovih aktivnosti financira iz državnog proračuna, dok se preventivne inicijative često oslanjaju na projektne izvore ili vlastita sredstva (npr. GDCK Garešnica). Statistički podaci HZSR-a potvrđuju da savjetovanje provode i područni uredi HZSR, osim u Garešnici i Grubišnom Polju. Psihosocijalna podrška pruža se znatno rjeđe.

Potrebe na lokalnoj razini dodatno su naglašene kroz istraživanja među JLS-ovima. Primjerice, Garešnica je prijavila potrebu za dodatnim programima usmjerenim na prevenciju maloljetničkog nasilja, koje je u porastu. Intervjui s područnim uredima HZSR-a i Obiteljskim centrom potvrđuju da su kapaciteti OC-a prenapregnuti i da postoji potreba za formiranjem mobilnog tima za savjetovanje koji bi dva puta tjedno obilazio različite dijelove županije. Upozoreno je da tek nedavno u županiju dolazi dječji psihijatar, i to samo dva puta mjesečno, što do tada nije bilo uopće dostupno. Ograničena dostupnost stručnjaka i neravnomjerna raspodjela resursa rezultira time da djeca iz udaljenijih sredina poput Čazme ostaju izvan dosega usluga.

U intervjuima s predstavnicima korisničkih skupina potvrđeno je da je psihoterapija djece gotovo potpuno nedostupna. Većina intervencija provodi se privatno, uz duga čekanja i visoke troškove, što čini uslugu nedostupnom velikom broju obitelji. Također je istaknuto da ne postoji dovoljan broj stručnjaka (psihologa i terapeuta), što

onemogućava održiv rad u institucijama. Npr. GDCK Daruvar još uvijek čeka licencu za pružanje psihosocijalnog savjetovanja.

S druge strane, pozitivni primjeri dolaze iz preventivnih aktivnosti. GDCK Bjelovar već 15 godina samostalno provodi preventivne radionice u školama na temu zdravlja, odgovornog ponašanja i prevencije ovisnosti.

Analiza za skupinu **djece u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti** otkriva snažan raskorak između stvarnih potreba i postojećih usluga – u ovom slučaju više nego kod bilo koje druge skupine. Na ovu djecu se sustavno ne odnosi gotovo nijedna usmjerena usluga, a prostor za prevenciju i rano djelovanje ostaje neiskorišten. Procjena obuhvata uslugama pokazuje kako većina usluga uopće nije dostupna za ovu skupinu djece, a jaz između njih i korisnika usluga ocijenjen je kao “iznimno visok”.

Na sastanku Savjeta za socijalnu skrb izneseno je nekoliko konkretnih primjera koji ukazuju na duboko ukorijenjeni sustavni vakuum. Socijalno mentorstvo je pokrenuto, ali za sada nije usmjereno na ovu populaciju. Pomoć u učenju prisutna je kroz svega pet izoliranih usluga, bez ikakve sustavne pokrivenosti. Među-vršnjački program rane intervencije prepoznaje se kao pozitivan doprinos, no nije jasno ima li širinu i održivost. Pohvaljena je mjera besplatne prehrane u osnovnim školama na nacionalnoj razini, ali ni ona nije specifično povezana sa socijalnim uslugama.

Istraživanje među pružateljima usluga potvrđuje da se sve aktivnosti prema ovoj skupini – ukoliko ih ima – financiraju gotovo isključivo projektno ili kroz povremene izdatke iz državnog proračuna. No ti programi ne pokrivaju ni minimum stvarne potrebe.

Odrasle osobe od 19 do 64 godina

Obiteljski odnosi

Analiza dostupnosti i razvoja usluga za odrasle osobe (20–64 godine) s obiteljskim rizicima ukazuje na izrazitu asimetriju između jasno identificirane potrebe i kapaciteta sustava da na nju odgovori. Gotovo svi izvori potvrđuju da iako postoji solidna mreža preventivnih aktivnosti i kriznih rješenja, nedostaju trajne i sistematizirane usluge savjetovanja, tretmana i podrške – posebno izvan središta županije.

Statistički podaci pokazuju da je broj kaznenih djela protiv djece i nasilja u obitelji tri puta veći nego nacionalni prosjek – 365 u odnosu na 101 – što jasno upućuje na to da županija ima visoku prevalenciju obiteljskih rizika. Unatoč tome, podaci o obuhvatu usluga (O5) pokazuju nepodudarnost između potrebe i odgovora: iako su preventivne aktivnosti i krizni smještaj na oko 50% obuhvata, psihosocijalno savjetovanje i podrška za zapošljavanje žrtava imaju vrlo nizak doseg, dok je prevencija nasilničkog ponašanja gotovo nepostojeća (oko 2%).

Na sastanku Savjeta za socijalnu skrb istaknuto je da se neke preventivne aktivnosti poput programa "Rastimo zajedno" provode u OB i vrtićima, kao i u COO Rudolf Steiner, ali da nedostaje sustavno upućivanje. Program prevencije nasilničkog ponašanja u Obiteljskom centru postoji, no još nije aktivno uveden zbog njegove opsežnosti (uključuje 12–16 susreta). Usluge smještaja za žrtve obiteljskog nasilja – koje pružaju IRIS i HERA – zadovoljavaju potrebe, ali bez mogućnosti proširenja kapaciteta unatoč sve većem pritisku. Skloništa imaju ograničen prostor, a širenje nije planirano. Uz to, podrška za reintegraciju, poput privremenog stambenog zbrinjavanja, je tehnički dostupna kroz državni model, ali uz složenu birokraciju da se često ne koristi. Evidencije o korisnicima besplatne pravne pomoći ne postoji za pojedine skupine u riziku, dok pravna pomoć u HZSR-u ostaje neformalna.

Statistički podaci HZSR-a pokazuju da značajan obuhvat usluga savjetovanja i psihosocijalnog savjetovanja postoji samo u Bjelovaru, dok su druge ispostave (npr. Grubišno Polje) bez ikakve izravne usluge. Čazma i Daruvar navode postojanje izoliranih usluga, ali sve su one ovisne o pružateljima u Bjelovaru.

Lokalne samouprave potvrđuju potrebu za razvojem dodatnih tretmanskih programa: primjer Čazme uključuje potrebu za tretmanima za počinitelje, obiteljskom medijacijom i savjetodavnim radom. Intervjui s djelatnicima HZSR-a ističu manjak dostupnosti usluga izvan Bjelovara, potrebu za širenjem kapaciteta škole za roditelje te slabost povratnih informacija prema njima od strane drugih pružatelja u radu s korisnicima. Primjerice, Obiteljski centar nije dovoljno dostupan diljem županije, a korisnici ne mogu putovati u Bjelovar, što čini mnoge intervencije neprovedivima. Kapacitet obiteljskih suradnika u Steineru prepoznat je kao koristan, ali premalen da pokrije potrebe.

Korisničke skupine, kroz iskustva udruge IRIS, opisuju situaciju u kojoj su sve savjetodavne i psihološke usluge dostupne samo korisnicima u skloništu – a ostali ih mogu koristiti samo telefonski. Nedostatak prostora, ljudskih resursa i rigidni uvjeti državnih mjera dodatno ograničavaju pristup – posebno ženama koje rade i time automatski gube pravo na stambeno zbrinjavanje zbog probijanja cenzusa. Zavod za javno zdravstvo, kroz projekt „Budi svoj“, također prepoznaje važnost ranog roditeljskog osnaživanja, ali ističe da bi aktivnosti trebalo proširiti na sustavniju prevenciju ovisnosti i nasilničkog ponašanja.

Rizik od siromaštva

Procjena populacije odraslih osoba u riziku od siromaštva otežana je zbog nedostatka županijskih podataka o materijalnoj deprivaciji i siromaštvu. Većina pokazatelja koristi nacionalne izračune, koji ne odražavaju realno stanje u županiji, već grubu procjenu.

Usluge za građane u materijalnoj deprivaciji imaju relativno dobar obuhvat, a socijalno mentorstvo pokazuje trend rasta. Međutim, nedostaju razvijene usluge pučke kuhinje i dostave obroka. Posebno zabrinjava činjenica da u županiji ne postoji sustavno rješenje za beskućnike. Dostupna su samo dva mjesta u Domu za odrasle osobe u Bjelovaru (državni dom), koja često nisu dostupna, dok se dio korisnika pokušava zbrinuti kroz udomiteljstvo, što se pokazuje teško izvedivim zbog prirode potreba i kompleksnosti situacije u kojoj se korisnici nalaze.

Na sastanku Savjeta za socijalnu skrb, istaknuto je kako pučka kuhinja djeluje kroz CARITAS u Bjelovaru, s oko 60 korisnika dnevno, no potrebe premašuju te kapacitete. Poseban je izazov smještaj beskućnika, koji se u zimskim mjesecima pokušava organizirati *ad hoc* (npr. kroz crkvene inicijative), ali nije moguće osigurati cjelogodišnji model zbog nedostatka prostora, kapaciteta i institucionalne podrške. Udomiteljski model je prisutan, ali neadekvatan za ovu populaciju. Istaknuta je i opasna pojava "rada za hranu i smještaj" u poljoprivredi koja može imati obilježja eksploatacije. U županiji ne postoje registrirani pružatelji za smještaj ili boravak za beskućnike.

HZSR podatci potvrđuju kako se smještaj uglavnom ostvaruje unutar BBŽ, većinom kroz udomitelje, ali i to uz mnoge teškoće. Čazma navodi potrebu za razvojem usluga podjele hrane i dostave gotovih obroka, što je potvrđeno i izravnim intervjuima. U Daruvaru, pučku kuhinju vodi CARITAS te isporučuju 50 obroka po danu. Uz to, dva puta tjedno dijele pakete hrane. GDCK Daruvar ima posudionicu medicinskih pomagala, koja bilježi više od 130 posudbi godišnje, ali nemaju skladišni prostor, što dodatno otežava logistiku. U Bjelovaru GDCK godišnje podijele više od tisuću paketa hrane, te upravljaju posudionicom ortopedskih pomagala, dostupnih svima, bez obzira na status. Istaknuta je potreba za mobilnim timovima koji bi pružali psihološku i zdravstvenu podršku te informirali građane o pravima.

Mentalno zdravlje

Procjena broja odraslih osoba s mentalnim teškoćama i ovisnostima pokazuje odstupanja između izračuna temeljem županijskih i nacionalnih podataka. Konkretno, broj odraslih osoba pod skrbništvom u dobi 20–64 godine prema evidenciji HZSR iznosi 624, što višestruko nadmašuje procjenu prema nacionalnim podacima od 281 korisnika.

Obuhvat usluga za ovu skupinu je neravnomjeran. Prevencija ima slab doseg i uključuje ograničen broj korisnika, dok su različiti oblici socijalizacijske i rehabilitacijske podrške vrlo rijetko dostupni. Terapijske grupe postoje za ovisnike o alkoholu, i to u malom broju, a nema pouzdanih informacija o dostupnosti grupa za druge oblike ovisnosti (npr. o kockanju, drogama). Smještaj ima relativno zadovoljavajući obuhvat, ali boravak gotovo uopće nije razvijen.

Na sastanku Savjeta za socijalnu skrb potvrđeno je kako je univerzalna prevencija izrazito nisko implementirana – u analizi je identificirano svega 164 korisnika, što se smatra preniskim brojem. Klubovi liječenih alkoholičara nisu dali odgovore, osim OB Bjelovar; poznato je da u Čazmi postoji aktivan klub koji djeluje tek od ove godine.

Istraživanje među pružateljima usluga ukazuje na ograničenost dostupnih programa. Preventivne aktivnosti provode Obiteljski centar i Crveni križ u Bjelovaru koji financira aktivnosti vlastitim sredstvima. Fokusirani su gotovo isključivo na područje Bjelovara, dok su druge lokacije u županiji ograničeno pokrivena. Za smještaj i boravak identificiran je samo jedan pružatelj (državni dom) i nekoliko obiteljskih domova. Podaci o pružateljima psihosocijalne podrške upućuju na značajan broj aktivnosti od strane ZIJ, no nije potvrđeno odnose li se one konkretno na ovu korisničku skupinu.

Prema statistici HZSR-a, oko 40% korisnika usluge smještaja upućuje se izvan županije (iz područnih ureda Daruvar i Grubišno Polje). Smještaj se također ostvaruje i u udomiteljskim obiteljima u BBŽ. Psihosocijalna podrška se u manjem opsegu pruža unutar sustava HZSR. Zavod za javno zdravstvo pojašnjava kako njihove usluge uključuju psihološko savjetovalište i psihijatrijsku ambulantu, ali ona ne djeluje kurativno.

Osobe s invaliditetom

Analiza dostupnosti i razvoja socijalnih usluga za odrasle osobe s invaliditetom u županiji otkriva višeslojnu sliku značajnog obuhvata pojedinih usluga, uz istovremene strukturne i teritorijalne nedostatke koji ograničavaju jednak pristup.

Prema procjenama broja populacije u riziku, broj osoba s invaliditetom u dobi 18–65 godina registriranih u sustavu socijalne skrbi na županijskoj razini (2730) višestruko je veći od procjena temeljenih na nacionalnim podacima (764), što jasno potvrđuje opravdanost fokusiranja na ovu skupinu u planiranju usluga.

Obuhvat usluga je vrlo različit ovisno o vrsti: smještaj je dominantno organiziran kroz organizirano stanovanje i udomiteljske obitelji, pri čemu trećina korisnika u organiziranom smještaju su korisnici koji dolaze izvan BBŽ. Boravak je slabo zastupljen, dok je pomoć u kući relativno dobro razvijena, no najčešće bez dostave obroka. Psihosocijalna podrška ima visok obuhvat, a prijevoz također bilježi solidnu pokrivenost. Usluga odmora od skrbi nije realizirana jer predloženi projekt nije odobren za financiranje iz ESF+ poziva. Osobna asistencija ima zadovoljavajući opseg, dok je obuhvat usluge radnog asistenta nizak.

Nalazi sa sastanka Savjeta za socijalnu skrb potvrđuju da organizirano stanovanje ima regionalni značaj jer pružatelji iz BBŽ primaju korisnike iz drugih županija (30 od 94 korisnika), što ukazuje na važnost ključnog pružatelja u BBŽ, Centra za inkluziju i socijalne usluge u Bjelovaru. Dvije trećine udruga tjelesnih invalida osiguravaju specijalizirani prijevoz u različitim dijelovima županije. No kod osobne asistencije javlja se problem fluktuacije osoblja, niske satnice, tehnički i administrativno zahtjevne provedbe, te dugotrajnog i iscrpljujućeg procesa vještačenja – korisnici čekaju po dvije godine na procjenu. Radni asistenti rade u okviru organiziranog stanovanja, ali obuhvat ostaje ograničen.

Podaci iz HZSR-a pokazuju da se usluga psihosocijalne podrške provodi unutar županije, dok se smještaj najčešće ostvaruje u udomiteljskim obiteljima u BBŽ, ali i u domovima izvan županije (50%). Osobna asistencija se u dva slučaja provodi izvan županije. Socijalno mentorstvo za ovu skupinu istaknuto je posebno aktivno u Garešnici i Daruvaru.

Ispitivanje potreba JLS identificira konkretne zahtjeve poput potrebe za prilagođenim prijevozom i većim obuhvatom boravka (primjer Čazma).

Intervjui s predstavnicima HZSR-a i Obiteljskog centra potvrđuju prostorne i prometne barijere – primjerice, u Garešnici nema funkcionalnog javnog ni organiziranog prijevoza za starije i osobe s invaliditetom, zbog čega korisnici koriste skupe taksi usluge. U Grubišnom Polju se ističe primjer 7 stambenih zajednica za 30 korisnika s intelektualnim teškoćama (uspostavljen od strane Centra za inkluziju i socijalne usluge), ali takvi primjeri su rijetki.

Predstavnici korisničkih skupina dodatno ističu da javni prijevoz ne funkcionira, te da primjerice korisnici osobne asistencije (videćeg pratitelja) ovise o videćim pratiteljima koji ih prevoze vlastitim vozilima. Potrebe se odnose i na nedostatak dnevnog boravka, radne terapije, obuke za asistivne tehnologije te psihosocijalne podrške. Također, zapošljavanje osoba s oštećenjem vida i dalje je iznimno otežano zbog neprilagođenih obrazovnih i tržišnih uvjeta, dok programi poput HZZ-ovih vaučera nisu dostupni ni prilagođeni. U Daruvaru se prijevoz za osobe s invaliditetom pruža samo za članove udruga i za ograničene namjene, uz sufinanciranje korisnika.

Osobe starije životne dobi iznad 65 godina

Prevalencija funkcionalnih teškoća kod starijih osoba u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji znatno je veća prema procjenama na temelju županijskih podataka (2777 osoba) nego temeljem nacionalnih podataka (1568).

Obuhvat usluga pokazuje izrazite neuravnoteženosti. Smještaj je relativno dobro razvijen, s naglaskom na udomiteljstvo i državne domove, dok pomoć u kući, posebno s prehranom, gotovo da ne postoji (1 % obuhvata). Njega u kući dostupna je parcijalno, boravci su nedostadni, a mobilne i inovativne usluge poput alarmnih sustava i privremenog smještaja gotovo ne postoje. Savjetodavne usluge i socijalna podrška se uglavnom ostvaruju kroz udruge branitelja, ali i dalje s ograničenim teritorijalnim i programskim dosegom. Palijativna skrb u kući je izuzetno slabo razvijena, dok institucionalna (121 slučaj) pokriva tek ograničeni dio potreba. Oblici predaha od skrbi su gotovo u potpunosti nedostupni – domovi u pravilu koriste sav raspoloživ kapacitet za stalne korisnike.

Financiranje usluga je fragmentirano, no u značajnoj mjeri na teret korisnika. Pomoć u kući se najčešće plaća osobno, kao i njega u kući. Za smještaj se dominantno koriste privatna sredstva (više od 90 %), dok su usluge boravka više od 60 % financirane privatno. Dostava hrane se ne provodi sustavno. Savjetovanje, psihosocijalno savjetovanje, psihosocijalna podrška su većinom financirani iz državnog proračuna, ali nema specifičnih licenciranih pružatelja za starije u tim segmentima. Podaci HZSR potvrđuju dominaciju udomiteljskog smještaja, uz nešto upućivanja izvan županije. Za razliku od savjetovanja koje provodi HZSR, uslugu psihosocijalnog savjetovanja ne pružaju za ovu skupinu.

Jedinice lokalne samouprave ukazuju na niz lokalnih potreba: potreba za smještajem starijih (Veliki Grđevac, Bjelovar), rješavanje problema prijevoza (Zrinski Topolovac, Velika Pisanica), dostava gotovih obroka i namirnica (Čazma). Program Zaželi se ističe kao koristan, ali nedostatan – korisnici zahtijevaju više skrbi i fleksibilnosti od onoga što program omogućuje. Predstavnici HZSR potvrđuju ove nalaze. U Garešnici je ukinut boravak, pomoć u kući se sve više supstituira programom Zaželi. Centar za starije u Grubišnom Polju u izgradnji će donijeti 100-injak novih mjesta do 2026., od toga 20 novih mjesta na koje će korisnike moći upućivati HZSR, no i dalje će postojati velike praznine u skrbi. Organizirani prijevoz i dalje je nedostupan, pogotovo za izolirana područja. Palijativna skrb ostaje nedovoljno razvijena u cijeloj županiji.

Intervjui s predstavnicima korisničkih skupinama dodatno potvrđuju zabrinjavajuću situaciju. Ističe se nedostatak mobilne skrbi, potreba za privremenim smještajem i pomoć u tranziciji (npr. nakon operacija), ali i manjak psihosocijalne podrške. Domovi koriste kapacitete za stalne korisnike, čime se onemogućuju usluge predaha od skrbi za obitelj. Problem mobilnosti osobito je izražen – sanitetski prijevoz često odbija vožnje. Uočena je i potreba za socijalizacijskim aktivnostima, koje su u velikom padu zbog logističkih izazova. GDCK u Bjelovaru ističe kako uz 24 korisnika u pomoći u kući ne mogu razvijati dostavu hrane, iako bi interes bio velik, a najveći izazov ostaje zapošljavanje geronto-domaćica.

Izbjeglice, pripadnici romske nacionalne manjine te strani radnici

Prema podacima iz Obrasca 5, za ove korisničke skupine nisu identificirane posebne usluge. Za romsku populaciju je utvrđeno kako je značajno integrirana te da su im ostale usluge dostupne prema potrebama i konkretnim rizicima, kao i svim ostalim korisnicima. Kapaciteti za odgovor na potrebe za izbjeglice se smatraju zadovoljavajućim u pojedinim kriznim situacijama, u ovom trenutku bez potrebe za razvojem dodatnih, ciljanih usluga. U narednom

razdoblju će se pratiti migracijska kretanja te ovisno o potrebama će se dodatno pristupiti analizom potreba za ovu populaciju.

Perspektiva jedinica lokalne samouprave u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji

Kroz istraživanje koje je provedeno među JLS u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji, u kojem je sudjelovalo njih 16¹² od 23, pri čemu su odgovorili svi gradovi u županiji, prikupljene su informacije o stanju pružanja socijalnih usluga i potreba s lokalne razine.

Kroz istraživanje JLS su istaknuli koje od 19 ponuđenih temeljnih socijalnih usluga su dostupne na njihovom području te su rezultati pokazali kako je pomoć u kući najzastupljenija, tj. dostupna u 94% JLS koje su odgovorile, potom pomoćnici u nastavi (53%) i smještaj (35%).

Tablica 11 Zastupljenost socijalnih usluga u JLS u BBŽ koje su sudjelovale u istraživanju

Socijalna usluga	Broj JLS gdje je dostupno	Udio
Pomoć u kući	16	94%
Pomoćnici u nastavi	9	53%
Smještaj	6	35%
Prilagođeni prijevoz za osobe s invaliditetom i/ili starije osobe	5	29%
Podjela namirnica	4	24%
Savjetovanje	3	18%
Boravak	3	18%
Dostava gotovih obroka	3	18%
Stručna procjena	2	12%
Socijalno mentorstvo	2	12%
Rana razvojna podrška	2	12%
Pomoć pri uključivanju u programe odgoja i redovnog obrazovanja	2	12%
Psihosocijalno savjetovanje	1	6%
Obiteljska medijacija	1	6%
Psihosocijalni tretman radi prevencije nasilničkog ponašanja	1	6%
Psihosocijalna podrška	1	6%
Organizirano stanovanje	1	6%
Sklonište za žrtve obiteljskog nasilja	1	6%
Prenočište/prihvatilište za osobe u beskućništvu	0	0%

Izvor: anketno istraživanje među JLS u BBŽ prema Obrascu 6, obrada autora

Na sljedećem prikazu vidimo raspodjelu prisutnosti socijalnih usluga u pojedinim JLS koje su odgovorile te ukupan broj pružatelja socijalnih usluga koje su istaknule da djeluju na njihovom području:

¹² JLS koji su odgovorili na upitnik: Bjelovar, Čazma, Daruvar, Grubišno Polje, Garešnica, Dežanovac, Đulovac, Veliki Grđevac, Ivanska, Kapela, Rovišće, Severin, Sirač, Šandrovac, Velika Pisanica, Zrinski Topolovac

Tablica 12 Broj pružatelja socijalnih usluga i zemljopisna rasprostranjenost socijalnih usluga u JLS BBŽ

	Pomoć u kući	Pomoćnici u nastavi	Smještaj	Savjetovanje	Stručna procjena	Psihosocijalno savjetovanje	Socijalno mentorstvo	Obiteljska medijacija	Psihosocijalni tretman radi	Psihosocijalna podrška	Rana razvojna podrška	Pomoć pri uključivanju u	Boravak	Dostava gotovih obroka	Podjela namirnica	Prilagođeni prijevoz za osobe	Prenosište/prihvatilište za osobe u	Sklonište za žrtve obiteljskog nasilja
Dežanovac																		
Zrinski Topolovac																		
Đulovac																		
Daruvar																		
Čazma																		
Veliki Grđevac																		
Šandrovac																		
Sirač																		
Rovišće																		
Garešnica																		
Kapela																		
Štefanje																		
Severin																		
Grubišno Polje																		
Ivanska																		
Velika Pisanica																		
Bjelovar																		

Izvor: anketno istraživanje među JLS u BBŽ prema Obrascu 6, obrada autora

Ovi rezultati vrlo jasno ukazuju na zemljopisnu nedostupnost pojedinih usluga, iz perspektive pojedinih JLS, čime se naglašava potreba za strateškim pristupom za osiguravanje dostupnosti temeljnih socijalnih usluga diljem županije, u pojedinim zajednicama.

3.6. Procjena kapaciteta pružatelja socijalnih usluga za održivi razvoj kvalitetnih socijalnih usluga

Ovdje su prikazani ključni podaci prikupljeni istraživanjem o pružateljima socijalnih usluga kroz anketu (Obrazac 3), istraživanjem među jedinicama lokalne samouprave na području BBŽ (Obrazac 6), intervjuima s predstavnicima korisničkih skupina (Obrazac 8) te Hrvatskim zavodom za socijalni rad i Obiteljskim centrom (Obrazac 7). U prvom dijelu, prema ključnim korisničkim skupinama, prikazan je ukupni broj pružatelja usluga koji je sudjelovao u istraživanju kroz Obrazac 3, njihova struktura po pravnom obliku te struktura financiranja pružatelja za pojedine usluge. Iako su se temeljem Obrascu 3 prikupljale i informacije o tome posjeduju li pojedini pružatelji licencu za pojedinu socijalnu uslugu, te informacije se ne mogu smatrati pouzdanima, jer su rezultati za neke usluge odstupali od podataka u Registru pružatelja socijalnih usluga¹³. U tom registru je prema trenutnom stanju navedeno 60

¹³

<https://mrosp.gov.hr/registar-pruzatelja/13416>

pružatelja, od kojih je 25 u Mreži socijalnih usluga. Važno je istaknuti kako je namjera bila kroz istraživanje osigurati informacije od što šireg kruga pružatelja, bili oni licencirani ili ne, te stoga su u analizi uključeni podaci svih pružatelja.

U drugom dijelu, istaknuti su ključni izazovi i potrebe za razvojem u kapacitetima pružatelja prema provedenim razgovorima s ključnim dionicima.

Analiza pružatelja po pravnom obliku i izvorima financiranja

Struktura pružatelja prema pravnom obliku i korisničkim skupinama prema kojima pružaju usluge je prikazane u tablici u nastavku.

Tablica 13 Struktura pružatelja socijalnih usluga prema pravnom obliku i korisničkim skupinama u BBŽ

	Djeca i mladi	Osobe s invaliditetom	Osobe s poteškoćama mentalnog zdravlja	Osobe u riziku od siromaštva	Obitelji	Nacionalne manjine/izbjeglice	Starije osobe
Javna ustanova	6	3	4	3	3	2	10
Organizacija civilnog društva (udruga)	10	17	5	4	4	3	10
Vjerska zajednica	0	0	0	1	0	0	0
Privatni pružatelj	1	3	3	2	2	0	7
Fizička osoba	0	2	0	0	0	0	6
UKUPNO	17	25	12	10	9	5	33

Izvor: podaci prikupljeni i obrađeni temeljem Obrasca 3, obrada autora

Iz prikazanog, 10 udruga pruža usluge za djecu i mlade, dok 17 udruga radi s osobama s invaliditetom. Javne ustanove najviše su uključene u rad sa starijim osobama (10), dok vjerske zajednice gotovo da nisu prisutne, osim jednog slučaja rada s osobama u riziku od siromaštva. Privatni pružatelji i fizičke osobe češće rade sa starijima, dok je njihova uključenost u rad s drugim skupinama manja. Ukupno, najveći broj organizacija pruža usluge starijim osobama (33), dok su nacionalne manjine i izbjeglice najmanje zastupljene kao korisnici (samo 5 organizacija svih vrsta). Ova raspodjela ukazuje na koncentraciju usluga prema starijim i osobama s invaliditetom i potencijalni manjak podrške drugima, posebice obiteljima.

Djeca i mladi

Temeljem podataka iz obrasca 3 koji su dostavili obuhvaćeni pružatelji, analizirana je struktura pružatelja (broj licenciranih, nelicenciranih i onih u postupku licenciranja) te struktura financiranja usluga prema izvorima.

Kod djece s teškoćama u razvoju, usluge poput *rane razvojne podrške*, *psihosocijalne podrške* i *boravka* pružaju uglavnom licencirani subjekti. Financiranje se oslanja gotovo isključivo na javne izvore – *državni proračun* (često 100%) i *proračun JLS-a* (npr. kod rane razvojne podrške). Usluge poput *pomoći pri uključivanju u obrazovanje* imaju mješovit model, s naglaskom na *projektno financiranje* i nešto sredstava iz *ostalih izvora*.

Za djecu čije je mentalno zdravlje ugroženo, dominira pružanje psihosocijalnih usluga od strane licenciranih pružatelja, dok je *državni proračun* gotovo isključivi izvor financiranja (100%). Inovativni programi za prevenciju ovisnosti i psihoedukativnog karaktera imaju širu strukturu financiranja, uključujući *projektna sredstva* i *druga sredstva*, što ukazuje na angažman različitih aktera i potencijalnu ovisnost o natječajima.

U segmentu djece bez odgovarajuće roditeljske skrbi, evidentno je oslanjanje na jednog pružatelja, dok je *državni proračun* jedini izvor financiranja.

Zabrinjavajuće je što za više ključnih usluga (npr. *prilagođeni prijevoz, privremeni njegovatelj, mentorstvo*) ne postoji niti jedan pružatelj, što ukazuje na ozbiljne praznine u sustavu skrbi. Također, *alternativni oblici skrbi* poput stambenog zbrinjavanja mladih i mentorstva nakon izlaska iz sustava uopće nisu pokriveni.

Kod djece u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti te djece s problemima u ponašanju, pružatelji su rijetki, a financiranje gotovo u potpunosti dolazi iz *državnog proračuna* – posebno za psihosocijalne oblike podrške. Inovativne usluge poput *grupne podrške* i *individualnog savjetovanja* financiraju se isključivo javno, bez privatnih ili lokalnih sredstava.

Tablica u nastavku predstavlja broj pružatelja pojedinih socijalnih usluga, njihove navode o statusu posjedovanja licence za pojedinu uslugu kao i strukturu financiranja prema ključnim izvorima financiranja.

Tablica 14 Struktura izvora financiranja socijalnih usluga za djecu i mlade u BBŽ

	Struktura pružatelja usluga				Struktura financiranja usluga pružatelja prema % udjelu izvora						
	Broj pružatelja	Broj licenciranih	Broj bez licence	Broj u postupku licenciranja	Mreža socijalnih usluga	Projektno	Privatna sredstva korisnika	Proračun države	Proračun županije	Proračun JLS	Drugo
DJECA S TEŠKOĆAMA U RAZVOJU											
<i>Socijalne usluge predviđene ZOSS</i>											
Rana razvojna podrška	2	2	0	0	0	0	0	50	0	50	0
Psihosocijalna podrška djetetu ili obitelji djeteta s teškoćama u razvoju 8 - 18 g.	3	2	1	0	0	33	0	67	0	0	0
Boravak	2	2	0	0	50	0	0	50	0	0	0
Smještaj ili organizirano stanovanje	1	0	0	1	0	0	0	100	0	0	0
Pomoć pri uključivanju u programe odgoja i obrazovanja	5	2	3	0	0	44	0	40	0	0	16
<i>Druge inovativne i projektno financirane usluge iz sustava socijalne skrbi</i>											
Prilagođeni prijevoz za djecu s teškoćama u razvoju	0										
Privremeni negovatelj za djecu s teškoćama u razvoju u obitelji radi predaha od skrbi	0										
Grupni ili individualni oblici podrške roditeljima negovateljima djece s teškoćama u razvoju	1					0	0	100	0	0	0
<i>Socijalne usluge u suradnji s drugim sustavima</i>											
Logopedska terapija za djecu s teškoćama u razvoju	3					66	0	0	0	0	33
Pomoćnik u nastavi/stručni komunikacijski posrednik za djecu s teškoćama u razvoju	5					76	0	23	1	0	0
DJECE BEZ ODGOVARAJUĆE RODITELJSKE SKRBI I ČIJA SE PRAVA KRŠE											
<i>Socijalne usluge predviđene ZOSS</i>											
Smještaj (u kriznim situacijama ili u drugim slučajevima)	1	0	0	1	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00
Boravak	0	0	0	0							
DJECA ČIJE JE MENTALNO ZDRAVLJE UGROŽENO											
<i>Socijalne usluge predviđene ZOSS</i>											
Savjetovanje za sve kategorije djece i mladih	2	2	0	0	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00
Psihosocijalno savjetovanje za sve kategorije djece i mladih za djecu čije je mentalno zdravlje ugroženo	1	1	0	0	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00

	Struktura pružatelja usluga				Struktura financiranja usluga pružatelja prema % udjelu izvora						
	Broj pružatelja	Broj licenciranih	Broj bez licence	Broj u postupku licenciranja	Mreža socijalnih usluga	Projektno	Privatna sredstva korisnika	Proračun države	Proračun županije	Proračun JLS	Drugo
Psihosocijalna podrška koju su ostvarila djeca (ne uključuje djecu s teškoćama u razvoju i djecu s problemima u ponašanju)	2	1	1	0	0,00	50,00	0,00	50,00	0,00	0,00	0,00
Druge inovativne i projektne financirane usluge iz sustava socijalne skrbi i usluge koje su osigurane u zdravstvenom sektoru											
Psihoedukativni i preventivni programi za mlade	3					33,33	0,00	33,33	0,00	0,00	33,33
Programi podrške i preventivni programi za mlade radi suzbijanja ovisnosti	4					5,00	0,00	25,00	0,00	0,00	70,00
DJECA U RIZIKU OD SIROMAŠTVA I SOCIJALNE ISKLJUČENOSTI											
Socijalne usluge predviđene ZOSS											
Socijalno mentorstvo djetetu korisniku zajamčene minimalne naknade	0	0	0	0							
Druge inovativne i projektne financirane usluge iz sustava socijalne skrbi											
Info centar za mlade	0										
Socijalizacijske i razvojne aktivnosti za djecu	3					40,00	0,00	33,33	0,00	0,00	26,67
Pomoć i podrška u obrazovanju	2					50,00	0,00	50,00	0,00	0,00	0,00
Međusektorski program rane prevencije siromaštva i integrirana podrška djetetu u siromaštvu	0										
DJECA I MLADI S PROBLEMIMA U PONAŠANJU											
Socijalne usluge predviđene ZOSS											
Smještaj ili organizirano stanovanje (krizni, radi provedbe psihosocijalnog tretmana ili drugi oblik smještaja)	0	0	0	0							
Boravak	0	0	0	0							
Psihosocijalna podrška specifično za djecu i mlade s problemima u ponašanju radi provedbe psihosocijalnog tretmana	1	1	0	0	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00
Druge inovativne i projektne financirane usluge iz sustava socijalne skrbi											
Individualni socijalno- pedagoški ili savjetodavni rad	2					0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00
Grupna i vršnjačka podrška	2					0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00
Mentorstvo za djecu i mlade s problemima u ponašanju	0										
DJECA I MLADI U ALTERNATIVNIM OBLICIMA SKRBI IZVAN OBITELJI											
Socijalne usluge predviđene ZOSS											

	Struktura pružatelja usluga				Struktura financiranja usluga pružatelja prema % udjelu izvora						
	Broj pružatelja	Broj licenciranih	Broj bez licence	Broj u postupku licenciranja	Mreža socijalnih usluga	Projektno	Privatna sredstva korisnika	Proračun države	Proračun županije	Proračun JLS	Drugo
Smještaj ili organizirano stanovanje do 26. godine	0	0	0	0							
Socijalno mentorstvo radi prestanka usluge smještaja	0	0	0	0							
Druge inovativne i projektno financirane usluge iz sustava socijalne skrbi											
Stambeno zbrinjavanje mladih u kriznim situacijama	0										
DJECA I MLADI U KRIZNIM SITUACIJAMA (MALOLJETNIČKA TRUDNOĆA, DJECA BEZ PRATNJE I ŽRTVE TRGOVANJA LJUDIMA)											
Socijalne usluge predviđene ZOSS											
Smještaj ili organizirano stanovanje	0	0	0	0							

Izvor: podaci prikupljeni i obrađeni temeljem Obrasca 3, obrada autora

Građani s obiteljskim rizicima

Podaci pokazuju raznoliku ponudu socijalnih usluga za obitelji, od opće prevencije, savjetovanja i podrške, do specijaliziranih intervencija u slučajevima obiteljskog nasilja i kriznih situacija. U segmentu opće prevencije, usluge poput podrške tijekom tranzicije u roditeljstvo i grupa podrške roditeljima pruža mali broj organizacija (1–3 pružatelja), bez informacija o licenci. Financiranje je gotovo potpuno oslonjeno na državni proračun (90–97%), uz minimalne doprinose iz proračuna JLS (do 10%).

Kod savjetodavnih i psihosocijalnih usluga, struktura pružatelja je jasnija: prisutni su licencirani subjekti (primjerice, 3 od 5 pružatelja savjetovanja su licencirani), uz manji broj onih u postupku licenciranja. Usluge se većinom financiraju kombinirano – projektno i iz državnog proračuna, s povremenim malim udjelima proračuna JLS. Obiteljska medijacija i psihosocijalni tretman radi prevencije nasilja oslanjaju se isključivo na državni proračun (100%), što ukazuje na njihovu institucionalnu važnost i integriranost u formalni sustav.

U domeni nasilja u obitelji, struktura pružatelja je relativno stabilna i profesionalizirana – npr. smještaj nude isključivo licencirani pružatelji. Financiranje je mješovito: uz državni proračun (50%), uključeni su i mreža socijalnih usluga (25%), projekti (18%), te županijski i lokalni proračuni. SOS telefon i pravna pomoć pokrivaju širi spektar izvora, s dominacijom državnih i projektnih sredstava (65–95%).

Usluge povezane sa zapošljavanjem žrtava nasilja, poput podrške pri stjecanju kvalifikacija, u potpunosti se financiraju projektno (95%) i djelomično iz JLS sredstava (5%), što ih čini ovisnima o kratkoročnim sredstvima i projektnoj dinamici.

Nijedna usluga u segmentu kriznih događaja (npr. privremeno stambeno zbrinjavanje obitelji ili organizirano stanovanje za majke s djecom) trenutno nema registriranog pružatelja. Dodatnim uvidom utvrđeno je kako su navedeni oblici dostupni za ostvarivanje kada se stvori potreba.

Tablica u nastavku predstavlja broj pružatelja pojedinih socijalnih usluga, kao i strukturu financiranja prema ključnim izvorima financiranja.

Tablica 15 Struktura izvora financiranja socijalnih usluga za građane s obiteljskim rizicima u BBŽ

	Struktura pružatelja usluga				Struktura financiranja usluga pružatelja prema % udjelu izvora						
	Broj pružatelja	Broj licenciranih	Broj bez licence	Broj u postupku licenciranja	Mreža socijalnih usluga	Projektno	Privatna sredstva korisnika	Proračun države	Proračun županije	Proračun JLS	Drugo
OPĆA PREVENCIJA											
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi											
Podrška i pomoć tijekom tranzicije u roditeljstvo (individualni, grupni i psihoedukativni programi)	1					0	0	90	0	10	0
Grupe podrške roditeljima s malom djecom (npr. Škola za roditelje i drugo)	3					0	0	97	0	3	0
SAVJETOVANJE I PODRŠKA OBITELJIMA											
Socijalne usluge predviđene ZOSS											
Savjetovanje za odrasle osobe do 64 godine ili obitelji vezano za rizike povezane s obiteljskim odnosima i roditeljstvom	5	3	0	2	19	40	0	40	0	1	0
Psihosocijalno savjetovanje za odrasle osobe do 64 godine ili obitelji (individualno, grupno ili obiteljsko)	2	1	0	1	0	50	0	50	0	0	0
Obiteljska medijacija za odrasle osobe i obitelji koja nije vezana za postupak razvoda braka	1	1	0	0	0	0	0	100	0	0	0
Psihosocijalna podrška obiteljima i odraslim osobama zbog obiteljskih i drugih rizika (bolest, siromaštvo, ovisnosti, invaliditet i drugo)	6	4	0	2	0	33	0	66	0	1	0
Psihosocijalni tretman radi prevencije nasilničkog ponašanja	1	1	0	0	0	0	0	100	0	0	0
NASILJE U OBITELJI											
Socijalne usluge predviđene ZOSS											
Smještaj	2	2	0	0	25	18	0	50	6	2	0
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi											

	Struktura pružatelja usluga				Struktura financiranja usluga pružatelja prema % udjelu izvora						
	Broj pružatelja	Broj licenciranih	Broj bez licence	Broj u postupku licenciranja	Mreža socijalnih usluga	Projektno	Privatna sredstva korisnika	Proračun države	Proračun županije	Proračun JLS	Drugo
SOS telefon za žrtve nasilja	3					33	0	65	0	2	0
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi - u suradnji sa pravosuđem											
Besplatna primarna/sekundarna pravna pomoć za žrtve nasilja u obitelji	1					3	0	95	1	1	0
Usluga psihosocijalnog tretmana počinitelja nasilja u obitelji prema Zakonu o zaštiti od nasilja u obitelji	0										
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi - zapošljavanje											
Pomoć i podrška u stjecanju kvalifikacija i zapošljavanju za žrtve nasilja u obitelji	1					95	0	0	0	5	0
KRIZNI DOGAĐAJI											
Socijalne usluge predviđene ZOSS											
Smještaj ili organizirano stanovanje za majke/roditelje s djecom u kriznoj situaciji	0	0	0	0							
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi											
Privremeno stambeno zbrinjavanje obitelji pogođene krizama i katastrofama	0										

Izvor: podaci prikupljeni i obrađeni temeljem Obrasca 3, obrada autora

Građani u riziku od siromaštva

U segmentu građana u teškoj materijalnoj i socijalnoj deprivaciji, usluge poput podrške u zapošljavanju i besplatne pravne pomoći pruža po jedan pružatelj, a 100% financiranje dolazi iz državnog proračuna, a odnosi se na javna tijela. S druge strane usluga posudionice i servisiranja ortopedskih pomagala, ima 4 pružatelja, a financiranje je podijeljeno: 25% projektno, 20% iz privatnih sredstava korisnika, 50% iz "drugih" izvora te ostatak iz lokalnih proračuna – što pokazuje raznolik model financiranja.

Kod korisnika zajamčene minimalne naknade, postoji samo jedan pružatelj koji pruža socijalno mentorstvo, a državni proračun je jedini izvor financiranja (100%), što potvrđuje institucionalni karakter ove intervencije obzirom kako se provodi samo od strane HZSR.

Za građane u prehrambenoj deprivaciji, socijalne samoposluge i pučke kuhinje imaju nešto širu prisutnost (3 i 1 pružatelj), a financiranje dolazi iz kombinacije izvora: projektna sredstva (do 33%), državni proračun, županijski i lokalni proračuni, kao i izvori označeni kao "drugi" (npr. donacije i vlastita sredstva organizacija). To ukazuje na nestabilno financiranje ovih usluga i značajnom ovisnosti o donacijama.

Nažalost, za podskupinu građana u riziku od beskućništva, svi navedeni oblici podrške (smještaj, boravak, dnevni centar, stambeno zbrinjavanje) trenutno nemaju registriranog pružatelja, što jasno sugerira kritičnu prazninu u sustavu skrbi za jednu od najugroženijih skupina.

Tablica u nastavku predstavlja broj pružatelja pojedinih socijalnih usluga, kao i strukturu financiranja prema ključnim izvorima financiranja.

Tablica 16 Struktura izvora financiranja socijalnih usluga za građane u riziku od siromaštva u BBŽ

	Struktura pružatelja usluga				Struktura financiranja usluga pružatelja prema % udjelu izvora						
	Broj pružatelja	Broj licenciranih	Broj bez licence	Broj u postupku licenciranja	Mreža socijalnih usluga	Projektno	Privatna sredstva korisnika	Proračun države	Proračun županije	Proračun JLS	Drugo
GRAĐANI U TEŠKOJ MATERIJALNOJ I SOCIJALNOJ DEPRIVACIJI											
<i>Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi i drugih sustava -zapošljavanje</i>											
Podrška u zapošljavanju	1					0	0	100	0	0	0
<i>Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi i drugih sustava -pravosuđe</i>											
Besplatna pravna pomoć za građane u teškoj materijalnoj i socijalnoj deprivaciji	1					0	0	100	0	0	0
<i>Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi i drugih sustava - zdravlje</i>											
Posudionica i servisiranje ortopedskih i medicinskih pomagala	4					0	25	20	0	5	50
SOCIJALNO ISKLJUČENI KORISNICI ZAJAMČENE MINIMALNE NAKNADE											
<i>Socijalne usluge predviđene ZOSS</i>											
Socijalno mentorstvo za odrasle primatelje zajamčene minimalne naknade, osobe koje izlaze iz ustanova ili penalnog sustava ili druge osobe u riziku od socijalne isključenosti	1	0	1	0	0	0	0	100	0	0	0
GRAĐANI U PREHRAMBENOJ DEPRIVACIJI											
<i>Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi</i>											
Socijalna samoposluga i/ili dostava/podjela namirnica	3					0	33	0	10	17	40
Pučka kuhinja i/ili dostava pripremljenih gotovih obroka (koji nisu obuhvaćeni uslugom pomoć u kući)	1					0	0	0	30	50	20
GRAĐANI U RIZIKU OD BESKUĆNIŠTVA											
<i>Socijalne usluge predviđene ZOSS</i>											
Smještaj ili organizirano stanovanje	0	0	0	0							
Boravak	0	0	0	0							

	Struktura pružatelja usluga				Struktura financiranja usluga pružatelja prema % udjelu izvora						
	Broj pružatelja	Broj licenciranih	Broj bez licence	Broj u postupku licenciranja	Mreža socijalnih usluga	Projektno	Privatna sredstva korisnika	Proračun države	Proračun županije	Proračun JLS	Drugo
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi											
Dnevni centar za podršku i informiranje	0										
Stambeno zbrinjavanje osoba u riziku od beskućništva	0										

Izvor: podaci prikupljeni i obrađeni temeljem Obrasca 3, obrada autora

Rizici povezani s mentalnim zdravljem

U skupini pružatelja za korisnike s problemima mentalnog zdravlja vidljivo je da su socijalne usluge ograničene i u velikoj mjeri oslonjene na državne izvore financiranja, dok je struktura pružatelja fragmentirana i u mnogim slučajevima potpuno izostaje.

Za građane s rizicima mentalnog zdravlja, preventivne programe provode 3 pružatelja. Financiranje je raspodijeljeno između državnog proračuna (33%) i ostalih izvora (67%), što sugerira uključenost različitih sektora, moguće i donatora ili zdravstvenog sustava.

U podskupini građana sa značajnijim teškoćama mentalnog zdravlja, stanje je znatno nepovoljnije. Većina usluga kao što su programi uključivanja u zajednicu, grupe podrške, krizne intervencije uopće nemaju pružatelje, što ukazuje na sustavnu prazninu u skrbi za ovu populaciju. Jedina aktivna usluga su strukturirane aktivnosti slobodnog vremena, koju pruža jedan entitet s raznolikim izvorima financiranja: 45% iz državnog proračuna, 45% projektno, te ostatak iz ostalih izvora.

Kada je riječ o ovisnostima (alkohol, droge, kockanje), stanje je izrazito loše – istraživanjem nisu mapirani pružatelji usluga. Jedini izuzetak je terapijska grupa za alkoholičare, koju pruža jedan subjekt, u potpunosti financiran iz državnog proračuna (100%).

Za odrasle osobe s mentalnim oštećenjima i ovisnike, nešto je aktivniji formalni sustav. Smještaj i boravak pružaju licencirani subjekti, isključivo uz 100% financiranje iz državnog proračuna, što ukazuje na njihovu institucionalnu ulogu. Psihosocijalnu podršku pružaju dva subjekta (od kojih je jedan licenciran), s mješovitim financiranjem – pola iz državnog, a pola iz „drugih” izvora. Ključne usluge kao što su socijalno mentorstvo i vođenje slučaja (eng. *case management*) se ne provode.

Tablica u nastavku predstavlja broj pružatelja pojedinih socijalnih usluga, kao i strukturu financiranja prema ključnim izvorima financiranja.

Tablica 17 Struktura izvora financiranja socijalnih usluga za osobe s rizicima mentalnog zdravlja u BBŽ

	Struktura pružatelja usluga				Struktura financiranja usluga pružatelja prema % udjelu izvora						
	Broj pružatelja	Broj licenciranih	Broj bez licence	Broj u postupku licenciranja	Mreža socijalnih usluga	Projektno	Privatna sredstva korisnika	Proračun države	Proračun županije	Proračun JLS	Drugo
GRAĐANI S RIZICIMA MENTALNOG ZDRAVLJA											
<i>Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi - usluge koje se ostvaruju kroz zdravstveni sektor</i>											
Preventivni programi u području javnog zdravstva ili socijalne skrbi	3					0	0	33	0	0	67
GRAĐANI SA ZNAČAJNIJIM TEŠKOĆAMA MENTALNOG ZDRAVLJA											
<i>Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi - usluge koje se ostvaruju kroz zdravstveni sektor</i>											
Programi socijalnog uključivanja ovisnika i osoba s teškoćama mentalnog zdravlja u zajednici	0										
Organizirane kreativne, rekreativne i socijalizacijske aktivnosti strukturiranog provođenja slobodnog vremena	1					45	1	45	1	1	7
Grupe podrške i vršnjačka podrška za osobe s teškoćama mentalnog zdravlja	0										
Grupe podrške za članove obitelji osoba s teškoćama mentalnog zdravlja	0										
Krizne intervencije i prva psihološka pomoć za građane sa značajnijim teškoćama mentalnog zdravlja	0										
GRAĐANI SUOČENI S OVISNOSTIMA O ALKOHOLU, DROGAMA I KOCKI											
<i>Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi - usluge koje se ostvaruju kroz zdravstveni sektor</i>											
Terapijske grupe/ klubovi za ovisnike o kockanju	0										
Programi smanjenja štete za ovisnike (harm reduction)	0										

	Struktura pružatelja usluga				Struktura financiranja usluga pružatelja prema % udjelu izvora						
	Broj pružatelja	Broj licenciranih	Broj bez licence	Broj u postupku licenciranja	Mreža socijalnih usluga	Projektno	Privatna sredstva korisnika	Proračun države	Proračun županije	Proračun JLS	Drugo
Terapijske grupe/ klubovi za ovisnike o drogi	0										
Terapijske grupe/klubovi za ovisnike o alkoholu	1					0	0	100	0	0	0
ODRASLE OSOBE S MENTALNIM OŠTEĆENJEM I OVISNICI											
Socijalne usluge predviđene ZOSS											
Smještaj (krizni, radi provođenja rehabilitacijskih programa, u drugim slučajevima) ili organizirano stanovanje	1	1	0	0	0	0	0	100	0	0	0
Boravak	1	1	0	0	0	0	0	100	0	0	0
Socijalno mentorstvo za odrasle osobe s mentalnim oštećenjem i ovisnike	0	0	0	0							
Psihosocijalna podrška odrasloj osobi s mentalnim oštećenjem i ovisnicima	2	1	1	0	0	0	0	50	0	0	50
Vođenje slučaja (case management) za odrasle osobe s mentalnim oštećenjem i ovisnike	0										

Izvor: podaci prikupljeni i obrađeni temeljem Obrasca 3, obrada autora

Osobe s invaliditetom

Usluge za osobe s invaliditetom pokazuju relativno razvijenu mrežu pružatelja. Uslugu smještaja ili organiziranog stanovanja pružaju dva subjekta – jedan licencirani i jedan u postupku licenciranja – uz dominantno financiranje iz državnog proračuna (50%) i mreže socijalnih usluga (49%). Kod boravka, sedam pružatelja (od kojih je šest licencirano) koristi složeniju strukturu financiranja koja uključuje mrežu (58%), državna sredstva (18%), projektna sredstva (3%), privatna sredstva korisnika (17%) i lokalne izvore (4%). Pomoć u kući pružaju četiri subjekta, većinski licencirani, uz većinsko financiranje iz mreže (75%) i dodatno projektno (25%). Usluga psihosocijalne podrške provodi se putem pet pružatelja, od kojih je troje licencirano, s kombiniranim financiranjem (državni proračun 38%, mreža 29%, projekti 16% i dodatni izvori 17%). Socijalno mentorstvo ima jednog pružatelja i oslanja se na mrežu socijalnih usluga (100%).

Inovativne terapijske usluge (npr. terapijsko jahanje, radna terapija) dostupne su kroz pet pružatelja s raznovrsnim financiranjem – projektna sredstva (41%), državni proračun (15%), županijski i lokalni proračuni (23%), te “drugi” izvori (21%). Specijalizirani prijevoz i pratnja ima četiri pružatelja, a financira se uglavnom državnim (50%) i lokalnim sredstvima (35%), uz manji udio mreže, projekata i drugih izvora. Za cjelodnevnu skrb i njegu nisu identificirani pružatelji, kao ni za privremenog njegovatelja.

Usluga osobne asistencije očekivano odskače po broju i kvaliteti pružatelja – svih osam su licencirani, s glavnim financiranjem iz državnog proračuna (63%) i mreže socijalnih usluga (31%), što potvrđuje stabilnost i integriranost u sustav. U području zapošljavanja, pomoć i podršku u stjecanju kvalifikacija pružaju tri subjekta, a radnog asistenta jedan – u oba slučaja financiranje dolazi iz državnog proračuna (100%).

Tablica u nastavku predstavlja broj pružatelja pojedinih socijalnih usluga, kao i strukturu financiranja prema ključnim izvorima financiranja.

Tablica 18 Struktura izvora financiranja socijalnih usluga za građane s invaliditetom u BBŽ

	Struktura pružatelja usluga				Struktura financiranja usluga pružatelja prema % udjelu izvora						
	Broj pružatelja	Broj licenciranih	Broj bez licence	Broj u postupku licenciranja	Mreža socijalnih usluga	Projektno	Privatna sredstva korisnika	Proračun države	Proračun županije	Proračun JLS	Drugo
OSOBE S INVALIDITETOM U SUSTAVU SOCIJALNE SKRBI U DOBI 18 – 65 godina (bez korisnika sa mentalnim oštećenjem)											
Socijalne usluge predviđene ZOSS											
Smještaj (krizni, radi provođenja rehabilitacijskih programa, u drugim slučajevima) ili organizirano stanovanje	2	1	0	1	49	1	0	50	0	0	0
Boravak za osobe s invaliditetom (bez osoba s mentalnim oštećenjem)	7	6	0	0	58	3	17	18	1	3	0
Pomoć u kući za osobe s invaliditetom u dobi 18-64 godine	4	3	1	0	75	25	0	0	0	0	0
Psihosocijalna podrška odrasloj osobi s invaliditetom (bez osoba s mentalnim oštećenjem)	5	3	1	0	29	16	3	38	2	2	10
Socijalno mentorstvo za osobe s invaliditetom (bez osoba s mentalnim oštećenjem)	1	0	1	0	100	0	0	0	0	0	0
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi i drugih sustava - zdravstvo											
Druge terapijske i rehabilitacijske usluge koje se pružaju projektno kroz sustav socijalne skrbi ili u sektoru zdravstva (primjerice terapijsko jahanje, terapije potpomognute životinjama, radna terapija, druge terapijske usluge)	5					41	0	15	1	22	21
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi											
Specijalizirani prijevoz i pratnja	4					3	7	50	3	35	2
Dojavni sustavi u krizama	1					100	0	0	0	0	0
Cjelodnevna skrb i njega u kući	1										
Privremeni njegovatelj u obitelji radi predaha od skrbi osobe s invaliditetom	0										
Usluge prema Zakonu o osobnoj asistenciji											

Usluga osobne asistencije	8	8	0	0	31	7	0	63	0	0	0
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi i drugih sustava - zapošljavanje											
Pomoć i podrška u stjecanju kvalifikacija i zapošljavanju	3					0	0	100	0	0	0
NEZAPOSLENE OSOBE S INTELEKTUALNIM TEŠKOĆAMA U RADNO AKTIVNOJ DOBI											
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi i drugih sustava - zapošljavanje											
Radni asistent OSI	1					0	0	100	0	0	0
EDUKACIJE ZA PRUŽATELJE USLUGA											
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi											
Tečajevi znakovnog jezika	0										

Izvor: podaci prikupljeni i obrađeni temeljem Obrasca 3, obrada autora

Osobe starije životne dobi (65+)

Podaci pokazuju da za starije osobe postoji razvijen spektar usluga, uz razmjerno velik broj pružatelja, osobito u segmentu smještaja i boravka, dok je struktura financiranja raznolika – uz dominaciju privatnih sredstava korisnika i državnog proračuna, ali i značajan udio projekata te lokalnih proračuna u inovativnim uslugama.

Kod starijih osoba sa smanjenim funkcionalnim sposobnostima, pomoć u kući koja uključuje prehranu provodi jedan licencirani pružatelj i u potpunosti se financira iz privatnih sredstava korisnika (100%). Pomoć u kući bez prehrane provodi osam pružatelja (od kojih pet licenciranih), uz višestruke izvore financiranja – najviše iz mreže (36%), projekata (23%) i privatnih izvora (13%), dok ostatak dolazi iz državnog, lokalnog i županijskog proračuna. Smještaj ili organizirano stanovanje provodi 11 pružatelja prema odgovorima iz upitnika, dok administrativni podaci BBŽ ukazuju na 25 pružatelja, s izraženom dominacijom privatnih sredstava korisnika (96%), dok javni proračuni imaju tek simboličan udio.

Inovativne usluge za starije osobe su vrlo rijetke – npr. organizirani prijevoz i pratnja pružaju samo dva subjekta i financira se ravnomjerno iz projekata i državnog proračuna. Stanovanje uz podršku pruža jedan subjekt s potpunim projektno-financiranim modelom (100%). Njega u kući se financira dominantno iz privatnih sredstava korisnika (72%), uz dio iz mreže (26%) i drugih izvora.

Za starije osobe s narušenim mentalnim zdravljem, boravak pruža osam subjekata (šest licenciranih), uz složenu financijsku strukturu u kojoj dominiraju privatna sredstva korisnika (61%), ali su uključeni i svi ostali izvori. Savjetodavne i psihosocijalne usluge pružaju se uglavnom od strane jednog ili dva pružatelja, s naglaskom na državni proračun (do 64%), ali i manji udio mreže, projekata i lokalnih sredstava.

Klubovi i centri za druženje starijih osoba pružaju se kroz dva subjekta i primjer su najšireg financijskog spektra – uključeni su projekti (23%), privatna sredstva (51%), država (23%), te svi ostali izvori, uključujući „drugo“.

Kod osoba s demencijom, kontinuiranu njegu u kući pruža jedan subjekt s potpunim financiranjem iz državnog proračuna (100%), što je i slučaj kod savjetodavne i psihosocijalne podrške za obitelji i njegovatelje – tri odvojene usluge, sve s dva licencirana pružatelja i 100% financiranjem iz državnih sredstava.

Usluge predaha od skrbi su izrazito rijetke – privremeni smještaj pruža samo jedan subjekt, projektno financiran (100%), dok privremena njega u kući uopće nije dostupna. Slično, i kod terminalno bolesnih osoba, palijativna skrb u kući postoji kao usluga, uz potpuno financiranje iz državnog proračuna, dok stacionarna palijativna skrb ima dva pružatelja i koristi kombinaciju privatnih sredstava (50%) i drugih izvora (50%).

Tablica u nastavku predstavlja broj pružatelja pojedinih socijalnih usluga, kao i strukturu financiranja prema ključnim izvorima financiranja.

Tablica 19 Struktura izvora financiranja socijalnih usluga za osobe starije životne dobi u BBŽ

	Struktura pružatelja usluga				Struktura financiranja usluga pružatelja prema % udjelu izvora						
	Broj pružatelja	Broj licenciranih	Broj bez licence	Broj u postupku licenciranja	Mreža socijalnih usluga	Projektno	Privatna sredstva korisnika	Proračun države	Proračun županije	Proračun JLS	Drugo
STARIJE OSOBE SNIŽENIH FUNKCIONALNIH SPOSOBNOSTI											
Socijalne usluge predviđene ZOSS											
Pomoć u kući koja uključuje organiziranje prehrane	1	1	0	0	0	0	100	0	0	0	0
Pomoć u kući koja ne uključuje organiziranje prehrane	8	5	3	0	36	23	13	14	0	13	1
Smještaj (krizni ili u drugim okolnostima) ili organizirano stanovanje za starije osobe	11	10	0	0	0	0	96	2	1	0	0
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi											
Organizirani prijevoz i pratnja za starije i nemoćne osobe	2					50	0	50	0	0	0
Alarmni dojavni sustav za starije osobe (npr. SOS narukvice)	0										
Stanovanje u vlastitom domu uz intenzivnu i kontinuiranu podršku	1					0	100	0	0	0	0
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi - usluge koje se ostvaruju kroz zdravstveni sektor											
Njega u kući	5					26	0	72	0	0	1
STARIJE OSOBE NARUŠENA MENTALNOG ZDRAVLJA											
Socijalne usluge predviđene ZOSS											
Boravak	8	6	1	1	7	0	61	4	10	17	0
Savjetovanje za odraslu osobu starije dobi	2	1	0	1	0	2	0	98	1	1	0
Psihosocijalno savjetovanje za odraslu osobu starije dobi	2	1	1	0	25	10	1	64	0	1	0
Psihosocijalna podrška za odraslu osobu starije dobi	2	1	1	0	25	10	1	64	0	1	0
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi ili kroz sektor civilnog društva											

	Struktura pružatelja usluga				Struktura financiranja usluga pružatelja prema % udjelu izvora						
	Broj pružatelja	Broj licenciranih	Broj bez licence	Broj u postupku licenciranja	Mreža socijalnih usluga	Projektno	Privatna sredstva korisnika	Proračun države	Proračun županije	Proračun JLS	Drugo
Klub/centar za druženje starijih osoba	2					23	51	23	1	1	4
STARIJE OSOBE OBOLJELE OD DEMENCIJE											
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi - usluge koje se ostvaruju kroz zdravstveni sektor											
Kontinuirana njega u kući za oboljele od demencije	1					0	0	100	0	0	0
STARIJE OSOBE KOJE IMAJU NJGOVATELJE KOJIMA JE POTREBNA PODRŠKA											
Socijalne usluge predviđene ZOŠS											
Savjetovanje obitelji, njegovatelja i skrbnika starije osobe	2	2	0	0	0	0	0	100	0	0	0
Psihosocijalno savjetovanje obitelji, njegovatelja i skrbnika starije osobe	2	2	0	0	0	0	0	100	0	0	0
Psihosocijalna podrška obitelji i njegovateljima starije osobe	2	2	0	0	0	0	0	100	0	0	0
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi											
Privremeni/povremeni smještaj radi predaha od skrbi	1					0	100	0	0	0	0
Usluga privremene njege u kući radi predaha od skrbi	0										
TERMINALNO BOLESNE OSOBE											
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi - usluge koje se ostvaruju kroz zdravstveni sektor											
Palijativna skrb u kući	1					0	0	100	0	0	0
Stacionarna palijativna skrb	2					0	0	50	0	0	50

Izvor: podaci prikupljeni i obrađeni temeljem Obrascia 3, obrada autora

Izbjeglice i pripadnici romske nacionalne manjine

Za ovu korisničku skupinu nisu prikupljeni podaci o pružateljima usluga putem istraživanja te stoga nije moguće prikazati analizu kao za preostale korisničke skupine.

Analiza potreba za razvojem kapaciteta pružatelja i suradnjom

Temeljem intervjua s ključnim dionicima i istraživanja među pružateljima, prikupljene su potreba za razvojem kapaciteta u tri područja (ljudski resursi, materijalni/tehnički resursi, financiranje), kao i suradnjom s dionicima. U nastavku su prikazani zbirni rezultati nalaza iz navedenih kvalitativnih uvida prema pojedinim temama.

Stručni kadar – ljudski resursi

Analiza kapaciteta pružatelja socijalnih usluga u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji ukazuje na niz strukturnih izazova koji ograničavaju održivost i razvoj sustava socijalne skrbi.

Upravno-administrativni kapaciteti županije i lokalnih institucija pokazuju ograničenja, osobito u segmentu ljudskih resursa. Predstavnici HZSR ističu kroničan nedostatak stručnih radnika – socijalnih radnika, psihologa i socijalnih pedagoga – koji se dodatno pogoršava zbog niskog interesa za zapošljavanje u sustavu socijalne skrbi, s obzirom na opterećenje i niske radne uvjete. Novi Zakon o socijalnoj skrbi uvodi dodatne administrativne obveze (npr. vezano uz prava na zajamčenu minimalnu naknadu) te uz postojeće administrativno opterećenje vezano za odobravanje prava na inkluzivni dodatak, dodatno će opteretiti ionako potkapacitirane timove. Ukazuje se na potrebu sistemske politike zapošljavanja i zadržavanja stručnjaka.

Predstavljeno je i niz prijedloga koji upućuju na potrebu strateškog razvoja kapaciteta: razvoj digitalnog sustava za praćenje korisnika od rođenja kroz povezivanje zdravstva i socijale, sustavno informiranje pružatelja o licenciranju te informiranje korisnika o samim uslugama. Važna tema je i osiguranje mehanizama za zadržavanje postojećeg kadra, kao i sustav stipendiranja.

Gradovi i općine provode brojne lokalne politike koje, iako vrijedne, nisu sustavno povezane. Grad Daruvar redovito raspisuje natječaje za projekte koji uključuju i ulaganja u kadrove i prostore. Grad Bjelovar sufinancira usluge za djecu s teškoćama i daje stipendije uz socijalne kriterije. Grad Čazma financira dodatne edukacije, rad s udomiteljima i pomoć u kući. Grad Garešnica rješava stambena pitanja liječnika, a općina Šandrovac sufinancira boravak korisnika u Domu za starije. U općini Sirač i gradu Daruvaru lokalne samouprave ulažu u pomoćnike u nastavi, logopede i dodjelu obroka. No, sustavna, županijska strategija nedostaje.

Pružatelji usluga naglašavaju probleme vezane uz prostorne i kadrovske kapacitete. Dom za starije osobe Bjelovar navodi nedostatak prostora za korisnike i zaposlene. Udruga IRIS radi s minimalnim brojem stručnjaka, i bez dodatnog financiranja teško može održati sve funkcije koje Sklonište za žrtve nasilja zahtijeva. Udruga slijepih iz Bjelovara ističe kronični manjak videćih pratitelja, a radna fleksibilnost i financijski limiti dodatno otežavaju njihovo zapošljavanje. Edukacije provode samostalno, uz pomoć Saveza i Zaklade, no to ne pokriva šire potrebe.

Jedan od najozbiljnijih izazova koje pružatelji usluga ističu odnosi se na nedostatak stručnog kadra. Taj problem je sustavan i višeslojan: od samog manjka kvalificiranih osoba na tržištu rada, preko demotivacije radnika, pa sve do uvjeta koji onemogućuju njihovo dugoročno zadržavanje. Pružatelji usluga navode da na natječaje često pristižu kandidati koji nemaju nikakvo iskustvo, a ponekad ni osnovne kompetencije potrebne za radno mjesto. Često se događa i da zainteresirane osobe prođu cijeli proces prijave – od razgovora do liječničkog pregleda – i zatim se više ne pojave. Oni koji ipak dođu na posao često vrlo brzo odlaze, što uzrokuje stalnu fluktuaciju zaposlenika. Ta rotacija stvara dodatni teret postojećem kadru koji mora neprestano uvoditi nove ljude u posao, što iscrpljuje timove i negativno utječe na kvalitetu usluge. Korisnici se teško navikavaju na stalne promjene osoblja i gube povjerenje, što dodatno komplicira pružanje kontinuirane podrške.

Poseban problem predstavlja nedostatak specijaliziranih struka. U brojnim organizacijama kronično nedostaju logopedi, edukacijski rehabilitatori, psiholozi, socijalni radnici, ali i medicinske sestre i njegovatelji. Neki ispitanici navode da u županiji vrlo ograničeno dostupan dječji psihijatar kao i stacionarna ustanova za djecu s teškoćama mentalnog zdravlja, što pokazuje razmjere problema. Uz to, teško je pronaći osobe koje su voljne raditi u civilnom sektoru, jer državne službe nude bolje uvjete, veću sigurnost i stabilnije plaće.

Financijska dimenzija problema jednako je ozbiljna. Velik broj organizacija napominje kako njihova sredstva ovise o vremenski ograničenim projektima, što ne pruža sigurnost ni organizaciji ni zaposlenicima. I kad se nađu kvalitetni kandidati, često ih nije moguće zadržati jer plaće ne mogu konkurirati tržišnim uvjetima. Radna mjesta su nesigurna, a iznosi koji se nude nerijetko su nedostadni da bi privukli ili zadržali stručne ljude. Neki odgovori ukazuju i na to da se zbog financijskih ograničenja edukacije provode interno, bez formalnih certifikata, a istodobno se suočavaju s nadzorima i inspekcijama koje traže dokaze o formalnoj kvalifikaciji zaposlenih.

U brojnim odgovorima također se ističe da su organizacije prisiljene oslanjati se na volontere jer nema dovoljno ljudi za pokrivanje svih aktivnosti. Problem postaje izraženiji kada se traži odgovornost i kontinuitet, a mlađe osobe često ne žele preuzeti takve obaveze. Postoji i sve manji interes za specifična zanimanja poput pomoćnika u nastavi. Sve teže je motivirati ljude za rad u ovim sektorima, što dodatno ugrožava održivost usluga.

Unatoč svemu, u nekoliko odgovora izraženo je zadovoljstvo postojećim kadrom. Organizacije koje su uspjele okupiti stabilan tim stručnjaka, volontera i suradnika prepoznaju to kao svoju prednost. No, takvi su primjeri rijetki i više iznimka nego pravilo.

Materijalni uvjeti, prostor

Pružatelji usluga susreću se s nizom izazova vezanih uz materijalne uvjete i prostorne kapacitete, iako među odgovorima postoji određena raznolikost u iskustvima. Značajan broj ispitanika navodi da postojeći prostori nisu dovoljno veliki za broj korisnika i aktivnosti koje provode, što posebno otežava organizaciju društvenih i grupnih događanja, savjetovanja, edukacija i uredskog rada. U više navrata ističe se da su kapaciteti u potpunosti iskorišteni te nije moguće širiti usluge bez proširenja fizičkog prostora. Neke organizacije su već pokrenule projekte dogradnje ili izgradnje novih objekata, često u suradnji s lokalnim vlastima ili ministarstvima, u nadi da će time povećati dostupnost i kvalitetu svojih usluga.

S druge strane, dio organizacija koristi prostore koji su dobiveni na korištenje bez najamnine (npr. od Caritasa ili grada), no takva rješenja često podrazumijevaju sudjelovanje u režijskim troškovima ili značajna ulaganja vlastitih sredstava u prilagodbu i održavanje. Prilagodbe uključuju nužne zahvate poput osiguravanja izlaza u nuždi, pristupačnosti za osobe s invaliditetom, ugradnje vatrodavnog sustava ili renoviranja dotrajalih dijelova objekta. U nekoliko slučajeva navedeno je da su prostori u izrazito lošem stanju – derutne zgrade, loša fasada ili tehnička neusklađenost s propisanim standardima.

Neki ispitanici problematiziraju rigidna pravila i tehničke uvjete propisane za pružatelje socijalnih usluga. Smatraju da su uvjeti često definirani bez realnog uvida u svakodnevnu praksu i mogućnosti malih pružatelja. Navode se primjeri u kojima bi se zadovoljavanje tehničkih propisa (npr. širina hodnika, veličina soba) zahtijevalo praktično rušenje i kompletnu rekonstrukciju objekta – što je, zbog troškova i regulative, često neizvedivo.

Tehnološka zastarjelost također se javlja kao izazov. Zbog brzog razvoja tehnologije, mnogi uređaji i alati postaju neadekvatni ili neprikladni, što ograničava mogućnosti komunikacije i pružanja suvremene podrške korisnicima. Organizacije upozoravaju da je pristup novim tehnologijama i opremi često neujednačen te ovisi o razini i kontinuitetu financiranja.

Jedan dio odgovora bavi se i uvjetima u privatnim domovima korisnika, gdje se često odvija pružanje socijalnih usluga. U tim situacijama posebno su izraženi problemi s nepostojanjem osnovnih pomagala za njegu nepokretnih osoba (npr. bolesnički kreveti), što otežava rad stručnog osoblja i povećava rizike za korisnike.

Unatoč izazovima, dio organizacija navodi da su uvjeti zadovoljavajući ili da kontinuirano ulažu u njihovo poboljšanje. Neki ističu vlastiti prostor, zadovoljstvo veličinom i funkcionalnošću, dok drugi napominju da raspolažu nužnom opremom i logističkom podrškom – npr. vozilima koja omogućuju dostupnost usluga korisnicima u udaljenim područjima.

Ukratko, dok manjina organizacija funkcionira u optimalnim uvjetima, većina se bori s prostornim ograničenjima, zastarjelom ili neadekvatnom infrastrukturom i nesigurnim modelima korištenja prostora. U podlozi problema često stoji nedostatak sustavnog ulaganja i podrške, što dugoročno otežava održivost i širenje kvalitete usluga.

Financiranje

Pružatelji usluga u sustavu socijalne skrbi suočavaju se s brojnim izazovima vezanima uz financiranje, pri čemu se jasno izdvaja nekoliko uzoraka problema: nedostatnost sredstava, nestabilnost izvora financiranja, nelogičnosti u sustavu sufinanciranja, te osjećaj napuštenosti i nesigurnosti u planiranju i rastu.

Najizraženiji problem koji se provlači kroz gotovo sve odgovore jest „nedostatna visina financijske potpore“ koju osiguravaju nadležna tijela, posebice Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike. Više pružatelja usluga ističe da su prisiljeni raditi s gubicima jer im država refundira niže iznose nego što su stvarni troškovi usluge, uključujući minimalne plaće zaposlenika, putne troškove, nabavu opreme, sistematske preglede i slične nužne izdatke. U mnogim slučajevima, organizacije ističu kako bez dodatnih sredstava iz drugih izvora (projekti, donacije, sponzorstva, lokalna samouprava) ne bi mogle opstati.

Posebno se naglašava nestabilnost i nepouzdanost izvora financiranja. Mnoge organizacije ovise o projektnom financiranju koje je vremenski ograničeno, nepredvidivo i zahtijeva kontinuirano apliciranje bez garancije prolaznosti. U pojedinim slučajevima ističe se da je prolaznost prijava izuzetno niska, iako organizacije ulažu mnogo truda i resursa u pripremu natječajne dokumentacije. Također, redovito kašnjenje uplata od strane državnih institucija dodatno destabilizira svakodnevno poslovanje. Ovakav sustav dovodi do toga da pružatelji nemaju dugoročnu sigurnost, što otežava planiranje i održavanje kvalitete usluge, uključujući materijalne uvjete i ljudske resurse.

Određeni broj ispitanika izražava „nezadovoljstvo tretmanom privatnih pružatelja socijalnih usluga“, osobito u usporedbi s državnim ili županijskim domovima. Navode se razlike u visini potpore, pristupu javnim sredstvima te netransparentnost sustava sufinanciranja. Jedan odgovor izravno postavlja pitanje pravednosti: zašto se samo korisnicima javnih domova subvencionira smještaj, dok se ostali, bez obzira na životni rad i status, tretiraju drugačije. Naglašava se i da se trošak koji građani plaćaju za smještaj ne prikazuje u kontekstu punih izdataka koje država podmiruje u pozadini, što stvara zbunjenost i nepoštene usporedbe.

Manji broj organizacija izvještava o zadovoljavajućem stanju, najčešće kad su već uključeni u mrežu pružatelja socijalnih usluga i imaju osigurana redovna sredstva. Ipak, i oni napominju da je za potpunu financijsku stabilnost potrebno tražiti dodatna sredstva kroz projekte, kako bi pokrili sve operativne i razvojne potrebe. Također, izražava se potreba za većim uključivanjem županija i lokalnih zajednica u sufinanciranje usluga, osobito u ruralnim područjima.

Poseban aspekt predstavljaju situacije gdje se pružatelji oslanjaju gotovo isključivo na vlastita sredstva, članarine ili povremene donacije, što dovodi do nemogućnosti pokrivanja i osnovnih troškova poput hrane, goriva, promotivnih materijala ili minimalnih tehničkih ulaganja. Neke organizacije ističu i da nikad nisu dobile bespovratna sredstva, iako redovito pokušavaju.

Sveukupno, iz odgovora proizlazi da financijska struktura sustava nije dovoljno stabilna ni predvidiva, a nerijetko ni pravedna. Organizacije često djeluju na rubu isplativosti, bez sigurnosti u kontinuitet, a administrativna i tržišna ograničenja dodatno otežavaju razvoj. U sustavu koji zahtijeva visoke standarde i licenciranje, postoji očiti raskorak između propisanih obaveza i realno dostupnih sredstava za njihovo provođenje.

Suradnja

Suradnja među dionicima u sustavu socijalne skrbi u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji prepoznaje se kao važna, no u praksi ostaje nedovoljno razvijena i često fragmentirana.

U okviru intervjua s predstavnicima područnih ureda HZSR i Obiteljskog centra ističe se da udruge često ne komuniciraju pravovremeno kada samostalno osiguraju sredstva putem projektnih natječaja za pružanje usluga (npr. osobna asistencija). Takvo nepovezano djelovanje otežava koordinaciju i usmjeravanje korisnika. Suradnja s pravosuđem je spora i neučinkovita, posebno u slučajevima nasilja u obitelji, dok u sektoru zdravstva postoji manjak jasnih procedura oko produljenih liječenja i prijevoza psihijatrijskih pacijenata – sanitetne službe često odbijaju prijevoze, iako postoji mogućnost sufinanciranja tih usluga od strane HZSR-a, koja još nije operativna. Naglašava se potreba za uspostavom mobilnih timova Obiteljskog centra koji bi pokrivali udaljenije dijelove županije, budući da korisnici teško dolaze do Bjelovara zbog nedostatka javnog prijevoza. Kao pozitivan primjer izdvaja se suradnja s MUP-om kroz timove za međuresornu suradnju.

Pružatelji usluga i organizacije civilnog društva kroz intervjue također ističu potrebu za snažnijom koordinacijom. Dom za starije osobe Bjelovar surađuje sa školama, vrtićima i lokalnim udrugama na uključivanju starijih osoba u zajednicu, ali izražava potrebu za boljom povezanosti sa zdravstvenim sustavom, osobito sanitetskim prijevozom. Udruga IRIS ističe važnost suradnje s dječjim vrtićima za osiguranje pristupa djeci korisnica privremenog smještaja, čime bi se majkama žrtvama nasilja omogućilo aktivnije traženje posla i brže uključivanje u društvo. Gradska društva Crvenog križa ukazuju na slabiju suradnju sa županijskim strukturama – iako financijska podrška postoji, operativna suradnja, osobito u zajedničkom prijavljivanju na natječaje, nije razvijena. Umjesto koordiniranog pristupa, udruge se međusobno natječu, što smanjuje učinkovitost i održivost usluga. Potrebno je uspostaviti mehanizam za koordinaciju i planiranje na razini županije.

Odgovori pružatelja kroz upitnik na temu suradnje otkrivaju vrlo raznolik spektar iskustava, u rasponu od visoko funkcionalnih partnerskih odnosa do osjećaja potpune izoliranosti. Ključna podjela može se povući između lokalne razine, gdje su odnosi uglavnom pozitivni, i državne ili međusektorske razine, gdje se najčešće pojavljuju problemi.

Brojne organizacije navode da imaju dobru ili vrlo dobru suradnju s lokalnim institucijama – gradovima, općinama, školama, domovima zdravlja, zavodima za socijalni rad, pa i ministarstvima. Posebno se ističe dobra suradnja s liječnicima opće prakse, palijativnim timovima, patronažom te Ministarstvom hrvatskih branitelja. Ovakvi odgovori sugeriraju postojanje kvalitetnih i funkcionalnih odnosa kad je riječ o neposrednim operativnim pitanjima, osobito kad se u zajednici već duže razvijaju mreže i povjerenje.

Međutim, paralelno s tim, prisutan je izražen nedostatak sustavne međusektorske i vertikalne suradnje, osobito između udruga i državnih tijela. Više ispitanika izražava nezadovoljstvo jer nikada nije sazvan sastanak svih relevantnih dionika kako bi se zajednički rješavali problemi ili razvijali koordinirani pristupi. Komunikacija s ministarstvima opisana je kao spora, neodgovorna ili potpuno izostala. Jedan odgovor simbolično navodi da „voda ide samo u jednom smjeru“, naglašavajući osjećaj da inicijative s lokalne razine ne nailaze na otvorenost ni potporu „odozgo“.

Neki ispitanici ukazuju i na „nedostatak suradnje unutar same civilne scene“ – nema dovoljno umrežavanja s drugim udrugama na razini županije ili šire, što smanjuje mogućnost zajedničkog prijavljivanja projekata i razmjene resursa. Ističe se i slaba medijska vidljivost, čak i kad se ulaže znatan trud u rad s lokalnom zajednicom.

Pojedini komentari upozoravaju na nedostatak integracije sa zdravstvenim sektorom, posebice s pedijatrima i bolničkim sustavom, kao i manjak koordinacije između zdravstva, pravosuđa i obrazovanja na nacionalnoj razini. To dodatno otežava pružanje usluga osjetljivim skupinama, poput djece, osoba s invaliditetom ili osoba sa složenim potrebama.

Postoji i grupa odgovora koji izražavaju blagu rezervu – suradnja uglavnom funkcionira, ali „moglo bi i bolje“. Ti odgovori često dolaze od organizacija koje prepoznaju postojeće napore, ali vide prostor za unapređenje, osobito kroz redovitije sastanke, transparentniju komunikaciju i jaču podršku zajednici.

Naposlijetku, dio ispitanika iskreno navodi da suradnja zapravo ne postoji – osjećaju se prepuštenima sebi, bez institucionalne podrške, bez reakcije na dopise, i bez osjećaja da su prepoznati kao ravnopravni akteri u sustavu.

4. CILJEVI, MJERE I AKTIVNOSTI

Uvažavajući logiku korisničkih skupina prema Pravilniku, ciljevi Socijalnog plana Bjelovarsko-bilogorske županije povezani s povećanjem dostupnosti usluga za glavne korisničke skupine:

- Posebni cilj 1. Povećanje dostupnosti socijalnih i komplementarnih usluga za djecu i mlade
- Posebni cilj 2. Povećanje dostupnosti socijalnih i komplementarnih usluga za osobe od 20 do 64 godine
- Posebni cilj 3. Povećanje dostupnosti socijalnih i komplementarnih usluga za starije osobe.

Unutar svakog cilja, mjera su povezane s pojedinom podskupinom korisnika prema specifičnih rizicima, dok su u aktivnostima navedene usluge za tu skupinu čija se dostupnost želi razvijati.

Zadnji cilj odnosi se na razvoj ljudskih, tehničkih i infrastrukturnih kapaciteta za pravodobno i učinkovito pružanje socijalnih usluga, koordinacija te informiranje:

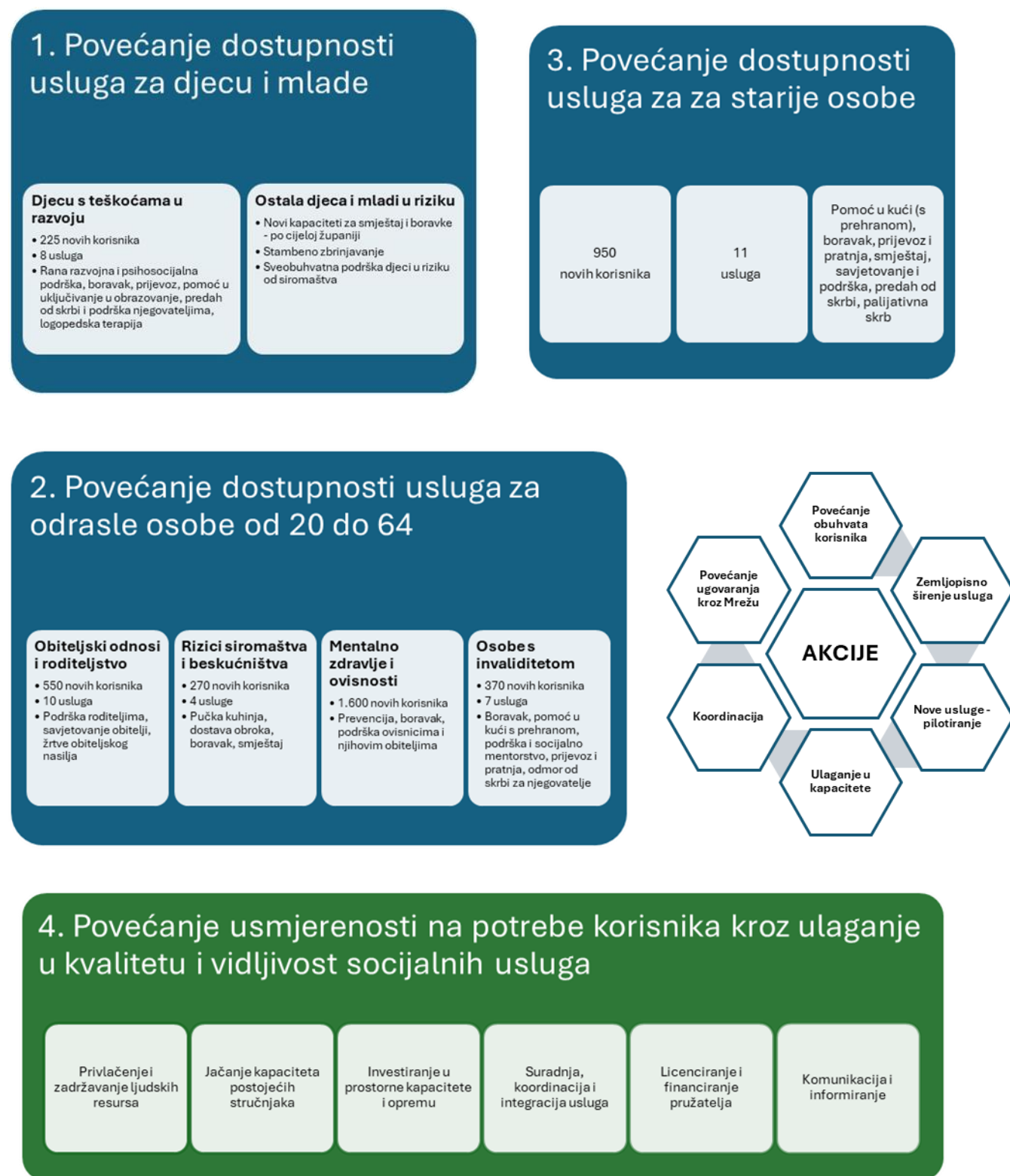
- Posebni cilj 4. Povećanje usmjerenosti na potrebe korisnika kroz ulaganje u kvalitetu i vidljivost socijalnih usluga.

Unutar cilja, mjere obuhvaćaju pojedina područja za ulaganje u resurse, kvalitetu i vidljivost dok aktivnosti daju konkretnije informacije o načinima postizanja istih.

Indikatori realizacije mjera su povezani s pojedinim aktivnostima, dok se pod pojmom „bazni obuhvat“ smatra utvrđena vrijednost obuhvata procijenjenog broja korisnika pojedine usluge u 2024. temeljem provedene analize prikazane u poglavlju 3.

Sljedeći grafički prikaz pruža pregled ciljeva, mjera i aktivnosti Socijalnog plana Bjelovarsko-bilogorske županije 2025.-2027. dok su detalji opisani u tablicama u nastavku.

Slika 3 Sažetak ciljeva Socijalnog plana Bjelovarsko-bilogorske županije 2025.-2027.

4.1. Posebni cilj 1

Posebni cilj:		Povećanje dostupnosti socijalnih i komplementarnih usluga za djecu i mlade		
Pokazatelj ostvarenosti cilja 1		1. Broj novougovorenih usluga kroz Mrežu socijalnih usluga 2. Udio usluga kojima se povećao obuhvat korisnika u usporedbi s baznim obuhvatom 3. Broj usluga koje se pružaju na novim lokacijama u županiji		
Mjera	Indikator realizacije mjere	Aktivnosti	Nositelji/sunositelji aktivnosti	Izvori financiranja
1.1 Povećanje dostupnosti usluga za djecu s teškoćama u razvoju	Bazni obuhvat: 0-3 god.: 9% (22) 4-7 god.: 38% (42) Ciljani obuhvat do 2027.: 0-3 god.: 34% (84) 4-7 god.: 63% (70)	1.1.1. Rana razvojna podrška - povećanje obuhvata korisnika, uz poseban naglasak na povećanje udjela usluga za djecu u dobi od 0 – 3 godine - povećanje dostupnosti usluge na više lokaliteta (JLS) - kvalitetnije funkcionalno povezivanje sa sustavom zdravstva u dijelu ranijeg otkrivanja i upućivanja te koordinacije oko srodnih usluga koje se realiziraju u oba sustava (npr. Logopedska, i fizikalna terapija)	Nositelji: Licencirani pružatelji usluga Sunositelji: HZSR, MRMSOSP, BBŽ, JLS, Opća bolnica Bjelovar, predškolske ustanove	MRMSOSP (Broj novih korisnika za koje se očekuje financiranje u Mreži socijalnih usluga: 62 korisnika 0-3g 28 korisnika 4-7g) Proračun - BBŽ, JLS
	Bazni obuhvat: 54% (99) Ciljani obuhvat do 2027.: 64% (117)	1.1.2. Psihosocijalna podrška - povećanje obuhvata korisnika - povećanje dostupnosti usluge na više lokaliteta (JLS)	Nositelji: Obiteljski centar Područna služba Bjelovarsko-bilogorska i licencirani pružatelji usluga Sunositelji: HZSR, MRMSOSP	MRMSOSP (Broj novih korisnika za koje se očekuje financiranje u Mreži socijalnih usluga: 18 korisnika)
	Bazni obuhvat: 75% (27) Ciljani obuhvat do 2027.: 85% (31)	1.1.3. Boravak - povećanje obuhvata korisnika - povezivanje usluge s dostupnosti prilagođenog prijevoza - osiguranje dostupnosti i različitih dijelovima županije koji nisu do sada pokriveni uslugom	Nositelji: Licencirani pružatelji Sunositelji: HZSR, MRMSOSP	MRMSOSP (Broj novih korisnika za koje se očekuje financiranje u Mreži socijalnih usluga: 4 korisnika)
	Bazni obuhvat: 21% (15) Ciljani obuhvat do 2027.: 36% (26)	1.1.4. Pomoć pri uključivanju u programe odgoja i obrazovanja - povećanje obuhvata korisnika - kvalitetnije funkcionalno povezivanje sa sustavom predškolskog odgoja i obrazovanja	Nositelji: Licencirani pružatelji usluga Sunositelji: HZSR, MRMSOSP, JLS	MRMSOSP (Broj novih korisnika za koje se očekuje financiranje u Mreži socijalnih usluga: 11 korisnika)
	Razvijen novi model prijevoza Bazni obuhvat: 0% (0) Ciljani obuhvat do 2027.: 25% (13)	1.1.5. Prilagođeni prijevoz za djecu s teškoćama u razvoju - razvoj novog modela prijevoza (povezano s istim tipom uslugom za OSI i starije osobe) - povećanje obuhvata korisnika	Nositelji: BBŽ Sunositelji: JLS	Proračun BBŽ Proračuni JLS EU fondovi i drugi donatori Nacionalni natječaj

	Uspostavljena nova usluga	1.1.6. Privremeni njegovatelj u obitelji radi predaha od skrbi - uspostava i pilotiranje nove usluge	Nositelji: Pružatelji usluga	EU fondovi i drugi donatori Proračun BBŽ Proračuni JLS Nacionalni natječaj
	Bazni obuhvat: 0% (0) Ciljani obuhvat do 2027.: 25% (32)	1.1.7. Grupni ili individualni oblici podrške roditeljima njegovateljima - uspostava nove usluge - povećanje obuhvata korisnika	Nositelji: Pružatelji usluga	EU fondovi i drugi donatori Proračuni BBŽ Proračun JLS Nacionalni natječaj
	Bazni obuhvat: 14% (30) Ciljani obuhvat do 2027.: 39% (85)	1.1.8. Logopedska terapija - povećanje obuhvata korisnika	Nositelji: zdravstvene ustanove i pružatelji socijalnih usluga Sunositelji: BBŽ i JLS	Proračun BBŽ EU fondovi i drugi donatori Nacionalni natječaj Proračuni JLS
1.2. Povećanje dostupnosti usluga za ostalu djecu i mlade u riziku	Osmišljen model uspostave novih izvaninstitucionalnih oblika smještaja i boravka za više skupina djece u riziku Otvorenje i rad podružnice Centra za pružanje usluga u zajednici Lipik u Hercegovcu	1.2.1. Smještaj i boravak za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi i čija se prava krše, za djecu i mlade s problemima u ponašanju, za djecu i mlade u alternativnim oblicima skrbi izvan obitelji te djecu i mlade u kriznim situacijama - osmišljavanje novih izvaninstitucionalnih oblika smještaja unutar županije te usluge boravka - otvaranje novog doma za nezbrinutu djecu u Hercegovcu kao ispostava Centra za pružanje usluga u zajednici Lipik	Nositelji: Licencirani pružatelji Sunositelji: HZSR, MRMSOSP	Državni proračun Proračun BBŽ EU fondovi i drugi donatori Nacionalni natječaj Proračuni JLS
	Osmišljeni novi programi	1.2.2. Podrška djeci u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti - stimuliranje razvoja novih programa, primjerice, socijalizacijske i razvojne aktivnosti, pomoć i podrška u učenju i slično - povećanje obuhvata korisnika	Nositelji: Obiteljski centar Područna služba Bjelovarsko-bilogorska i drugi pružatelji usluga Sunositelji: BBŽ, JLS	EU fondovi i drugi donatori Nacionalni natječaj Proračun BBŽ Proračuni JLS
	Definiran model	1.2.3. Razvoj modela stambenog zbrinjavanje mladih u kriznim situacijama nakon punoljetnosti, uključujući mlade koji izlaze iz alternativne skrbi	Nositelji: BBŽ, JLS	Proračun BBŽ Proračuni JLS EU fondovi i drugi donatori Nacionalni natječaj

4.2. Posebni cilj 2

Posebni cilj:		Povećanje dostupnosti socijalnih i komplementarnih usluga za odrasle osobe od 20 do 64		
Pokazatelj ostvarenosti cilja 2		1. Broj novougovorenih usluga kroz Mrežu socijalnih usluga 2. Udio usluga kojima se povećao obuhvat korisnika u usporedbi s baznim obuhvatom 3. Broj usluga koje se pružaju na novim lokacijama u županiji		
Mjera	Indikator realizacije	Aktivnosti	Nositelji/sunositelji aktivnosti	Izvori financiranja
2.1. Povećanje dostupnosti usluga za rizične obitelji i roditeljstvo	Bazni obuhvat: 53% (208) Ciljani obuhvat do 2027.: 63% (247)	2.1.1. Podrška i pomoć tijekom tranzicije u roditeljstvo (individualni, grupni i psihoedukativni programi) te Grupe podrške roditeljima s malom djecom (škola za roditelje i drugo) - povećanje obuhvata korisnika - ujednačena teritorijalna dostupnost po županiji kroz rad mobilnog tima Obiteljskog centra	Nositelji: Obiteljski centar Područna služba Bjelovarsko-bilogorska, ŽZJZ, drugi pružatelji usluga Sunositelji: HZSR, MRMSOSP	EU fondovi i drugi donatori Nacionalni natječaj Proračun BBŽ Proračuni JLS
	Povećan obuhvat korisnika i pružatelja	2.1.1. Obiteljski suradnik - širenje obuhvata korisnika	Nositelji: Centar za odgoj i obrazovanje „Rudolf Steiner“, drugi pružatelji usluga Sunositelji: HZSR, MRMSOSP	EU fondovi i drugi donatori Nacionalni natječaj Proračun BBŽ Proračuni JLS
	Bazni obuhvat: Savjetovanje 62% (646) Ciljani obuhvat do 2027.: 72% (750) Psihosocijalno savjetovanje 11% (140) Ciljani obuhvat do 2027.: 36% (468) Psihosocijalna podrška 74% (632) Ciljani obuhvat do 2027.: 84% (718)	2.1.2. Savjetovanje, psihosocijalno savjetovanje te psihosocijalna podrška obiteljima zbog obiteljskih i drugih rizika - povećanje obuhvata korisnika - ujednačena teritorijalna dostupnost po županiji kroz rad mobilnog tima Obiteljskog centra	Nositelji: Licencirani pružatelji, Obiteljski centar Područna služba Bjelovarsko-bilogorska Sunositelji: HZSR, MRMSOSP	MRMSOSP (Broj korisnika koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga: Savjetovanje: 104 Psihosocijalno savjetovanje: 328 Psihosocijalna podrška: 86
	Povećanje obuhvata korisnika Novi prostori savjetovališta i skloništa Definiran model stambenog zbrinjavanja	2.1.3. Unaprjeđenje usluga za žrtve nasilja u obitelji - uspostava usluge prevencije nasilja u obitelji i tretmana počinitelja nasilja u obitelji - dostupnost savjetovališta za žene žrtve nasilja uživo, uz telefonsku liniju - unaprjeđenje prostornih uvjeta postojećeg skloništa za žrtve nasilja - definiranje modela stambenog zbrinjavanja žena žrtva nasilja nakon izlaska iz skloništa (odluke o najmu na županijskoj ili lokalnoj razini, organizirano stanovanje)	Nositelji: Obiteljski centar Područna služba Bjelovarsko-bilogorska i drugi licencirani pružatelji, udruga IRIS Sunositelji: BBŽ, JLS, HZSR, MRMSOSP	Proračun BBŽ Proračuni JLS Nacionalni natječaj EU fondovi i drugi donatori
2.2. Povećanje dostupnosti usluga za osobe u materijalnoj	Bazni obuhvat: 10% (110) Ciljani obuhvat do 2027.: 35% (382)	2.2.1. Pučka kuhinja i/ili dostava pripremljenih gotovih obroka (koji nisu obuhvaćeni uslugom pomoć u kući) - povećanje obuhvata korisnika	Nositelji: Crveni križ, Caritas Sunositelji: JLS	Proračuni JLS

deprivaciji i osobe u beskućništvu		- proširenje dostupnosti usluge izvan Grada Bjelovara i Daruvara		
	Uspostavljen rad prenočišta i/ili prihvatišta te organiziranog stanovanja i boravka	2.2.2. Smještaj te boravak za osobe u riziku od beskućništva - osiguravanje nove usluge	Nositelji: Pružatelji usluga Sunositelji: Grad Bjelovar	Grad Bjelovar kao sjedište županije u skladu čl. 291 Zakona o socijalnoj skrbi
2.3. Povećanje dostupnosti usluga za osobe s mentalnim oštećenjem i ovisnici	Bazni obuhvat: 15% (19) Ciljani obuhvat do 2027.: 30% (38)	2.3.1. Boravak - osiguravanje prostornih uvjeta - osiguravanje ravnomjerne zemljopisne raspoređenost po županiji - povećanje broja usluga ugovorenih s nadležnim ministarstvom	Nositelji: Licencirani pružatelji Sunositelji: HZSR, MRMSOSP	MRMSOSP (Broj novih korisnika za koje se očekuje financiranje u Mreži socijalnih usluga: 19 korisnika)
	Bazni obuhvat: Univerzalna 23% (1576) Selektivna 15% (424) Indicirana 2% (12) Ciljani obuhvat do 2027.: Univerzalna 38% (2612) Selektivna 30% (838) Indicirana 27% (185)	2.3.2. Prevencija - razvoj novih programa univerzalne, selektivne i indicirane prevencije za rizike mentalnog zdravlja kod odraslih osoba u suradnji sa zdravstvenim sustavom - proširenje obuhvata korisnika	Nositelji: zdravstvene ustanove i ostali pružatelji usluga Sunositelji: BBŽ, JLS	Proračuni BBŽ EU fondovi i drugi donatori Nacionalni natječaj Proračun JLS
	Razvijeni novi programi Povećanje obuhvata korisnika	2.3.3. Razvoj novih oblika podrške za ovisnike i osobe s teškoćama mentalnog zdravlja i njihove obitelji - programi socijalnog uključivanja - organizirane kreativne, rekreativne socijalizacijske aktivnosti strukturiranog provođenja slobodnog vremena - grupe podrške i vršnjačka podrška za osobe s teškoćama mentalnog zdravlja - grupe podrške za članove obitelji osoba s teškoćama mentalnog zdravlja	Nositelji: zdravstvene ustanove i ostali pružatelji usluga Sunositelji: BBŽ, JLS	Proračuni BBŽ EU fondovi i drugi donatori Nacionalni natječaj Proračun JLS
2.4. Povećanje dostupnosti usluga za osobe s invaliditetom	Bazni obuhvat: 34% (75) Ciljani obuhvat do 2027.: 49% (108)	2.4.1. Boravak - osiguravanje prostornih uvjeta - osiguravanje ravnomjerne zemljopisne raspoređenost po županiji - povećanje broja usluga ugovorenih s nadležnim ministarstvom	Nositelji: Licencirani pružatelji Sunositelji: HZSR, MRMSOSP	MRMSOSP (Broj novih korisnika za koje se očekuje financiranje u Mreži socijalnih usluga: 33 korisnika)
	Bazni obuhvat: 83% (181) Ciljani obuhvat do 2027.: 93% (203)	2.4.2. Pomoć u kući s osiguranom prehranom - povećanje obuhvata korisnika s naglaskom na osiguranje prehrane	Nositelji: Licencirani pružatelji Sunositelji: HZSR, MRMSOSP	MRMSOSP (Broj novih korisnika za koje se očekuje financiranje u Mreži socijalnih usluga: 22 korisnika)
	Bazni obuhvat: 138% (1506) Ciljani obuhvat do 2027.: 148% (1615)	2.4.3. Psihosocijalna podrška osoba s invaliditetom, socijalno mentorstvo te druge terapijske i rehabilitacijske usluge - povećanje prostorne dostupnosti usluge na cijelu županiju	Nositelji: Licencirani pružatelji Sunositelji: HZSR, MRMSOSP	MRMSOSP (Broj novih korisnika za koje se očekuje financiranje u Mreži socijalnih

				usluga: 109 korisnika)
	Razvijen novi model prijevoza	2.4.4. Specijalizirani prijevoz i pratnja - povećanje obuhvata korisnika kroz razvoj novog modela usluge, povezano s istim tipom uslugom za starije osobe i DSTUR	Nositelji: BBŽ i JLS Sunositelji: pružatelji usluga	Proračun BBŽ Proračun JLS EU fondovi i drugi donatori Nacionalni natječaj
	Bazni obuhvat: 78% (1069) Ciljani obuhvat do 2027.: 93% (1274)			
	Pilotirana nova usluga	2.4.5. Privremeni njegovatelj u obitelji - Uspostaviti novu uslugu kroz pilot provedbu	Nositelji: pružatelji usluge Sunositelji: organizacije civilnog društva	EU fondovi i drugi donatori Nacionalni natječaj

4.3. Posebni cilj 3

Posebni cilj 3.		Povećanje dostupnosti socijalnih i komplementarnih usluga za starije osobe		
Pokazatelj ostvarenosti cilja 3		1. Broj novougovorenih usluga kroz Mrežu socijalnih usluga 2. Udio usluga kojima se povećao obuhvat korisnika u usporedbi s baznim obuhvatom 3. Broj usluga koje se pružaju na novim lokacijama u županiji		
Mjera	Indikator realizacije mjere	Aktivnosti	Nositelji/sunositelji aktivnosti	Izvori financiranja
3.1. Povećanje dostupnosti usluga za starije osobe	Bazni obuhvat: S prehranom: 3% (28) Bez prehrane: 45% (366) Ciljani obuhvat do 2027.: S prehranom: 28% (229) Bez prehrane: 60% (487)	3.1.1. Pomoć u kući koja uključuje i ne uključuje organiziranje prehrane povećanje obuhvata korisnika, s naglaskom na uslugu s prehranom uvođenje usluge u one JLS gdje usluga nije još dostupna povećanje broja usluga ugovorenih s nadležnim ministarstvom	Nositelji: Licencirani pružatelji Sunositelji: JLS; MRMSOSP	MRMSOSP (Broj novih korisnika za koje se očekuje financiranje u Mreži socijalnih usluga: S prehranom: 201 Bez prehrane: 121 Proračun JLS
	Bazni obuhvat: 81% (832) Ciljani obuhvat do 2027.: 91% (935)	3.1.2. Smještaj povećanje kapaciteta i obuhvata korisnika, s naglaskom na javno financirane usluge otvaranje novog „Centra za starije u Grubišno polje“ povećanje broja usluga ugovorenih s nadležnim ministarstvom	Nositelji: Licencirani pružatelji Sunositelji: JLS, HZSR, MRMSOSP	MRMSOSP (Broj novih korisnika za koje se očekuje financiranje u Mreži socijalnih usluga: 103 korisnika) Proračun JLS
	Bazni obuhvat: 44% (218) Ciljani obuhvat do 2027.: 59% (292)	3.1.3. Boravak povećanje obuhvat korisnika, posebice za oboljele od Alzheimer a i druge demencije povećanje broja usluga ugovorenih s nadležnim ministarstvom osiguranje zemljopisne rasprostranjenosti usluge povezivanje s uslugom prijevoza	Nositelji: Licencirani pružatelji Sunositelji: JLS, HZSR, MRMSOSP	MRMSOSP (Broj novih korisnika za koje se očekuje financiranje u Mreži socijalnih usluga: 74 korisnika) Proračun JLS
	Bazni obuhvat: 65% (214) Ciljani obuhvat do 2027.: 80% (263)	3.1.4. Savjetovanje ili psihosocijalno savjetovanje ili psihosocijalna podrška za odraslu osobu starije dobi s teškoćama mentalnog zdravlja povećanje obuhvata korisnika osiguranje zemljopisne rasprostranjenosti usluge povećanje broja usluga ugovorenih s nadležnim ministarstvom	Nositelji: Licencirani pružatelji, Obiteljski centar Područna služba Bjelovarsko-bilogorska Sunositelji: JLS, HZSR, MRMSOSP	MRMSOSP (Broj novih korisnika za koje se očekuje financiranje u Mreži socijalnih usluga: 49 korisnika)
	Bazni obuhvat: U ustanovi 22% (20) U kući 0% (0) Ciljani obuhvat do 2027.: 37% (24) U kući 10% (21)	3.1.5. Privremeni/povremeni smještaj radi predaha od skrbi te Privremena njega u kući radi predaha od skrbi Usmjerenost na osiguranje javno financirane usluge predaha od skrbi u ustanovi uslijed trenutno jedino komercijalne dostupnosti Razvoj novih usluga kroz pilot provedbu privremene njege u kući	Nositelji: pružatelji usluga Sunositelji: JLS, HZSR, MRMSOSP	EU fondovi i drugi donatori Proračun BBŽ Nacionalni natječaj Proračuni JLS

Bazni obuhvat U kući 16% (150) Stacionarno 51% (121) Ciljani obuhvat do 2027.: U kući 31% (293) Stacionarno 61% (145)	3.1.6. Palijativna skrb u domu korisnika i stacionarna palijativna skrb - povećanje obuhvata korisnika usluge	Nositelji: pružatelji usluga u zdravstvu i socijalnoj skrbi	Proračun BBŽ EU fondovi i drugi donatori Nacionalni natječaj Proračuni JLS
Razvijen novi model prijevoza Bazni obuhvat 12% (93) Ciljani obuhvat do 2027.: 37% (294)	3.1.7. Organizirani prijevoz i pratnja za starije i nemoćne osobe - povećanje obuhvata korisnika kroz izradu novog modela prijevoza, povezano s istim tipom usluge za OSI i DSTUR - osiguranje dostupnosti u cijeloj županiji	Nositelji: Pružatelji usluga Sunositelji: BBŽ, JLS	Proračun BBŽ EU fondovi i drugi donatori Nacionalni natječaj Proračuni JLS

4.4. Posebni cilj 4

Posebni cilj 4.		Povećanje usmjerenosti na potrebe korisnika kroz ulaganje u kvalitetu i vidljivost socijalnih usluga		
Pokazatelj ostvarenosti cilja 4		Zadovoljstvo korisnika kvalitetom pruženih socijalnih usluga		
Mjera	Indikator realizacije mjere	Aktivnosti	Nositelji/sunositelji aktivnosti	Izvori financiranja
4.1 Ulaganje u razvoj i proširenje ljudskih, tehničkih i infrastrukturnih kapaciteta pružatelja usluga	Izrađen program za privlačenje i zadržavanje ljudskih resursa	4.1.1. Privlačenje i zadržavanje ljudskih resursa Razvoj cjelovitog sustava podrške za privlačenje i zadržavanje ljudskih resursa u sustavu socijalne skrbi i zdravstva	Nositelji: BBŽ i JLS Sunositelji: pružatelji usluga	Proračun BBŽ Proračuni JLS EU fondovi i drugi donatori Nacionalni natječaj
	Broj aktivnosti jačanja kapaciteta	4.1.2. Jačanje kapaciteta postojećih stručnjaka kod pružatelja usluga - stručna usavršavanja - peer podrška - proširenje supervizije psihosocijalnog rada	Nositelji: pružatelji usluga	Državni proračun EU fondovi i drugi donatori Nacionalni natječaj
	Udio pružatelja koji imaju superviziju psihosocijalnog rada	4.1.3. Investiranje u prostorne kapacitete i opremu - osiguravanje suvremene opreme za pružanje usluga - izgradnja, dogradnja i adaptacija prostora za pružanje usluga - otvaranje novih lokaliteta ustanova sa ciljem približavanje usluga krajnjim korisnicima	Nositelji: Pružatelji usluga Sunositelji: BBŽ, JLS	Državni proračun Proračun BBŽ EU fondovi i drugi donatori Nacionalni natječaj Proračuni JLS
4.2 Poticanje vertikalne i horizontalne koordinacije, integracija pružanja usluga te međusektorske suradnje	Broj uspostavljenih novih mehanizama koordinacije unutar sustava socijalne skrbi	4.2.1. Uspostaviti nove mehanizme koordinacije u lokalnoj zajednici za usluge koje predviđaju sudjelovanje više dionika u pružanju usluga unutar sustava socijalne skrbi	Nositelji: pružatelji usluga, BBŽ, JLS	Redovni proračun svih pružatelja
	Broj razvijenih modela integracije usluga različitih sustava	4.2.2. Razvoj novih modela integracije usluga sustava socijalne skrbi s bliskim sustavima zdravstva, obrazovanja, zapošljavanja i pravosuđa definiranje standarda, instrumenata, integriranih protokola, načina upućivanja, oblika podrške i praćenje korisnika	Nositelji: pružatelji usluga, BBŽ, JLS	Proračun BBŽ EU fondovi i drugi donatori Nacionalni natječaj Proračuni JLS
4.3. Osiguravanje kvalitete i održivosti pružanja socijalnih usluga	Iznos sredstava u području socijalne skrbi i zdravstva za programe organizacija civilnog društva po godinama	4.3.1. Osigurati kontinuitet financiranja za održivo i kvalitetno pružanje usluga u zajednici od strane organizacija civilnog društva i vjerskih zajednica kojima je socijalna skrb primarna djelatnost	Nositelji: BBŽ i JLS	Proračun BBŽ Proračuni JLS EU fondovi i drugi donatori Nacionalni natječaj
	Broj novo-licenciranih pružatelja	4.3.2. Povećanje broja licenciranih pružatelja pojedinih usluga kroz informiranje	Nositelji: BBŽ Sunositelji: pružatelji usluga	Proračun BBŽ EU fondovi i drugi donatori

				Nacionalni natječaj
	Broj provedenih evaluacija	4.3.3. Vanjske evaluacije pružanja pojedinih socijalnih usluga ili grupa srodnih socijalnih usluga, s naglaskom na nove usluge	Nositelj: pružatelj usluga, BBŽ, JLS	Proračun BBŽ EU fondovi i drugi donatori Nacionalni natječaj Proračuni JLS
4.4. Povećanje vidljivosti informiranosti korisnika o dostupnosti usluga	Broj provedenih komunikacijskih aktivnosti	4.4.1. Provedba komunikacijskih aktivnosti koristeći različite kanale (Internet, info-punktovi, tiskani materijali i javne kampanje)	Nositelji: BBŽ, JLS, ostali pružatelji usluga	Proračun BBŽ EU fondovi i drugi donatori Nacionalni natječaj Proračuni JLS
4.5. Razvoj inkluzivnog volonterstva u području socijalne skrbi	Broj novih suradnji	4.5.1. Unaprjeđenje međusektorske suradnja između organizatora volontiranja, ustanova socijalne skrbi i JLS	Nositelji: organizatori volontiranja Sudionici: Ustanove socijalne skrbi i JLS	EU fondovi i drugi donatori Nacionalni natječaj Proračuni JLS

5. VREDNOVANJE SOCIJALNOG PLANA

U nastavku je opisan predviđeni način i vremenska dinamika donošenja godišnjih akcijskih planova, način i vremenska dinamika praćenja i vrednovanja, mogućnost revizije Socijalnog plana te komunikacijske aktivnosti.

Akcijski planovi

Za potrebe operativne razrade pojedinih mjera i aktivnosti definiranih ovim Socijalnim planom, predviđena je godišnja izrada Akcijskih planova. Akcijski plan se stoga izrađuje za godine 2025., 2026. i 2027. Navedeni dokumenti imaju za cilj prepoznati nužne korake i preduvjete za ostvarenje pojedinih aktivnosti i mjera Socijalnog plana. Pritom je važno uzeti osnovu strukturu Socijalnog plana, koja jednim dijelom imenuje socijalne usluge regulirane Zakonom o socijalnoj skrbi koje na bazi analize postojeće dostupnosti usluga prezentirane u ovom dokumentu treba širiti Mrežom socijalnih usluga te stoga služe da informiraju resorno Ministarstvo prilikom ugovaranja. S druge strane, druga skupina mjera u Socijalnom planu odnosi se na razvoj drugih oblika podrške, inovativne socijalne usluge te usluge iz drugih sustava, kao i mjere usmjerene na horizontalne aktivnosti jačanja kapaciteta, predstavljajući time skupinu mjera gdje je nadležnost Bjelovarsko-bilogorske županije uža i direktna te iste stoga čine područje daljnje razrade Akcijskim planom. Među tim mjerama se Akcijskim planom predviđa planiranje koraka koji su realni i izvedivi za provedbu unutar jedne kalendarske godine te se unutar tih koraka jasnije definiraju nadležnosti i pojedine uloge različitih dionika. Akcijski plan izrađuje Upravni odjel za društvene djelatnosti i obrazovanje, u participativnom procesu i uz uključivanje svih relevantnih dionika koji su nositelji i su-nositelji aktivnosti Socijalnog plana, a usvaja Savjet za socijalnu skrb. Akcijski plan provedbe Socijalnog plana temelj je za izradu godišnjih izvješća o provedbi, po završetku kalendarske godine na temelju pokazatelja provedbe koji će se u njemu dodatno razviti.

Praćenje i vrednovanje provedbe

Praćenje provedbe Socijalnog plana provodi Upravni odjel za društvene djelatnosti i obrazovanje.

Praćenje se organizira na dvije razine:

Godišnja razina

Provedba Akcijskog plana i pokazatelja definiranih u njemu prati se na godišnjoj razini. Riječ je o pokazateljima neposrednih rezultata. Na temelju podataka za prethodnu godinu izrađuje se izvješće o provedbi Akcijskog plana, koje se javno objavljuje.

Trogodišnja razina

Po završetku trogodišnjeg razdoblja vrednuje se provedba cjelokupnog Socijalnog plana prema pokazateljima učinka. S obzirom da je Plan izrađen u skladu s metodologijom propisanom Pravilnikom i uključuje polazne (bazne) vrijednosti, omogućena je cjelovita procjena obuhvata korisnika po vrstama usluga. Pokazatelji učinka odnose se prvenstveno na povećanje broja korisnika pojedinih usluga u odnosu na procijenjene potrebe.

Budući da su takva povećanja rezultat različitih intervencija koje će biti detaljno razrađene u Akcijskom planu, pokazatelje učinka primjereno je pratiti na trogodišnjoj razini. To vremensko razdoblje realno omogućuje prepoznavanje promjena u obuhvatu korisnika. Praćenje će se provoditi korištenjem istih instrumenata predviđenih Pravilnikom, koji su već korišteni za određivanje početnih vrijednosti.

Vanjsko vrednovanje Socijalnog plana provest će se na kraju trogodišnjeg razdoblja, nakon što budu prikupljeni podaci o ostvarenju pokazatelja učinka definiranih u Planu. Vrednovanje će naručiti nadležni odjel, a provodit će ga kvalificirani vanjski evaluatori. Evaluacija će se temeljiti na standardnim evaluacijskim kriterijima: relevantnosti, koherentnosti, učinkovitosti, djelotvornosti, učinku i održivosti. U vrednovanju će se primjenjivati kombinacija kvalitativnog i kvantitativnog pristupa.

Po završetku vrednovanja izradit će se i javno objaviti izvješće o vanjskom vrednovanju. Izvješće će služiti kao podloga za izradu novog Socijalnog plana, stoga je važno pravodobno uskladiti vremenski raspored provedbe istraživanja, vanjskog vrednovanja i izrade novog Plana.

Revizija Socijalnog plana

U slučaju značajnijih promjena normativnog okvira, izvanrednih okolnosti (primjerice kriza, katastrofa), promjene demografskih trendova ili iznenadnih socijalnih i zdravstvenih rizika, može se pristupiti reviziji Socijalnog plana.

Komunikacijske aktivnosti vezane uz Socijalni plan

Zainteresirana javnost uključuje pružatelje socijalnih usluga, dionike iz sustava zdravstva, obrazovanja, zapošljavanja i pravosuđa, korisnike usluga te stručnu i opću javnost.

Upravni odjel za društvene djelatnosti i obrazovanje redovito će informirati pružatelje socijalnih usluga o mjerama iz Socijalnog plana putem javnih objava, sastanaka, okruglih stolova i drugih oblika komunikacije.

Socijalni plan ima i zagovaračku funkciju jer služi kao osnova za informiranje nadležnog ministarstva u vezi s donošenjem Odluke o mreži socijalnih usluga. Time se omogućuje da se mreža dopunjuje upravo onim uslugama koje su u Planu prepoznate kao prioritetne i deficitarne.

6. IZVORI

Pravni okvir

- Zakon o socijalnoj skrbi (NN 18/22, 46/22, 119/22, 71/23, 156/23, 61/25)
- Zakon o osobnoj asistenciji (NN 71/23)
- Pravilnik o jedinstvenoj metodologiji za procjenu potreba (NN 90/23)
- Pravilnik o mjerilima za pružanje socijalnih usluga (NN 110/2022 i 58/2024)

Strateški dokumenti na razini EU

- Europski stup socijalnih prava

Nacionalni strateški dokumenti

- Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine (NN 13/21)
- Nacionalni plan razvoja socijalnih usluga za razdoblje od 2021. do 2027. (NN 136/21)
- Operativni plan deinstitutionalizacije, prevencije institucionalizacije i transformacije pružatelja socijalnih usluga u Republici Hrvatskoj od 2022. do 2027. godine
- Nacionalni plan izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2021. do 2027. (NN 143/21)
- Nacionalni plan borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti u razdoblju od 2021. do 2027. (NN 143/21)
- Nacionalni plan za suzbijanje seksualnog nasilja i seksualnog uznemiravanja za razdoblje do 2027. godine (NN 156/22)
- Nacionalni plan za prava djece u Republici Hrvatskoj od 2022. do 2026. (NN 55/22)
- Nacionalni plan razvoja zdravstva za razdoblje od 2021. do 2027. godine (NN 147/2021)
- Strateški okvir razvoja mentalnog zdravlja do 2030. godine

Strateški i planski dokumenti Bjelovarsko-bilogorske županije

- Plan razvoja Bjelovarsko-bilogorske županije za razdoblje 2022.-2027.

Izvori korišteni za statističku analizu

- Državni zavod za statistiku (DZS), procjena stanovništva sredinom godine, podaci za 2023. godinu
- DZS (2023). Pokazatelji siromaštva i socijalne isključenosti
- Svjetska banka (2016). Hrvatska – Ocjena siromaštva za mala područja temeljem potrošnje (Karte siromaštva)
- Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Izvješće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj 2024.
- DZS, Stanovništvo prema narodnosti po gradovima/općinama, Popis 2021.
- Ministarstvo unutarnjih poslova (MUP) Statistički podaci o tražiteljima međunarodne zaštite maloljetnicima bez pratnje prema dobi i spolu zaključno do 31.12.2024. godine
- MUP Statistički pregled temeljnih sigurnosnih pokazatelja i rezultata rada u 2024. godini
- Policijska uprava bjelovarsko-bilogorska - Prikaz strukture KD kazneno pravne zaštite djece i obitelji 2024.
- Podaci iz statističkih izvješća područnih ureda Hrvatskog zavoda za socijalni rad u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji
- Zavod za javno zdravstvo Bjelovarsko-bilogorske županije, podaci Odjela za zaštitu mentalnog zdravlja za 2024. godinu

7. PRILOG 1 - SUDIONICI U IZRADI SOCIJALNOG PLANA BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE

Članice i članovi Savjeta za socijalnu skrb Bjelovarsko-bilogorske županije:

1. Marija Jungić, zamjenica župana BBŽ kao predsjednica,
2. Andrea Prugovečki Klepac, pročelnica Upravnog odjela za društvene djelatnosti i obrazovanje BBŽ,
3. Snježana Mišir, Odsjek za socijalnu zaštitu, umirovljenike i udruge BBŽ
4. Josip Bilandžija, gradonačelnik Grada Garešnice
5. Dario Halauš, načelnik Općine Štefanje
6. Daniela Popović, Županijska služba Hrvatskog zavoda za socijalnu skrb Bjelovarsko bilogorske županije
7. Romana Misir, Obiteljski centar, Područna služba Bjelovarsko-bilogorska
8. Sanela Mlatilik, Dom za starije osobe Bjelovar (za vrijeme imenovanja, od 01.04.2025. na drugom radnom mjestu, nije zaposlenik Ustanove)
9. Silvija Kancijan, Centar Rudolf Steiner Daruvar
10. Jasmina Vuković, Centar za odgoj, obrazovanje i razvojnu podršku Bjelovar
11. Vedran Trupac, Zavod za javno zdravstvo Bjelovarsko-bilogorske županije
12. Vanda Kocur Lovrović, Centar za inkluziju i socijalne usluge
13. Renata Jakić, Hrvatski zavod za zapošljavanje
14. Željko Vincek, Centar za pomoć i njegu Veliki Grđevac (za vrijeme imenovanja, od 01.01.2025. u mirovini)
15. Tomislav Novosel, Udruga tjelesnih invalida Bjelovar
16. Iskrice Strčić, Udruga za zaštitu žena i djece žrtava obiteljskog nasilja „IRIS“ Bjelovar
17. Marija Baturina, Caritas Bjelovarsko-bilogorske županije.

Izrađivači Instituta za razvoj tržišta rada

1. Maja Horvat, stručnjakinja za analizu i obradu prikupljenih podataka, strateško planiranje
2. Antonio Matković, stručnjak za analizu podataka i pripremu strateškog dokumenta
3. Boža Alajbeg Malčić, stručnjakinja za organizaciju edukacije i prikupljanje podataka

Dionici koji su sudjelovali u prikupljanju podataka putem Obrasca 3

Bjelovarsko-bilogorska županija, Centar za odgoj i obrazovanje Rudolf Steiner Daruvar, Centar za inkluziju i socijalne usluge, Centar za odgoj, obrazovanje i razvojnu podršku Bjelovar, Centar za pomoć i njegu u Općini Veliki Grđevac, DELFIN - CENTAR ZA PODRŠKU I RAZVOJ CIVILNOG DRUŠTVA „DELFIN“ – PAKRAC, DOM ZA ODRASLE OSOBE BJELOVAR, DOM ZA PSIHIČKE BOLESNE ODRASLE OSOBE, Dom za starije i nemoćne osobe "Sveti Andrija", Dom za starije i nemoćne osobe Šandrovac, Dom za starije Ljudevite pl. Janković Daruvar, Dom za starije osobe Bjelovar, Dom zdravlja BBŽ - koordinator za palijativnu skrb, Društvo multiple skleroze Bjelovarsko-bilogorske županije, Gradsko društvo Crvenog križa Daruvar, HCK GDCK GAREŠNICA, HCK GDCK GRUBIŠNO POLJE, Hrvatski Crveni križ Gradsko društvo Crvenog križa Bjelovar, Hrvatski Crveni križ Gradsko društvo Crvenog križa Čazma, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Konjički klub Garić, Niemann -Pick Hrvatska, Obiteljski dom New Life, Obiteljski centar Područna služba Bjelovarsko-bilogorska, OBITELJSKI DOM VELIKA OBITELJ, Obiteljski dom Flora, Obiteljski dom Funtak, Obiteljski dom Siniša Obradović, Obiteljski dom Suznjević, Obiteljski dom Vesna Ribić, Obiteljski dom za smještaj starijih i nemoćnih osoba, vl. Martina Kelek, Obiteljski dom za starije i nemoćne osobe "Zobec", Obiteljski dom za starije i nemoćne, OBITELJSKI DOM ZA STARIJE I NEMOĆNE OSOBE "MILJATOVIĆ" vl. GORAN MILJATOVIĆ, Opća bolnica „Dr. Anđelko Višić“ Bjelovar, Općina Veliko Trojstvo, OPG KOČI, Proizvodno uslužna zadruga Vianey, Puz stric i strina, Sportski klub slijepih Bilogora-Bjelovar, Udruga "HERA" Križevci - za zaštitu i promicanje ljudskih prava, Udruga HVIDR-a Daruvar, Udruga osoba oštećena sluha BBŽ, Udruga osoba s intelektualnim teškoćama Bjelovar, Udruga osoba s intelektualnim teškoćama i njihovih obitelji "Korak dalje" Daruvar, UDRUGA OSOBA S INVALIDITETOM DARUVAR, UDRUGA POMOĆ U KUĆI STARIJIM OSOBAMA OPĆINE VELIKO TROJSTVO, Udruga slijepih Bjelovar, Udruga slijepih Daruvar, Udruga tjelesnih invalida Bjelovar, Udruga za autizam Bjelovar, Udruga za zaštitu žena i djece žrtava obiteljskog nasilja "IRIS" Bjelovar, Udruga žena Garešnički Brestovac, Upravni odjel za poslove

državne uprave BBŽ, Ustanova dom za starije i nemoćne osobe Dom Dolenčić, Ustanova za zdravstvenu njegu u kući "Žagar", USTANOVA ZA ZDRAVSTVENU NJEGU U KUĆI "SESTRA Marija Roksić", Zavod za javno zdravstvo Bjelovarsko-bilogorske županije

Dionici koji su sudjelovali u prikupljanju podataka putem Obrasca 4 i intervju

Područni ured HZSR Bjelovar, Čazma, Daruvar, Garešnica, Grubišno polje te Obiteljski centar Područna služba Bjelovarsko-bilogorska.

Jedinice lokalne samouprave u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji koje su sudjelovale u prikupljanju podataka putem Obrasca 6

Bjelovar, Čazma, Daruvar, Grubišno Polje, Garešnica, Dežanovac, Đulovac, Veliki Grđevac, Ivanska, Kapela, Rovišće, Severin, Sirač, Šandrovac, Velika Pisanica, Zrinski Topolovac